לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

על המשמר

יום א', כ"ז בסיון תשמ"ח, 12 ביוני 1988 / שנה מ"ח מס' 13671 / המחיר 1.30 ש"ח כולל מע"מ

„מייל און סנדיי": חוסיין מועמד לפרס נובל

דפנה ורדי

בריטניה. — ועדת פרס נובל קבלה המלצה להעניק את הפרס למלך חוסיין, כך מוסר השבועון הלונדוני „מייל און סנדיי", בגליונו היום.

השבועון אינו מציין מי המליץ על המלך.

כזכור, מועמד אחר עליו קבלה הוועדה המלצה הוא מרדכי ואנונו, היושב בכלא הישראלי לאחר שמסר לעתון בריטי פרטים על הקריה למחקר גרעיני בדימונה בה עבד.

נזקים כבדים בגל שריפות – המשטרה חוקרת חשד להצתות

אלפי דונמים נשרפו בפרוזדור ירושלים ● שריפות ליד הכפרים ג'סר א־זרקה ופרדיס ● דליקות רבות בשרון ● נעצרו חשודים בהצתות ● דובר קק"ל: בחמישה שבועות היו 400 שריפות

יואב אביב, שלי יחימוביץ וכתבי עתיים

משטרת ישראל חוקרת האם הדליקות הרבות שפרצו בשבת במקומות שונים היו מעשי הצתה.

דליקות הענק השחיתו אלפי דונמים של חורש טבעי ויער נטוע בפרוזדור ירושלים, מאות דונמים של יערות נשרפו באזור פארדיס וג'סר א־זרקא מצפון לחדרה.

גם בפארק הנופש אשכול ליד נחל הבשור השתוללה שריפה גדולה. באזור השרון היו עשרות שריפות.

כוחות כיבוי מוגברים במתנדבים ונמסוקי כיבוי עסקו בשבת בכיבוי השריפות הרבות.

צעיר מכפר א־זרקא נעצר כחשוד בהצתה. בידי המשטרה גם ערבי החשוד בהצתה שהיתה ליד קיבוץ מעלה החמישה.

דובר הקק"ל: בחמישה השבועות האחרונים ארעו כ־400 שריפות ונשרפו כמאה אלף דונם של חורש טבעי, יערות ושטחי מרעה.

דליקת ענק פרצה אתמול סמוך

(סוף בעמוד 4)

מתנדבים עוסקים בכיבוי השריפה במושב בר־גיורא (צילום: רתמים ישראלי)

שולץ תוקף הצעת דוקאקיס להעביר השגרירות לירושלים

דליה רפאל, (וושינגטון), אורי הורוביץ, עתי"ם

שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ, גינה ביום ו' את הצהרתו של מועמד הדמוקרטים לנשיאות, מייקל דוקאקיס, שיש להעביר את שגרירות ארצות הברית לירושלים, וכינה אותה „הצהרה מזועזעת, אשר תשים לאל את המאמצים להשכין שלום במזרח התיכון." בראיון לאן. בי. סי. שהעניק שולץ במדריד, בו התבקש להגיב על דברי דוקאקיס, אמר: „יהיה זה מישגה מפני שירושלים, הגדה המערבית, עזה ורמת הגולן הם שטחים הנחשבים כבושים, ועתידם חייב להיקבע במו"מ בין ישראל למדינות ערב." שולץ הוסיף „אין לי כל ספק שבירת ישראל תישאר שם (בירושלים), והיא תהיה עיר מאוחדת, אבל אם ברצונך להתקדם במו"מ, אינך יכול לצאת בהודעה על תוצאות שעדיין לא הוסכמו".

לאור תגובתו החריפה של שולץ, התבקש דוקאקיס להבהיר שנית את עמדתו, ואמר במסיבת עיתונאים כי, אם מדינה מסויימת קובעת את בירתה בעיר מסויימת הנימוס הדיפלומטי מחייב, לקבל קביעה זו, אך אין פירושו של דבר שעל ארצות הברית להעביר את בירתה לירושלים.

העיתונים „וושינגטון פוסט", וה„ניורק טיימס", חלוקים בדעותיהם על השאלה, האם בדבריו אלה מחזק דוקאקיס את עמדתו הקודמת. ה„ניו־יורק טיימס" סבור כי דבריו אלה של דוקאקיס מחזקים דווקא את עמדתו. עוזרו של דוקאקיס ג'יימס סטיינברג אמר „דוקאקיס מאמין שירושלים המאוחדת היא בירתה של ישראל וכך עליה להישאר".

מצרים: שולץ עשוי לשוב לאזור

מקורות מצריים מסרו אתמול בקאהיר, כי שולץ עשוי לבוא לאזור בפעם החמישית, לאחר פגישתו עם שר החוץ הסובייטי. שר החוץ המצרי, עצמת עבד מג'יד, אמר אתמול כי הוא מרוצה מהצהרת שולץ, כי מזרח ירושלים הינה חלק מהשטחים, ועתידה נתון אף הוא למו"מ בעתיד.

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, מתח אתמול ביקורת על המחלוקת שהתעוררה סביב מעמדה של ירושלים, בין ג'ורג' שולץ למייקל דוקאקיס, ותיארה כניסיון לנצל את נושא ירושלים, על מנת להשיג קולות בבחירות לנשיאות בארצות הברית.

לדבריו זהו ויכוח סרק, שכן ממילא אין סיכוי שיקוימו הבטחות כאלה, בגלל לחצי הערבים. הוא הגיע לארצות הברית לבטל את הייעוץ שהיא נותנת לתיירים אמריקניים להימנע מלבקר בעיר, וכן לסייע בהשקעות בתעשייה ובחפירות ארכיאולוגיות בירושלים.

סוכם על הפעלתו מחדש של מפעל אליאנס ● עמ' 19
צה"ל ממנה בשטחים קצינים במקום ראשי מועצות שהתפטרו ● עמ' 4
פרס וברעם מבקשים מחבריהם „בחירה חופשית" ● עמ' 2
מיצנע הותקף בארה"ב על שיטות הדיכוי בשטחים ● עמ' 2

שמיר התרשם, אך נותר בעקשנותו

ראש הממשלה יצחק שמיר חזר מארצות הברית כאשר לזכותו שני הישגים – הפגישה עם שר החוץ הסובייטי שווארנאדזה, וסדרת פגישות עם כמה יהודים עשירים בארצות הברית. המפגשים מן הסוג השני היו תכליתיים ביותר, והזרימו לקופת הבחירות של הליכוד מליוני דולרים. מכיוון שלשמיר קדם ב„מלאכה קדושה" זו מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס, שאף הוא הצליח „לדוג" כמה מליונרים, הרי שהנוהג הזה כמעט זכה ללגיטימציה במשטרנו הדמוקראטי.

ההישג השני קשור בפגישת שמיר עם שווארנאדזה. אומנם לא הושגה שום תכלית בפגישה, שכן שמיר מצליח לדבוק בסירובו לקיום הוועידה הבינלאומית, הגם שכל טיעוניו הקודמים נגד הוועידה נתבררו כחסרי שחר בעת השיחה עם השר הסובייטי. שווארנאדזה לא אמר דבר שיכול היה להתפרש כנסיון סובייטי לכפות הסדר על הצדדים בסכסוך המזרח התיכוני. שמיר והליכוד כולו טוענים כל הזמן, כי הוועידה הבינ"ל מהווה סכנה לעתידה של ישראל, מפני שבריה"מ עלולה לכפות את ההסדר על ישראל. והנה, בשיחת שמיר – שווארנאדזה, לא הוזכרה כלל האפשרות שגורם כלשהו המשתתף בוועידה כזו יוכל לקבל החלטה כלשהי, שלא בהסכמתה של ישראל (וכמובן של הצדדים האחרים בסכסוך). שווארנאדזה הצליח להרשים את שמיר באישיותו ובסגנונו, אך לא הזיז אותו מסרבנותו כלפי הוועידה הבינלאומית.

התהליכים הפוליטיים העוברים על ברית המועצות בעקבות ה„פרסטרויקה" הם כה עמוקים עד שאין בכוחם של מכשולים כגון סרבנותו של שמיר לעצור את ההתפתחות. הסובייטים עומדים כעת בפני ועידה ארצית של המפלגה מיוחדת, אשר אמורה לקבל שורה של החלטות חשובות, ובכללן גם בירור מחודש של היחסים (למעשה העדר היחסים) בין ישראל לברית־המועצות. סגנון גורבצ'וב, שהביא לנסיגה סובייטית באפגניסטאן, יגיע גם למזרח התיכון. וכבר אפשר לראות סימנים ראשונים למדיניות סובייטית מזרח־תיכונית, שיש בה איזון ביחס לישראל ולארצות ערב. לשמיר ניתן לחוש זאת בשיחתו עם שווארנאדזה, אך הוא ממאן להסיק מסקנות מן התהליך החדש הזה.

שר האוצר הבטיח ללמוד הצעת מנהלי בתי־החולים

בוועדה יש הסכמה לגבי הביטוח המשלים ● במשרד הבריאות מקווים לגייס באמצעותו כ־150 מליון ש"ח בשנה ● נמשכים השבושים בבתיה"ח

רונית מורגנשטרן

האוצר לא דוחה על הסף את התוכנית שהגישו מנהלי בתי החולים לוועדת השרים המיוחדת למציאת פתרונות מיידיים למשבר הבריאות.

לאחר שהוועדה דנה בתוכנית לקיצור תורים של מנהלי בתי החולים ביום שישי, הבטיח שר האוצר ללמוד אותה.

מנהלי בתי החולים מתנגדים לחלוטין לשילוב חברה פרטית שתנהל את מיבצע קיצור התורים. לטענתם, זה ייצור אנדרלמוסיה בתוך בתי החולים. הם ממליצים, כי כל בית חולים יפקח על המיבצע במוסך שלו, שהתקציב להפעלת המשמרת השנייה יועבר לגוף ללא כוונת רווח. הכוונה לעמותות הידידים שיש לכל בית חולים, כך שלא יווצרו יחסי עובד ומעביד, וההכנסה הנוספת לא תשולם כחלק מהשכר, כפי שדורש האוצר.

משרד האוצר מבקש בין היותר לבדוק כיצד עומדת הצעה של עמותה במיבחן משפטי.

תוספת 20 ש"ח

בוועדה קיימת הסכמה שיש צורך בביטוח משלים. מדובר בעשרים ש"ח כממוצע למבוטח, שייגבו מעבר למס האחיד, המבטיח את סל השירותים הבסיסי, ויופנו לפעילות נוספת של בתי החולים בשעות אחר הצהריים לקיצור התורים לניתוחים, אך גם לצינטורים, לאיבחונים וטיפולים אחרים, כפי שממליצה הצעת מנהלי בתי החולים. כלומר, תוכנית המנהלים מרכזת על הגדלת התפוקות בכלל, תחומי הפעילות בבית החולים, ולא רק בניתוחים.

באמצעות הביטוח המשלים מקווים במשרד הבריאות „לגייס כמאה וחמישים מליון ש"ח בשנה, כשהאוצר ישתתף ב־30%, 40 מליון, עבור מיעוטי היכולת.

ההסתדרות עומדת על כך, שקופות החולים הן שייגבו את הביטוח המשלים באמצעות המנגנון שלהם, ולא חברת ביטוח חיצונית

(המשך בעמוד 2)

מובארק עווד יגורש מחר

מוטי בסוק

מובארק עווד, ראש המרכז הפלשתינאי לאי אלימות, יגורש מחר מהארץ.

כידוע, קבע בג"צ, לפני שבוע, כי עווד הוא בר־גירוש. עם זאת התיר בית המשפט הגבוה לעווד להישאר בארץ עוד שבוע, כדי לסיים את תביעתו המשפטית (בגין הוצאת דיבה), נגד מעריב.

ראש הממשלה שמיר, כשר הפנים, חתם כבר על צו הגירוש של עווד.

ה„אובזרבר": בווין הורה לפוצץ ספינות מעפילים

דפנה ורדי

לונדון, שרותי הביון הברי־טיים פוצצו כ־12 ספינות אשר נועדו להוביל יהודים ניצולי השואה לישראל (פלשתין) בשנת 1947, כך מוסר העתון הלונדוני „אובזרבר" בגליונו היום.

השבועון מציין, כי המבצע נעשה לפי הוראת שר החוץ דאז ממפלגת הלייבור, ארנסט בווין, ותואר ע"י אחר מקציני השרות כ„הדף השחור ביותר בהסטוריה של אם.אי.6 (שרותי הביון הברי־טיים) בהסטוריה שלאחר המלח־מה.

„חלק מפרטי המבצע מוזכרים בספרו של חבר הפרלמנט רופרט אלאסון, „העומד להתפרסם בימים הקרובים, ומבוסס על זכרונותיהם של קציני השרות שיצאו לגימלאות.

האובזרבר מוסיף, כי מפקד שרותי הביון באותו זמן, סר סטיוארט מנזיס, הטיל על מפקד השרות ברומא לעצור את זרם הפליטים היהודים המנסים לעלות לישראל.

איש השרות בפולין, קולונל הרולד פרקינס, מונה לבצע את המשימה.

חניס פראג' נעצר כחשוד בהתנקשות בחסן א־טוויל

מנחם ענברי

אנשי הבטחון עלו על עקבותיו של המתנקש בחיי ראש עיריית אל בירה חסן א־טוויל, והרסו ביום שישי את ביתו, במחנה הפליטים ג'ילזון, שמצפון לאל־בירה. שם החשוד: חניס פראג', בן 20.

מקורות ישראליים אינם מוסרים פרטים על האיש.

חסן א־טוויל מחלים מפצעיו והבטיח כי מיד כשיוכל לעשות זאת יחזור למקום עבודתו בעירייה.

כוחות צה"ל הורסים את ביתו של החשוד (צילום: זום 77)

בעקבות ההפגנה בה נפצעו 6 מעובדי „אליאנס"

קיסר והברפלד ייפגשו היום עם המפרק במגמה להפעיל המפעל

6 מהמפגינים נעצרו ושוחררו ● „ועד 1" קורא לקיסר לכבד ההסכם שנחתם עם העובדים ● רן כהן: המשטרה הפעילה כוח מופרז

אבשלום קווה, זהבה מוזס

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, אמורים להפגש היום עם המפרק הזמני של מפעל הצמיגים „אליאנס", עו"ד עמרם בלום, במגמה להפעיל המפעל לאלתר.

כ־100 מעובדי „אליאנס" הפגינו אתמול בשערי הוועד הפועל בתל־אביב. במהלך ההפגנה נפצעו שישה מהמפגינים ופונו באמבולנסים של מד"א לבית־החולים „איכילוב" לקבלת טיפול רפואי. שישה מפגינים אחרים, ביניהם אשה אחת, נעצרו על־ידי המשטרה ושוחררו מאוחר יותר.

המפגינים הגיעו בשעות הבוקר המוקדמות לרחבה האחורית של בניין ההסתדרות. כוח של שוטרים ושל אנשי משמר הגבול הגיע למקום בעוד מועד. המפגינים דרשו להיפגש עם ראשי ההסתדרות כדי לתבוע מהם את תשלום משכורת חודש מאי, אשר עדיין לא נכנסה לחשבונותיהם, ואת הפעלתו המיידית של המפעל. העובדים הניפו שלטים שבאחד מהם נאמר: „ב־1 במאי צועדים וב־8 במאי מפרקים".

סמוך לשעה 10 ניסו אחדים מהם לחדור אל הבניין והחלה תיגרה ביניהם לבין כוח השוטרים במהלכה נופצו שמשות דלתות הכניסה. השוטרים התיזו מים לעבר המפגינים והחלו במעצרים. במהלך המהומה נפגעו, כאמור, שישה מהמפגינים ופונו לבית־החולים.

לאחר שהרוחות נרגעו התקבלה נציגות מטעם העובדים לשיחה אצל יו"ר האגף לאיגוד מקצועי. בשעות הערב עזבו אחרוני המפגינים את המקום.

לכבד את ההסכם

„ועד 1" — מועצת ועדי העובדים שליד מפ"ם — יצא אתמול בקריאה למזכ"ל ההסתדרות קיסר ולחברי הוועדה המרכזת לאמץ את ההסכם שנחתם בין האגף לאיגוד מקצועי לבין ועד עובדי המפעל.

יו"ר סיעת ר"צ בוועד הפועל, רן כהן, פנה אתמול אל מפכ"ל המשטרה דוד קראוס בדרישה לפתוח חקירת האירוע בבניין ההסתדרות בתל־אביב. לדברי כהן, השתמשה המשטרה בכוח מופרז, ללא פרופורציה למספר המפגינים ששהו אותה עת במקום.

תגובת המשטרה

לדברי דוברת מחוז תל־אביב, תנ"צ דליה גלעד, נעצרו המפגינים במהלך הפגנה בלתי חוקית בה חסמו את דלתות הכניסה לוועד הפועל, זרקו אבנים, ניפצו שמשות ופרצו לתוך הבניין תוך גרימת נזק והפרעת הסדר הציבורי.

השוטרים בפעולה בהפגנת עובדי „אליאנס" (צילום: ישראל סימיונסקי/נ.פ.א.)

ריבית ה„ג'מבו" ירדה עד 9.5 אחוזים לשנה

אורי נחשון

מגמת הירידה בשיעורי ריבית הזכות שמשלמים הבנקים נמשכה אתמול, בעקבות עודפי נזילות גדולים שהצטברו במערכת הבנקאית. ריבית הג'מבו ירדה אתמול עד 9.5 אחוזים לשנה.

עודפי הנזילות במערכת באו לידי ביטוי אתמול גם במכרז המוניטרי שהעמיד בנק ישראל. היקף המכרז היה 450 מיליון ש"ח, אולם הביקוש של הבנקים הסתכם ב־217 מיליון ש"ח, והריבית שנקבעה במכרז היתה 15 אחוז. עלותה הממוצעת של ההלוואה שקיבלו אתמול הבנקים שווה ערך לשיעור ריבית של 14 אחוז לשנה בניכוי פקדונות מהציבור במסגרת פק"מ לשבוע. במקביל פרעו הבנקים הלוואה בסכום 410 מיליון ש"ח שהועמדה להם בשבוע שעבר.

מחיר הגז לצרכן הועלה ב־15 אחוז

כתב „על המשמר"

מחיר הגז לצרכן הועלה אתמול ב־15 אחוז. מחיר המזוט הועלה ב־6 אחוזים ומחיר המזוט לחברת החשמל ב־3 אחוז. על כך החליטו שרי האנרגיה והאוצר.

העלאת מחיר המזוט נעשתה על־פי המדיניות של התאמתו לשינוי המחירים בחו"ל.

העלאת מחיר הגז מהווה התאמה חלקית למחירו החדש בחו"ל. גם לאחר העלאת המחיר עדיין מסובסד הגז בשעור של כ־40 אחוז.

להלן מחירי הגז החדשים: בלון גז 12 ק"ג — 11.80 ש"ח, בלון גז 12.5 ק"ג — 12.40 ש"ח, גז במרכזיות 2.77 ש"ח למטר מעוקב.

נמשכת שביתת הרעב בחטיבת הקשר ב„תדיראן"

אשר שילוני

שביתת הרעב של קבוצת עובדים בחטיבת הקשר של „תדיראן" בחולון נכנסת ליומה החמישי. אתמול נלקח אחד השובתים לבית־החולים.

העובדים מאשימים את ההנהלה בנקיטת מדיניות של איפה ואיפה. מנהלים שעוזבים את העבודה מקבלים הטבות שונות, לדבריהם, בשעה שנוהגים בקמצנות יתירה עם עובדים שפוטרו.

עובדי חטיבת הקשר, שזכתה במכרזו של חברת „סינקור" האמריקנית לאספקת מכשירי קשר לצבא האמריקני, מודאגים מהמצב השורר בחטיבה ומביעים חשש לעתיד הפרויקט. לדבריהם, לא תוכל חטיבת הקשר לעמוד בהתחייבויותיה לביצוע העבודה כל עוד קיים ניכור בין ההנהלה לעובדים.

מערכת היחסים עם העובדים הגיעה לשפל המדרגה וועד העובדים דורש מההנהלה לפעול לשיפור האווירה ולפתוח את הסכמי העבודה, כפי שהדבר מתחייב מתוכנית הקידום בחברה.

הבודק מטעם בל"ל: הממצאים החמורים מחייבים הסברים מהבכירים

אורי נחשון

עו"ד מיכאל קירש, הבודק המיוחד שמינה דירקטוריון בנק לאומי בפרשת החוזים האישיים, דיווח אתמול לדירקטוריון על הממצאים החמורים של בדיקתו ואמר, כי הגיע לשלב המחייב קבלת הסברים מהאנשים הנוגעים בדבר — בעיקר ארנסט יפת, חיים בוקסבאום ומורדכי איינהורן.

עו"ד קירש דיווח, כי אסף בבדיקתו נתונים ומסמכים הנוגעים לעלות, לדרך קבלת ההחלטות ולדיווח בכל פרשת החוזים האישיים שנחתמו עם 23 הבכירים בבנק לאומי בשנים 1986־1985.

הוא אמר, כי פנייה שלו לקבלת הסברים מהבכירים האחראים לפרשה אינה מתיישבת עם הליכי הבירור והבדיקה שנעשים בימים אלה על־ידי בנק ישראל והרשות לניירות ערך, ועל כן המליץ להעביר את ממצאיו לרשויות האלה להמשך פעולתן. הדירקטוריון קיבל את המלצתו.

ביום ראשון הקרוב יתקיים דיון משותף של מועצת „אוצר התיישבות היהודים" ודירקטוריון בנק לאומי, ולאחריו ידון דירקטוריון הבנק בדרישת חברת האם להפסיק לאלתר את תשלומי הפנסיות לבעלי החוזים האישיים עד תום החקירה בפרשה.

נראה, כי דירקטוריון בל"ל יאשר את החלטת מועצת „אוצר התיישבות היהודים" והתשלומים יופסקו.

עקב דרישות תקיפות של האמריקנים

ישראל תבטל חלק ממיסי הקנייה על מוצרים המיובאים מארה"ב

דיוני הוועדה המשותפת ישראל ארה"ב הסתיימו אתמול בחילוקי דעות קשים

אורי נחשון, כתבנו הכלכלי בירושלים

דיוני הוועדה המשותפת ישראל־ארה"ב הסתיימו אתמול תוך המשך חילוקי הדעות הקשים בין שני הצדדים. בעקבות דרישות תקיפות של האמריקנים, הודיעה ישראל כי חלק ממיסי הקנייה על מוצרי יבוא מארה"ב יבוטלו מיד וחלק יבוטלו בהדרגה.

בגלל חילוקי הדעות סירב ראש המשלחת האמריקנית, סגן השר לסחר חוץ, מייקל סמית, לקיים מסיבת עיתונאים משותפת עם המשלחת הישראלית לסיכום הדיונים.

במשרד התעשייה והמסחר אמרו אתמול, כי על אף המחלוקת הושגה התקדמות בשיחות. בימים אלה מגבש צוות משותף של משרד התעשיה והמסחר, משרד האוצר והמכס תוכנית להפחתה הדרגתית של מיסי הקנייה על מוצרי יבוא מארה"ב.

מנכ"ל התמ"ס, יורם בליזובסקי, אמר, כי ישנם ענפים שניתן להסיר מהם את ההגנה מיידית, אולם בענפים אחרים — בעיקר בטקסטיל — תציע ישראל הפחתה הדרגתית של מיסי הקנייה. לדבריו, עקרון ההדרגתיות מקובל על האמריקנים והוויכוח הסופי יהיה רק על פרקי הזמן.

בתגובה לדרישות המשלחת הישראלית, הבטיחו האמריקנים לבטל את ההגבלות על כמויות יצוא הטקסטיל לארה"ב ולהסיר הגבלות על יצוא מוצרי חקלאות ישראלים.

האשמות קשות

האשמות קשות נגד ההגבלות שמטילה ישראל על יבוא מארה"ב ומארצות אחרות השמיע אתמול סגן השר לסחר חוץ האמריקני, מייקל סמית, במסיבת עיתונאים שקיים בירושלים.

סמית האשים את ישראל בהפרת הסכם איזור סחר חופשי עם ארה"ב ובהטלת מכסים ומיסים לא חוקיים.

מסיבת העיתונאים היתה שלב נוסף במלחמת הסחר שהולכת ומתפתחת בין ישראל לארה"ב. לפני כשלושה שבועות שלח שגריר ארה"ב בישראל, תומאס פיקרינג, מכתב לשר־התעשייה, אריאל שרון, בו הוא פירט את התלונות של האמריקנים לגבי ההגבלות שמטילה ממשלת־ישראל על היבוא.

תשלומי קרנות הפנסיה ב־87 עלו ב־45 מיליון ש"ח על ההפרשות

כתבנו הכלכלי בירושלים

התשלומים לחברים בקרנות הפנסיה ב־1987 היו גבוהים בכ־45 מיליון ש"ח מהפרשות החברים והמעבידים. כך עולה מנתונים שפורסמו אתמול על־ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

הלשכה ציינה, שגם בשנת 1986 נרשמה בקופות הפנסיה צבירה שלילית של 26 מיליוני שקלים.

הלשכה אמרה, כי הנכסים של קופות הגמל הסתכמו בסוף 87 ב־39 מיליארד ש"ח, לעומת 31 מיליארד ש"ח בסוף 1986 — עליה ריאלית של כ־9 אחוזים.

עוד ציינה הלשכה, שנכסי קופות הפנסיה ... ריאלית ב־7 אחוזים והסתכמו ב־15 מיליארד ש"ח.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פיס של מפעל הפיס מס. 23/88 שהתקיימה ביום 9/6/88 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך — 250,000,00 + 16,668,00 ש"ח זכה המספר 344898
בסך — 15,000,00 + 1,668,00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 44898
בסך — 1500,00 + 168,00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב:4898.
בסך — 150,00 + 18,00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 898.
בסך — 15,00 + 3.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 98.
בסך — 3.00 ש"ח זכו המספרים המסתיימים ב: 8; 1; 7.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
מזכירות הוועד הפועל

ישיבת הוועד הפועל של ההסתדרות הכללית

תתקיים ביום א' כ"ז בסיוון תשמ"ח 12.6.88 בשעה 10.00, באולם הישיבות של הוועד הפועל קומה 7.

בסדר היום:
א. המשבר במערכת הבריאות ודו"ח „ועדת טריינין"
ב. משא ומתן על השכר ותוספת היוקר
ג. התפתחויות במשק ב־1987 ודו"ח בנק ישראל
ד. מינויים
ה. שונות

הקיבוץ הארצי
התכנסות תנועתית
„לבחון תמיד מחדש"
בשבת 11.6.88 בעין־השופט
שעות המפגש: 08.00–15.30

בתכנית:
✦ דברי מזכיר הקבה"א
✦ „מקום אחר" – הקרנת בכורה
✦ דיון בחוגים
✦ פאנל חגיגי

בהשתתפות: להקת העוגן, יאיר צבן, צוקי שחם, אפרים ריינר

מתכנסים ליד האולם

להתראות, מזכירות הקבה"א

האלוף מיצנע הותקף בקונגרס על שיטות הדיכוי של ההתקוממות

חבר הקונגרס אובי מתח בקורת על גרוש עווד • חילוקי דעות גם בפגישה עם יו"ר ועדת החוץ בבית הנבחרים האמריקני • מיצנע נפגש גם עם עתונאים

דליה רפאל וושינגטון

האלוף עמרם מיצנע, נקלע ביום ו' לעימות גלוי עם חבר הקונגרס דיוויד אובי, יו"ר תת ועדת החוץ להקצבות בסנאט, שתקף את השיטות בהן נוקטת ישראל לדיכוי ההתקוממות בשטחים.

אובי, העומד בראש ועדה המאשרת מידי שנה את הסיוע לישראל, גם מתח ביקורת חריפה על גירושו של מובארק עווד.

בניגוד לאווירת העימות ששררה בפגישה עם דיוויד אובי, פגישתו של מיצנע עם יו"ר ועדת החוץ בבית הנבחרים, לי המילטון, התקיימה באווירה חיובית, למרות שנתגלו בה חילוקי דעות.

שאלות קשות

המילטון ואנשי צוותו העלו שאלות קשות על השיטות שנוקט צה"ל לדכא את ההתקוממות, והביעו דאגה וביקורת על המעצרים המינהליים ההמוניים, הגירושים והריסת הבתים. אולם המשתתפים בפגישה גילו הבנה למגבלות החלות על הצבא בשטחים, ואמרו כי יש לפתור את הבעיה בכלים מדיניים, והתרשמו מטיפולו הרציני של האלוף מיצנע בנושאים עליהם הוא מופקד.

האלוף מיצנע הנמצא בוושינגטון לרגל חופשה, נפגש גם עם עיתונאים אמריקניים, והיה אורח המכון לחקר המזרח התיכון. בתארו את המצב בשטחים הסביר מיצנע, כי צה"ל עושה כמיטב יכולתו למנוע סבל מתושבי השטחים, וכי בכל מקרה הפיתרון הכולל למצב יהיה פוליטי ולא צבאי. דבריו זכו לתגובות חיוביות בקרב המשתתפים, שהתרשמו מהמקצועיות והמתינות של האלוף מיצנע.

השבוע יבקרו בוושינגטון ארבעה אלופים ישראלים במיל': האלוף אהרון יריב, אורי אור, אפרים סנה ויורם ארמון שיקיימו פגישות עם אישים בממשל ובקונגרס, הופעות בציבור ובכלי התקשורת.

פסטיבל פתיחת עונת התירס בישראל נערך היום ע"י צעירי קיבוצי התירס סומברדו (יד מרדכי וארז) ברחוב דיזינגוף בתל־אביב. אלפי תירסים חולקו חינם לעוברים ושבים ברחוב דיזינגוף והשנה צופים „קיץ חם" לתיירים בישראל (צילום: נאוה שמש)

פרס וברעם קוראים לחברי „העבודה" להתנער מה„דילים"

דורית גפן

יו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס ומזכ"ל המפלגה עוזי ברעם פנו בסוף השבוע לחברי מרכז מפלגת העבודה לקבוע את בחירתם והעדפותיהם באורח חופשי לחלוטין.

לקראת הבחירות לדירוג רשימת העבודה לכנסת ה־12 קראו פרס וברעם לחברי המרכז, שלא לתת יד להתארגנויות שיפגעו בהרכב הרשימה, אלא לקבוע באורח עצמאי את הרשימה הטובה ביותר. כתבתנו מציינת, כי הפנייה באה לאחר שב„עבודה" חוששים מפני „דילים" גדולים שיקבעו מראש את מיקומם של חלק גדול מהמתמודדים.

במכתבם אל 1260 חברי המרכז נאמר בין היתר: ב־26 לחודש ראינו כולנו ביצר בבחירה עניינית, שקולה ואחראית הבאנו לחיזוקה של המפלגה, והפחנו תקוות בציבור, כי יש לנו רשימה לכנסת שיש עימה תקווה לעם. ב־15.6 אנו עומדים לערוך את סדר הרשימה. הפעם האחריות כפולה ומכופלת: עלינו לשמור על הישגי ה־26 — לחזק את הצעירים והחדשים ברשימה, ולצרף אליהם חברים נוספים, שיוסיפו לעוצמתה הפנימית.

בסוף מכתבם כותבים פרס וברעם: כאשר ניגש לבחור את מועמדינו נזכור את ה־1 בנובמבר. הרשימה שתיקבע תצטרך להתמודד על ההגמוניה בעם, ולתת לו תקווה מחודשת לעתידו. הדמוקרטיזציה החלה כתהליך מוצלח וחשוב, ברצגן שגם ההמשך יהיה ברוח טובה וחיובית.

האפיפיור קידם פני שם טוב וסניורה ב„שלום"

אהרון ניר, (איטליה)

„שלום" בעברית בירך האפיפיור, יוחנן פאולוס השני, את ויקטור שם טוב וחנא סניורה כראיון הקצר שקיים עם השניים, חתני פרס „יוני הזהב למען השלום", ביום ו'. האפיפיור הורה לשניהם על „פעולתם למען הבנה בין העם היהודי והפלשתינאי" והעניק להם מדליה הנושאת את דיוקנו. יוזמי הפרס „יוני הזהב למען השלום" היו גאים מאוד על הצלחתם להפגיש את שני ה„חתנים" עם האפיפיור.

האפיפיור, שסירב לפגוש „חתנים" קודמים, התחשב הפעם באופי המיוחד של האירוע: ישראלי ופלשתינאי המשתתפים ביחד בראיון עימו.

אולם ההישג הגדול של שני „יוני השלום", כפי שכונו על־ידי כלי התקשורת באיטליה, היה אהדה יוצאת דופן, וחום, בהם התקבלו ע"י תושבי רומא, אשר הגיעו אל סף דמעות, כאשר על גבעת „קמפידוליו", קראו אחד לשני „אחא", התחבקו והתנשקו, בעת קבלת הפרס, מידי ראש עיריית רומא, ואלברטו מורביה.

קריאות האהדה וההתרגשות התחזקו במיוחד, לאחר נאום התודה למעניקי הפרס, בו אמר שם טוב: „הנה עומדים אנו לפניכם, אני פטריוט ישראלי, האוהב מולדתו, המוכן לעשות הכל כדי להבטיח עתידה ובטחונה, ואתי חנא סניורה, פטריוט פלשתיני, האוהב ארצו ונלחם על זכות להגדרה עצמית. שנינו — תושבי ירושלים עיר השלום, ניצבים לפניכם בערב הזה כהוכחה לכך, שיכולים אנו לשבת יחד, ללחוץ ידיים, ולהיאבק למען השלום והפסקת שפיכת הדמים בארץ הקודש".

ח"כ רובינשטיין מונה סגן יו"ר האינטרנציונל הליברלי העולמי

האינטרנציונל הליברלי העולמי, שסיים הערב את דיוניו בבריסל, קיבל החלטה למנות את יו"ר תנועת המרכז פרופ' אמנון רובינשטיין לתפקיד סגן יו"ר האינטרנציונל.

בשלושת הימים האחרונים קיים האינטרנציונל הליברלי דיונים בנושאים שונים בבריסל, על שולחן האינטרנציונל הונחו הודעות גינוי רבות לישראל, ובמהלך ימי הדיונים נשמעו התקפות קשות על ישראל בשל מדיניותה בשטחים ובשל פגיעות בהסכמי. השוק המשותף מצידה. הערב עשו מאמצים ראשי תנועת המרכז פרופ' אמנון רובינשטיין וח"כ יצחק ארצי, שיצגו את ישראל שם לשכנע נציגי מדינות רבות להתנגד להצעות הגינוי ואכן האינטרנציונל דחה את כולן. (עשית)

חייל של הגנראל לאחד נהרג בדרום לבנון

יהודה צור

חייל מבוחותיו של הגנראל לאחד, המוצב בגיזרה שמצפון לרצועת הבטחון, נהרג אתמול כאשר מיטען חומר נפץ התפוצץ בעת שסיור של אנשי לאחד עבר במקום.

בשבת ארעו עוד שלוש תקריות על גבול רצועת הבטחון. באחת, ירו מחבלים באזור הכפר רומאן שמצפון לרצועת הבטחון על סיור של צד"ל באש מנשק קל ופצצות אר.פי.ג'י.

בשתי תקריות אחרות, ירו מחבלים פצצות אר.פי.ג'י ואש מנשק קל לעבר סיורים של צד"ל, מאזור הכפר ברשית שמצפון לרצועת הבטחון.

שמיר ידווח לממשלה על פגישותיו באו"ם

מרטי במוק

הממשלה תשמע היום דיווח מראש הממשלה יצחק שמיר על פגישותיו בשבוע שעבר בניו־יורק עם ראשי מדינות, ובמיוחד על הופעתו באו"ם ופגישתו עם שר החוץ הסובייטי שוורנדזה.

הממשלה תקיים דיון מיוחד במצבו של החינוך.

"המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר (בחופשה)
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833 חשבון בבנק הדואר 4—45360—3
המען למכתבים: שירות שקדוואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטור חדרים 102—121, טל' 233161-ג. המען למכתבים ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' פבנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

פינת שבוע הספר

אנשים באים למרות הכדורגל

עודד מודן, מנכ"ל הוצאת מודן

„ערב ערב נמכרים הספרים שנמכרים כל השנה, רק שעכשיו בכמויות גדולות יותר, כי המחיר יותר זול. אנחנו נותנים על כל הקטלוג שלנו 20% הנחה, כולל הספרים הטובים ביותר, כולל השלאגרים האחרונים. למשל: „מגות אחרונות" של ישראל אהרוני, ספר ילדים חדש של גלילה רון פדר. ספר אחר שנחטף הוא „חובב טבע" של ג'ראלד דארל. ספר שעולה בימים רגילים 60 ש"ח, והשבוע 36 ש"ח.

הפתעות? כן, אנשים באים למרות הכדורגל. באים וקונים. מה שקובע בסופו של דבר אלה המחירים. ההנחה הגדולה מוכיחה את עצמה. כשספר ילדים עולה 6 ש"ח במקום 11 ש"ח זה כדאי.

אכזבות? אין אכזבות. היה חשש מסוים, כי בכל שנה נדמה שזהו, רק עוד השנה, וסוגרים ענין עם שבוע הספר. תמיד אומרים שזאת השנה הקשה האחרונה, שיותר לא כדאי. מסתבר שמי שבא, בא כל שנה. אני פוגש את אותם אנשים שוב ושוב. היום לוותר על שבוע הספר זה כמו לוותר על חנוכה.

אלישבע איילון

בערי השדה יאריכו „השבוע"

שביעות רצון, זאת תחושתם של בעלי חנויות הספרים והסוכנויות בערי השדה של העמק והגליל בכל הקשור „בשבוע הספר".

אין התנפלות, אין תורים — אבל בהחלט תנועה גדולה מהרגיל, והקניות כפולות.

בעל סוכנות „דבר" בעפולה מעריך, כי נמכרו אצלו כחמש מאות ספרים ביום, מתחילת שבוע הספר — כמות הגדולה במאות אחוזים מהרגיל. הלהיט, לדבריו, הוא הספר „ג'ינג'י" של גלילה רון־פדר. בכלל, הוא מציין, הילדים הם מלכי השבוע, וההורים באים וקונים. לאור ההצלחה ימשך „שבוע הספר" בעפולה לפחות שלושה שבועות.

בסוכנות „סטימצקי" בבית שאן מתמקד העניין בספרי בריאות ותזונה נכונה. גם אצלם מורגשת תנועה ערה של קונים, והעסקים פורחים. גם ספרי הילדים זוכים לביקוש רב. לאור ההצלחה מעריכים בבית שאן, כי השבוע ימשך לפחות שבועיים.

בחנויות הספרים מעריכים, כי ההצלחה נובעת בעיקר מההנחות הגדולות, המגיעות כדי 40 אחוז, והמשתלבות היטב עם העניין בספרים שיש לציבור במשך כל השנה.

שלמה גלזר

פסטיבל ישראל

שמבדל שחרר את בתואל

ליאור שמבדל, מנהלה המוסיקלי ומנצחה של התזמורת הקאמרית הקיבוצית, הוא האיש אשר שיחרר בישראל את יצירת הנעורים של מוצרט בן ה־15, „בתואל המשוחררת" (ק. 188) ממרתפי השיכחה, והפך את הקונצרט האחרון של הפסטיבל למופע מקורי, תוסס ומלהיב.

אפילו התאמצה הנהלת הפסטיבל, ספק אם היתה מוצאת עיתוי גרוע יותר לביצוע הנדיר של היצירה הזאת: יום לפני נעילת הפסטיבל, בשעות אחר הצהריים המוקדמות והחמות ביותר של יום שישי בירושלים. אחרי ככלות הכל, תזמורת הקיבוצים היא בסך הכל עוד תזמורת מקומית, ולא תזמורת פרנקפורט, שפתחה את הפסטיבל במופע המוסיקלי המשעמם ביותר של החודש.

ביצוע „בתואל המשוחררת", חיזיון דתי כנוסח שהוא ספק אופרה ספק אורטוריה, התבסס על משולש, המורכב מהתזמורת, מקהלת הקיבוץ הארצי, וסולנים. הצלע החזקה היתה מקהלת הקיבוץ הארצי, בהדרכתו רבת ההשראה של אהרון חרל"פ.

ווהי מקהלה מגובשת, בעלת איזון טוב בין הקולות, ופאתוס עצור של זמרים מיומנים. התזמורת מילאה את תפקידה כהלכה, אם כי לעיתים שרר פער בין הצליל המבריק של הכינורות לבין הצליל הלא ברור של כלי הקשת הנמוכים. נגנית הצ'מבלו והעוגב, ענת שרון, לא נפלה בפח האקוסטי הקשה של כנסיית הדור מציון, ושמרה על צלילים נקיים ולא מעורבלים. בכך העניקה תמיכה באסית נכבדה לתזמורת.

בין הזמרים התנשאו קולותיהם הנהדרים של שני כוכבים בעלי רמה בין לאומית: האלטית מירה זכאי, והבאס הגרמני ולדימיר רהיקנל

רוכין ויול — קפסוטו הצטיינה בקול חם ובשירה דרמטית. הסופרנית מרים מלצר, והמצו־סופרנית דפנה ליכט, שרו יפה וברגש.

הטנור ניל גליסטי מילא את מקומו של קריסטוף הומורגר. קולו הצנום והלא מיומן פגם ברמה הגבוהה של הרכב הסולנים.

ליאור שמבדל, תזמורת הקיבוצים ומקהלת הקיבוץ הארצי הגישו קונצרט מן הסוג, שבזכותו ולמענו כדאי לערוך פסטיבל.

יצחק שור

ח"כ סרטני: למנוע כפייה דתית בבתי־מלון

כתב „על המשמר"

במברקים ששיגרה ח"כ סרטני (מפ"ם) לשר־התיירות, לראש עיריית טבריה ולבעלי מלון „קיסר" בעיר, היא קובלת על כך שהמלון, הפתוח לאוכלוסיה חופשית, נכנע ללחצים של גורמים דתיים והפסיק את תערוכתו של הפסל עומרי מאשדוד יעקב, שבה הוצגו גם פסלי עירום.

ח"כ סרטני קובעת, שאם המלונאות בארץ תיכנע ללחצים לא לגיטימיים, כמו במקרה של מלון „קיסר", ייגרם נזק לתיירות.

„אמנות היא חלק מאורחות החיים של מדינה מודרנית", אומרת סרטני, „ואם ברצוננו לשמור על היותנו מדינה מודרנית, חופשית וקולטת תיירות, הרי שמוטה עלינו, ובראש וראשונה על שר־התיירות, לדאוג שמקרים כגון אלו לא יתאפשרו".

סרטני קוראת לכל מי שחופש האמנות יקר לו, ובראש וראשונה לאגודת האמנים בצפון, לפעול למען יובטח חופש האמנות.

שר האוצר הבטיח

(סוף מעמוד ראשון)

— כפי שהוצע ע"י החברה לביטוח הרפואה בראשות שוקי מרגס.

במשרד הבריאות טוענים, ששילוב חברת ביטוח חיצונית בעניין, תיגזול כ־30 אחוז מההכנסות.

נושא הבריאות לא יעלה היום בישיבת הממשלה.

רה"מ שמיר, שחזר מחו"ל, יצטרף לדיוני ועדת השרים המיוחדת, שעבודתה תימשך כנראה עוד כמה שבועות.

שרת הבריאות אמרה, כי היא מצפה שאם שובו של רה"מ ארצה תגיע הוועדה לשלב מציאת הפתרונות, ובכל מקרה אסור לה להאט את קצב עבודתה.

בינתיים נמשכים השיבושים בכל בתי החולים בארץ: כל מרפאות החוץ סגורות ובבתי החולים של קופ"ח, סגורים גם חדרי הניתוח למעט ניתוחים דחופים.

ח"כ יציב: לבטל איזור חניה „ליהודים בלבד"

כתב „על המשמר"

מגרש חניה ליהודים בלבד — זו תופעה מעוררת דאגה, כתב ח"כ גד יציב ממפ"ם לראש עירית ירושלים.

ח"כ יציב הגיב על כתבה בעתון „קול ירושלים", לפיה נאסר על בעלי רכב שאינם ממוצא יהודי או ארמני לחנות במגרש החנייה שבין הרובע היהודי והרובע הארמני בעיר העתיקה.

הלחלה אחזה בי למקרא כתבה המספרת על מגרש חניה בירושלים המיועד ליהודים בלבד. עליך, כראש עיריית ירושלים, לפעול במהירות ובתקיפות בכל האמצעים העומדים לרשותך על מנת שמגרש החניה בעירך־עירי לא יהפך למגרש נסיונות למדיניות של אפרטהייד. כתושב העיר אני תובע ממך: פעל במהירות לביטול איסור החניה הגזעני, כתב ח"כ יציב.

לאחר הפיסגה במוסקווה מסרבים לבקשות יציאה

דני בירן

מאז סיום פגישת הפיסגה רייגן־גורבצ'וב, שוררת בקרב מסורבי העלייה במוסקווה תחושה של מתח וחרדה מחשש לחידוש הסירובים למבקשים לצאת את בריה"מ.

בשבוע שלאחר הפיסגה נתבשרו כבר 6 יהודים על סירובים חוזרים. הבולט ביניהם הוא יוסף פילמנשטיין, שקיבל סירוב חדש אף כי מספר ימים קודם לכן הוסרה ממנו מגבלת הסודיות ואף שנתקבלה לגביו הבטחה מהרוסים, כי יוכל לצאת את ברית המועצות לאחר ששמו הופיע ברשימתו של סגן שר החוץ האמריקאי שיפטר.

גם בלנינגרד נתבשרו היהודים על 5 מסורבים חדשים בהם זה של אירינה טשרנו־שוורץ, שקיבלה סירוב עד 1993 ושל אסיר ציון לשעבר רואלד וליצ'ניק, שלגביו היתה זו כנראה תגובה על שהשתתף בפגישה עם הנשיא רייגן בשגרירות ארה"ב בניגוד לאזהרות המשטרה.

נודע גם, שוועדת העירעורים העליונה של הסובייט העליון מתכוונת לפרסם בקרוב רשימה של 27 שמות של מסורבים שעירעורם לא נתקבל ולא תינתן להם האפשרות לצאת את גבולות בריה"מ.

„אירגונים אנטישמיים מקבלים מידע על יהודים מהשלטונות"

שלי יחימוביץ'

יולי קושרובסקי, מסורב עלייה זה 17 שנים, סיפר אתמול בטלפון ליושב ראש התאחדות עולי בריה"מ, אפרים פינגבלום, על פעילותם של אירגונים אנטישמיים.

„שכרנו אולם במוסקווה, כדי לקיים בו כנס של מוסד להפצת התרבות היהודית. זמן קצר אחרי ששילמנו עבור השכירות, כבר הודבקו כרזות אנטישמיות על קירות האולם". לדיברי קושרובסקי, זו רק דוגמא אחת למידע הרב שיש בידי אנשי האירגון „מוות ליהודים" על צעדיהם של יהודי בריה"מ.

הוא הביע חשש, שאנשי האירגון מקבלים את המידע ממוסדות סובייטיים רישמיים. תלונות שהשמיע בעניין, נענו בהבטחה מצד השלטונות כי ננקטים כל האמצעים הדרושים להגן על יהודים.

עוד סיפר קושרובסקי, כי אנשי האירגון והאנטישמי מקיימים אסיפות רישמיות ופומביות, ופועלים גלויות גם במקומות העבודה. יהודי בריה"מ חשים היום חוסר בטחון גמור, אמר קושרובסקי.

„משלחת קונסולרית שתגיע לבריה"מ מישראל תוכל לעשות רבות לשיפור מצבינו, אבל לשם כך יש להעלות את הטיפול בנושא יהודי בריה"מ לדרגת חשיבות גבוהה. מיד אחרי הטיפול בענייני מדינת ישראל עצמה", אמר יולי קושרובסקי. לדבריו, מתוך כחצי מליון יהודים המבקשים לעזוב את בריה"מ, לפחות 30 אחוזים מבקשים לעלות לישראל.

נתניהו: אם כל מיעוט יקבל ריבונות — יתמוטט העולם

עתיים

ההנחה שערביי השטחים לא יישארו במיעוט אלא יהפכו לרוב לא עמדה במבחן המציאות, שכן שמאז מלחמת ששת הימים ועד היום השתנה היחס המספרי בין ערביי השטחים והיהודים בארץ ב־1.5 אחוזים בלבד — אמר בנימין נתניהו, לשעבר שגריר ישראל באו"ם, במפגש „עתון העתונאים" בשבת בירושלים.

נתניהו אמר עוד, כי כל מיעוט רוצה להיות רוב, אך אם כל־מיעוט שתובע ריבונות יקבל אותה, המערכת הבינלאומית תתמוטט.

שר הכלכלה והתכנון גד יעקובי אמר, כי בדחיית היוזמה של שולץ ערערנו את הבסיס שלנו לומר שאין לנו פרטנר בתהליך השלום. השר סבור, כי חלק מההחלטות הקיצוניות שהתקבלו בפיסגה הערבית באלג'יר, הושפעו מדחיית תכנית שולץ על ידינו. לדבריו, היינו יכולים למתן את עמדת ירדן ולהטיל את הסרבנות לתהליך השלום על הצד השני ובכך לחזק את מעמדנו הבינלאומי.

ח"כ שולמית אלוני אמרה, כי אם ישראל תכיר בזכויות העם הפלשתינאי להגדרה עצמית, יסתיים הקונפליקט באיזור. לדבריה, מוטב לנהל מו"מ לשלום עם אש"פ מאשר עם ארגון החיזבאללה.

שופט צבאי יחיד ידון מעתה בערעור על מעצר מינהלי

כתב „על המשמר"

ועדות העירעורים למעצרים מנהליים יוחלפו בשופט יחיד. כך החליטו שר הבטחון והרמטכ"ל. הם קבעו, כי במקום ועדת העירעורים הקיימת על פי הצו הנוכחי, ידון שופט צבאי בכל ערעור על מעצר מינהלי. החלטת השופט לא תהיה המלצה כבהווה עתה, אלא תהיה החלטה סופית ומחייבת.

השופט יחליט אם לאשר את המעצר המינהלי לקצרו או לבטלו.

על התיקון המליץ הפרקליט הצבאי הראשי.

תיקון „מיהו יהודי" יעלה השבוע להצבעה בכנסת

בצלאל עמיקם, יצחק שור, דני בירן

התיקון לחוק „מיהו יהודי" שוב יידון השבוע במליאת הכנסת. למרות שאין צופים כי נסיון הנפל יצלח, עומדים הח"כים של המפלגות הדתיות על דעתם שיש להעביר את הצעת התיקון בטרם תצא הכנסת לפגרה ממושכת.

כבר עתה ברור, כי אין רוב להעלאת חוק מיהו יהודי. נראה כי העסקנים הדתיים סבורים, שדבקות בנושא תזכה אותם בנקודות בקרב קהל בוחריהם. אולם ישנם ח"כים דתיים החוששים שביוזמה חסרת הסיכוי רק תגביר את האיבה כלפי הדתיים.

בינתיים פירסמה תנועת חמר"ת לחירות המדע, הדת והתרבות, תזכורת לרה"מ שמיר בה היא מציינת את מחוייבותו שלא להביא ולא לתמוך בתיקון בכנסת. שמיר הרגיש בשעתו, כי מדובר בנושא ערכי שהגופים שצריכים להכריע בו הם הזרמים השונים ביהדות ולא הפרלמנט שהוא גוף חילוני.

מנכ"ל משרד ראש הממשלה, יוסי בן אהרון מסר בשיחה עם פרופ' הלל שובל, יו"ר חמר"ת, כי ראש הממשלה שמיר דבק בעמדתו שנושא „מיהו יהודי" אינו שייך לפוליטיקה ואין להכריעו בכנסת, אלא בדו־שיח בין הזרמים ביהדות.

שר הקליטה יעקב צור פנה בסוף השבוע במברקים דחופים אל יו"ר ועידת הנשיאים בארה"ב מוריס אברם ואל יו"ר חבר הנאמנים של הסוכנות, מנדל קפלן, ותבע מהם למחות ולפעול נגד הכוונה להעלות את ההצעה לתיקון חוק „מיהו יהודי" ביום ג' הקרוב.

במברקו כותב השר צור כי „הליכוד עושה שימוש ציני בחשבונות פוליטיים קטנוניים ועיסקאות של ערב בחירות על חשבון גורלו של העם היהודי. זו הפעם הראשונה שהכנסת עלולה לקבל החלטה שתכריע גורלם של מליוני יהודים ברחבי העולם ותביא לקרע שלא יהיה ניתן לאיחוי בין היהדות הקונסרבטיבית והרפורמית לבין ישראל".

„יפתח מאבק ציבורי להכרה בכפרים הערביים הלא מוכרים"

קאסם זייד

המרכז הבינלאומי לשלום יפתח במאבק ציבורי נרחב למען הכרה בכפרים הערביים הבלתי מוכרים. חברי הנהלת המרכז ביקרו ביום ששי עם ראש המועצה האזורית מנשה, יאיר גבאי, בשני הכפרים: עין חור ואל־עיריאן, כדי לעמוד מקרוב על מצבם של ישובים אלה.

בכפר עין חור שמעו האורחים סקירה ממצה מיו"ר אגודת ה־40 למען הכרה בכפרים הערביים הלא מוכרים, מוחמד אבו אל־היג'א. הוא סיפר, שבמשך 40 שנה מסרבת המדינה להכיר ב־40 כפרים ערביים, ושמשמעות אי־ההכרה בהם שתושבי כפרים אלה משוללים תנאים בסיסיים. מינהל מקרקעי ישראל גידר את שטח הכפר עין חור בגדר תיל ונטע עצי ברוש בין מטעי הזית, כך שהכפר סגור כגטו.

וילי גפני, מנהל המרכז הבינלאומי לשלום אמר: תזינו בצורה ברורה בעוול שנעשה לכפר עין חור, ננסה להפעיל את חברינו בכנסת ובעלי עמדות ציבוריות למען הכרה בכפרים הבלתי מוכרים.

בכפר אל־עיריאן שמעו האורחים סקירה מיו"ר ועד הכפר, ריפעת כהבא. הוא סיפר על סיוטים שעוברים ילדי הכפר מאז שמינהל מקרקעי ישראל הרס את כביש הגישה לכפר.

כינוס ראשון של מנהיגי צפון אפריקה

אורי הורוביץ

מפגש הסטורי של חמשת מנהיגי מדינות צפון אפריקה, הראשון מסוגו מאז קיבלו מדינות אלה את עצמאותן, נערך אתמול. נוסף לשליטי מרוקו, לוב, מאוריטניה, תוניסיה ואלג'יריה השתתף בפגישה גם מלך ערב הסעודית, המלך פאהד, שפעל לאחרונה רבות לקירוב בין המדינות.

דקלה חברה לבטוח בע"מ

דין וחשבון מקוצר ליום 31 בדצמבר, 1987

(מותאם להשפעת השינויים בכח הקנית של המטבע הישראלי)

מאזן

(בשקלים חדשים)

	ליום 31 בדצמבר 1987	ליום 31 בדצמבר 1986
אגרות חוב של הממשלה או בערבותה	978,789	1,033,005
ניירות־ערך אחרים	333,613	315,221
חלוואות ופקדונות בבנקים.	3,618,834	3,219,523
רכוש קבוע־ציוד משרדי, מכוניות וחדרי משרדים להשכרה	934,310	929,672
חייבים ויתרות חובה	83,066	91,969
מזומנים ופקדונות בבנקים לפי דרישה	405,858	413,345
רכוש אחר	47,189	128,896
	6,401,659	6,131,631

	ליום 31 בדצמבר 1987	ליום 31 בדצמבר 1986
הון עצמי	1,511,885	1,407,687
עתודה למסים בעתיד	16,259	39,065
עתודות בטוח רפואת שיניים	1,044,320	869,313
תביעות תלויות	1,109,721	971,284
הסנה חברה ישראלית לבטוח בע"מ — חברה אם	716,478	941,383
התחייבויות אחרות ויתרות זכות	2,002,996	1,902,899
	6,401,659	6,131,631

דין וחשבון על עסקי בטוח (*) הוצאות רפואת שיניים

(בשקלים חדשים)

	שנה 1987	שנה 1986
פרמיות	10,175,304	10,857,232
קיטון / (גידול) בעתודות בטוח	(173,136)	41,362
הכנסות מהשקעות	518,888	486,060
תביעות לשנת הדו"ח	(6,228,826)	(8,053,794)
דמי עמילות, ניהול והוצאות הנהלה וכלליות	(2,563,913)	(2,158,125)
רווח עסקי לפני חלקה של קופ"ח בעודף	1,728,317	1,172,735
בנכוי: חלקה של קופ"ח של ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י בעודף	871,848	610,016
רווח — עבר לדו"ח רווח והפסד	856,469	562,719

דקלה חברה לבטוח בע"מ דו"ח רווח והפסד

(בשקלים חדשים)

	שנה 1987	שנה 1986
רווח מעסקי בטוח של הוצאות רפואת שיניים	856,469	562,719
הכנסות מהשקעות שלא נזקפו לדו"חות עסקי בטוח	62,383	93,011
הוצאות הנהלה וכלליות שלא נזקפו לדו"חות עסקי בטוח	(215,311)	(153,508)
רווח — לפני הפרשה למסים	703,541	502,222
הפרשה למסי הכנסה ורווח (כולל שנה קודמת)	599,351	465,663
רווח נקי לשנה	104,190	36,559

ביאור: כל המספרים בשיור העצמי.

הערות: 1. דין וחשבון מפורט ומלא, עם הביאורים של הנהלת החברה, כולל דין וחשבון של מבקרי החשבונות, ימסר במשרדי החברה, ברחוב המחיל 4, ת"א, לכל דורש.
2. הפרסום הנ"ל נעשה בהתאם לחוק הפיקוח על עסקי בטוח, התשמ"א-1981.

דו"ח על השינויים בהון העצמי לשנתיים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר, 1987

(בשקלים חדשים)

	הון וקרנות הון	מבקשי מניות	רווחים (הפסדים)	סה"כ הון עצמי
יתרה ליום 1 בינואר, 1986	1,554,711	—	(531,943)	1,022,768
תקבולים בגין מניות שטרם הוקצו	—	348,360	—	348,360
רווח לשנה	—	—	36,559	36,559
יתרה ליום 31 בדצמבר, 1986	1,554,711	348,360	(495,384)	1,407,687
תקבולים בגין מניות שטרם הוקצו	—	8	—	8
הקצאת מניות	348,368	(348,368)	—	—
רווח לשנה	—	—	104,190	104,190
יתרה ליום 31 בדצמבר, 1987	1,903,079	—	(391,194)	1,511,885

מצב ההון הנפרע

(באלפי שקלים חדשים)

ההון הנפרע המינימלי המתחייב לפי התקנות		1,843
ההון הקיים מחושב לצורך התקנות		(*) 1,465
	גרעון	378
הון מניות נפרע המתחייב לפי התקנות		614
הון מניות נפרע הקיים, בנכוי ההפסד המצטבר		811
	עודף	197

(*) לאחר ניכוי נכסים לא מוכרים על סך 42 אלף ש"ח.

בשם מועצת המנהלים

א. גולץ, יו"ר הדירקטוריון — ד. בר־גיב, מנהל כללי וחבר הדירקטוריון

ח"כ צבן: החלטות אלג'יר ניצחון לאש"ף

עתי"ם

בדו־שיח עם ח"כ דן מרידור במועדון המסחרי בתל־אביב, גילה ח"כ יאיר צבן שיש בציבור רוב התומך במו"מ עם אש"ף בתנאי שזה ישנה את עמדותיו.

צבן אמר, שהחלטות אלג'יר הן נצחון לאש"ף, וכי האינתיפאדה כפ־תה על הערבים את הנושא הפלש־תיני בוועידה. הוויכוח, אמר צבן, אינו על גילויי קיצוניות באש"ף. "אני בוכה על כך שגם אצלנו לא מוכנים לחלק את הארץ לשניים, כמו באש"ף. אני מתחלחל", אמר צבן, "למראה פליט ערבי בדהיישה הלוטש עיניו אל חיפה, אך לא פחות מכך אני מתחלחל לראות את חברת הכנסת גאולה כהן לוטשת עיניה אל שכם".

ח"כ צבן מסר, כי בסקרים שערכה ד"ר מינה צמח בשנה וחצי האחרונות הוברר, ש־51 אחוזים השיבו בחיוב על השאלה האם יש ללכת למו"מ עם אש"ף במידה שזה ישנה את עמדותיו, יכיר במדינת ישראל ויסתלק מהטירור. 46 אחוזים השיבו בשלילה. ואילו סקר יסודי נוסף הראה, כי 39 אחוזים ממצביעי הליכוד ו־33 אחוזים ממצביעי התחיה השיבו אף הם בחיוב לשאלה הנ"ל בעניין מו"מ עם אש"ף.

"ההחלטות שהתקבלו בימים אלו באלג'יר, הן שיא נוסף בתהליך ההקצנה בעולם הערבי, שהחל עם עליית רעיון הוועידה הבינלאומית" — אמר ח"כ מרידור. הוא טען, כי לאחר שבישראל חלה התפכחות מהאשליה שניתן לפתור את הבעיות הצבאיות בשיטה של "זבנג וגמרנו", הגיעה שעת ההתפכחות מזבנג מדיני. השלום הוא תהליך ממושך הדורש אורך רוח ואומנות מדינית.

החלטות ועידת אלג'יר, אמר, הן חזרה לוועידת חרטום. באי הוועידה באלג'יר בירכו על החלטתו הנחושה של העם הפלשתיני להשתחרר מכיבוש, לממש זכותו לשיבה למולדתו, להגדרה עצמית ועל הקמת מדינה על אדמתו — פלשתין. לא היה שם זכר לשלום עם ישראל ולקבלת החלטת האו"ם 242.

ח"כ צבן קרא לפתוח אפיקים לגיטימיים לביטוי מאוויים לאומיים של הערבים בשטחים. אי אפשר להחזיק מיליון וחצי בני אדם בסיר לחץ סגור במשך 21 שנים. "גם אני צעדתי בהפגנות כנגד הכובש הברי־טי, שהיו ברישיון מטעם הבריטים. בהפגנות אלו השתתפה גם התנועה הרוויזיוניסטית כשהבריטים ידעו מה זיקתה למחתרות האצ"ל והלח"י. אנו עם שחייב להבין תחושתו של עם אחר, מי כמונו צריכים להבין זאת" — הצהיר צבן. הוא הוסיף, כי מפ"ם מציעה את נוסחת שם טוב־יריב, האומרת שישראל מוכנה לנהל מו"מ עם כל גורם כולל אש"ף, בתנאי שיכיר בישראל ויימנע מטירור.

המשכים

נזקים כבדים בגל שריפות

(סוף מעמוד ראשון)

לשעה 10 בערב בין גבעת נילי לבין רגבים.

הדליקה פרצה ב־10 מוקדי אש וככל הנראה מדובר בהצתה. למקום יצאו צוותי כיבוי אש מאזור חדרה וכמו כן הגיעו למקום כוחות משטרה גדולים בפיקודו של מפקד מרחב חיפה תת ניצב יעקב חביב.

בשעת מסירת ידיעה זו עדיין משתוללת באזור דליקה והכבאים טרם הצליחו להשיג שליטה על האש.

שריפות ענק בפרוזדור ירושלים

אלפי דונמים של חורש טבעי ויער נטוע, נשרפו בדליקות ענק שאירעו באיזור בר גיורא בפרוזדור ירושלים.

השריפות הענקיות החלו ממספר מוקדים ביום שבת בבוקר, וקיים חשש שהיתה זו הצתה מכוונת.

מוקד אחד שהחל בחורשת בר גיורא ובגלל השרב הכבד ששרר באיזור איימה האש להתפשט עד לפאתי מושב בר גיורא. במקביל החלה שריפה ענקית נוספת באיזור עין קובי ונחל רפאים שבקרבת בר גיורא. שריפה זו איימה להתפשט אל חוף מושב מטע.

כמאה איש השתתפו בפעולות כיבוי השריפה וביניהם אנשי קק"ל, רשות שמורות הטבע, אנשי הסיירת הירוקה, צוותי שמונה כבאיות של מכבי אש, 4 מטוסים ומסוק. המטוסים ריססו את האיזור במטרה למנוע התפשטות האש וגרימת אסון כבד.

שבת שלישית

דובר הקק"ל דוד אנג'ל אמר כי זו השבת השלישית ברציפות שהתחוללו שריפות באיזור, אשר מכלות אלפי דונמים של חורש טבעי ויערות. במהלך השבת גייסו אנשי הקק"ל עשרות מתנדבים, עובדי הקק"ל במזרח ירושלים וכמו כן מנהלי האיזורים מטעם הקק"ל הגרים באיזור.

דובר הקק"ל ציין עוד, כי היה עיכוב בהפעלת המטוסים מכיוון שהיה קושי לאתר את הטייסים במהלך השבת.

נעצר חשוד

מספר הצתות בוצעו אתמול ע"י אלמוני, ככל הנראה בן המגזר הערבי. ההצתות בוצעו באיזור פרדיס, זכרון יעקב והכפר ג'סר א־זרקא.

ההצתה הראשונה בוצעה סמוך לשעה 10 בבוקר ב־3 מוקדים ליד כביש החוף. כבאיות מתחנות הכיבוי באיזור הוזעקו, וכיבו את הדליקה. בתחקיר שערכה המשטרה הוברר, כי מהמקום נמלטו 2 חשודים. זמן קצר אח"כ עצרה המשטרה שני ילדים בני 8 תושבי ג'סר א־זרקא. לאחר חקירתם נעצר צעיר בן 24 תושב המקום, כחשוד. שני הקטינים שוחררו.

סמוך לשעה 3.00 בצהריים שוב הוצתה דליקה ב־3 מוקדים שונים ליד פרדיס. 50 דקות אח"כ נתקבלה הודעה על דליקה שלישית, ברכס שמעל פרדיס ליד שפיה. גם שם עמלו כוחות מכבי האש שעה ארוכה לכיבוי האש, והיה חשש לפגיעה בגידולים חקלאיים. בחקירה הוברר כי גם כאן בוצעה הצתה ב־3 מוקדים שונים. משטרת מרחב חיפה פתחה בחקירה, וצפויים מעצרים נוספים.

הנופשים בפארק אשכול פונו מהמקום

שריפה גדולה השתוללה אתמול בפארק הנופש אשכול, שליד נחל הבשור בדרום.

חמש מכוניות כיבוי עמלו במשך כשמונה שעות על כיבוי השריפה, שפרצה בשעות הצהריים, וכובתה כליל רק בשעות הערב המאוחרות.

סגן מפקד שרותי הכבאות בדרום, יצחק כיטון, נפש עם משפחתו בפארק אשכול. הוא היה הראשון שהבחין בדליקה, וגם דאג להזעיק את מכבי האש. יחד עם מפקד תחנת הכיבוי של אופקים, פיקח על פעולות הכיבוי.

טרקטורים מקיבוצי הסביבה גוייסו לטיפול בשריפה, וחרשו שטחים סביב האש למניעת התפשטותה.

אלפי נופשים שהיו בפארק הנופש הצטוו לעזוב את המקום.

נסיבות השריפה טרם הובהרו.

במהלך פעולות הכיבוי עסקו הכבאים כשעה וחצי במניעת התפשטות האש לעבר חוות היענים הסמוכה. נדרש מאמץ רב להרגיע את היענים, שנכנסו להיסטריה.

דליקות בשרון

עשרות שריפות היו בשבת באיזור השרון. נגרם נזק לשטחים חקלאיים באיזור תל מונד.

טרם נודע מה היו הסיבות, אך מזג האויר השרבי והרוחות המזרחיות הקשו על עבודות הכיבוי.

החל משעות הבוקר הוזעקו כבאים מכפר סבא לכבות דליקות באיזור קלנסווא, באיזור קיבוץ אייל, צור נתן, ומושב חירות באיזור תל מונד.

בשעות הצהרים יצאו כבאים לאיזור ירחיב, ובמשך שעות עסקו בכיבוי שריפה שפרצה בשכונת יעקב באיזור תל מונד.

ה"תחיה" מוחה נגד האדישות

"למה מחכים השלטונות ודעת הקהל", אומרת תנועת "התחיה" בהודעה לעתונות לנוכח גל השריפות.

צה"ל ממנה מועצות של קצינים במקום מועצות מקומיות שהתפטרו

ילד בן 9 נפצע קשה מפגיעת קליעי גומי ואלומיניום בעזה □ עוד שלושה מבני משפחתו פצועים □ עוצר הוטל על שכונה בעזה לבדוק מי לא החליף תעודות זהות

עזרא אבירן, מנחם ענברי

בקבוק תבערה הוטל ביום שישי לעבר רכב סיור של צה"ל בכניסה הדרומית לעזה. הבקבוק התנפץ על הכביש ולא גרם כל נזק. בשבת בבוקר חוו כמה מקרים של זריקות אבנים, בעיקר של תלמידי בתי ספר, אך חללו פוזרו ללא שימוש בכוח ולא ידוע על נפגעים. מלבד זה היתה זו שבת שקטה ברצועת עזה.

בליל שבת היתה הפגנה באיזור שכם ונפצעו שלושה צעירים מירי חיילי צה"ל ושני צעירים נפגעו מכדורי גומי.

בגדה נרשמו בשבת אירועים מעטים בלבד, שהסתכמו ביידוי אבנים במקומות שונים ובעיקר באיזור חברון, אולם לא נמסר על נפגעים.

ראש המינהל האזרחי ברצועה מינה את רב סרן (מיל.) דניאל דנון לראש המועצה הכפרית של מחנה אל בורג' במקום ראש המועצה שהתפטר בלחץ כרוזים ואיומים. במועצה הכפרית עוד 12 קצינים. המחנה נתון כבר 5 ימים בעוצר.

במעמד זה נמסר, כי עוד 3 ראשי רשויות מקומיות קטנות ברצועת עזה התפטרו, וצה"ל בודק אפשרות למנות קצינים ולחדש את הפעילות המוניציפלית.

בעזה הוטל בשבת עוצר על שכונת תופח לבחון את מידת החלפת תעודות הזהות. מתוך 2,500 גברים שנבדקו בשכונה, נמצאו 12 שלא החליפו את תעודותיהם ונתנה להם אורכה של 24 שעות לעשות זאת.

העוצר על שכונת תופח וסביבתה בעזה הוסר אמש. בתוך כך הגיעו לבית החולים "אל אהלי" בעזה 4 בני משפחה, שנפצעו מפגיעת קליעי גומי ואלומיניום, בהם ילד בן 9 שנפצע באורח קשה. הילד חאודר יוסוף, בן 9, נפצע מפגיעת קליעי אלומיניום בראש, בחזה ובכתף ימין.

סגן שר הבטחון מיכאל דקל אמר, כי השיטה החדשה של החלפת תעודות זהות, לא נועדה לשמש כעונש לערבים. דקל אומר, כי מאחר שהם תושבי ישראל יש לפקוד אותם. המפקד האחרון, אומר דקל, בוצע ב־1982 ולכן זה טבעי שמבצעים עתה מפקד חדש גם אם הוא כרוך בטירדה מסוימת לתושבים הערביים.

"פתח השאול"

הסופרים והמשוררים הפלשתי־ניים העצורים במחנה קציעות בנגב פרסמו קול קורא לסופרים והמשו־ררים בישראל שימשיכו יחד לדבוק בסיסמא "התרבות נגד הגזענות — לא לכיבוש". הקול הקורא חובר לפני זמן מה אבל רק בעת הגיע למערכת "אל־אתיחאד" ופורסם אתמול.

בקול הקורא נאמר כי הם נאבקים כדי ש"שלמה ואחמד" ישחקו יחדיו כדורגל, ולא ש"שלמה" יוליך את "אחמד" באישון לילה אל בית הכלא. הם כותבים, כי בית הכלא שבנגב הוא פתח השאול, בגלל החום הלוהט שאין ממנו מפלט. הם מתלוננים על טיב האוכל, על כי אין מניחים להם להחליף את בגדיהם ועל כי הכלא מלא תולעים, נחשים ועקרבים.

"מכבש מסים"

סוחרי בית סחור שליד בית לחם פתחו בשביתה כללית, והם מתבצרים בכנסיה במחאה על הלחץ הבלתי נסבל, לדבריהם, של פקידי מס הכנסה. הם טוענים כי מתנקמים בהם ומטילים עליהם שומות מס דמיוניות.

בימים האחרונים ננקטת מדיניות חדשה של הפעלת "מכבש מסים" על ערים בגדה שהשתתפו באופן יותר פעיל מאחרות באינתיפאדה. כך למשל, טול כרם נמצאת כבר 3 ימים בעוצר ופקידי המס נכנסים בחסות העוצר לבתי נישומים בלוויית צבא ומעקלים רכוש: מכוניות, טלוויזיות ותכשיטים. דיווחים דומים מגיעים גם מרמאללה.

מקור ישראלי מסר לכתבנו, כי כל הדיבורים על אי־תשלום מיסים בגדה אינם נכונים, וככל הידוע לו, בערים גדולות כמו שכם וחברון מגיע אחוז גביית המס ל־90%־80% מן השומות.

אל נא תעקור נטוע

כמאת פעילי שמאל הצליחו להערים על הצבא ולהגיע ביום שישי לפנות בוקר לכפר ביתא, כדי לנטוע שם עצי זית. הצבא מנע מאנשי שמאל אחרים להגיע לכפר. חיילים קיבלו פקודה לעקור את תשתילים. (כיתוב: טוביה בסקינד; צילום: מאיר פרטוש)

הרוג: 4,200 שקל פצוע: 1,070 שקל

בצלאל עמיקם

אש"ף מפצה לאחרונה את תושבי השטחים שנפגעו ע"י חיילי צה"ל. לוח התשלומים — המוגדרים מקדמה בלבד — הוא כדלהלן: הרוג: 4,200 ש"ח, פצוע: 1,070 ש"ח, עציר: 250 ש"ח.

המקומון הירושלמי "כל העיר" מספר, כי בתי המשפט מוצפים לאחרונה בעצירים משוחררים או בבני משפחותיהם המבקשים העתק מפקודת המעצר שהוצאה נגדם, כדי שתהיה ברשותם הוכחה לצורך קבלת הכסף, מידי אש"ף.

העברת הכספים לשטחים, כסיוע לאינתיפאדה, נעשית בדרכים מגוונות: בין היתר, מוזרמים כספים באמצעות בעלי דרכונים זרים, חלפנים, אנשי הסגל הדיפלומטי ובלדרים.

חוק התכנון ובנייה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי
חוף השרון
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז מרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה חוף השרון הופקדה תכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר חש/10/10".
השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: אודים, בית יהושע, בני ציון, בצרה, כפר נטר, רשפון.
עיקרי הוראות התכנית: הוראות והגבלות בניה: 1. למבנה עזר ביתיים. 2. למרתפים בבתי מגורים.
כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.
התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
ר. שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

חוק התכנון ובנייה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי
חוף השרון
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז מרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה חוף השרון הופקדה תכנית מפורטת הנקראת "תכנית מספר חש/100".
השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: על מרחב התכנון חוף השרון וכל שטח השיפוט של המועצה האזורית חוף השרון.
עיקרי הוראות התכנית: לקבוע הוראות לבניית ריד־צנן באזור מגורים חקלאי ובאזור חקלאי.
כל מעוניין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.
התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
ר. שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

„התכוף" חרושת ברזל בע"מ
פקודת החברות התשמ"ג־1983
החברה מודיעה בזאת על כינוס אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות בחברה, שתתקיים ביום א' 3.7.88 בשעה 11.00 במשרדה הרשום של החברה, רח' א. שנקר וליד איצטדיון קרית־חיים, מפרץ חיפה.
על סדר היום:
1. דין וחשבון המנהלים.
2. אישור הדו"ח הכספי של החברה ליום 31.12.87.
3. מינוי מנהלים.
4. מינוי רואי חשבון.
5. מינוי ועדת ביקורת.
6. קביעת שכר דירקטורים מקרב הציבור.
7. שונות.
בפקודת ההנהלה
שבתאי מוני
מזכיר החברה
הדוחות הכספיים של החברה פורסמו ונמצאים לעיון במשרדי החברה ואצל חברי הבורסה לניירות ערך.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי זובין מהטה
עקב הנהגת שעון קיץ תחילת הקונצרטים במוצ"ש ותגנים תהיה בשעה 9 בערב
תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 9
סדרה ד': הערב, 12.6.88
סדרה ה': יום ג', 14.6.88
סדרה ו': יום ד', 15.6.88
קלאוס טנשטדט מנצח
מאריה ז'ואו פירס פסנתרנית
התכנית: מוצרט – הפתיחה ל"חליל הקסם"; מוצרט – קונצ'רטו לפסנתר ק. 467; בטהובן – סמפוניה מס' 3 "ארואיקה"
ירושלים, בנייני האומה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 9
יום ה', 16.6.88
קלאוס טנשטדט מנצח
מאריה ז'ואו פירס פסנתרנית
התכנית כמו בת"א סדרות ד'־ו
תל־אביב, היכל התרבות
קונצרט למנויים מס' 9
סדרה ז': יום א' 19.6.88, בשעה 8.30 בערב
סדרה ח': מוצ"ש 25.6.88, בשעה 9 בערב
היו וולף מנצח
אילנה ורד פסנתרנית
התכנית: אדאמס – "מסע קצר במכונית מהירה"; צ'ייקובסקי – קונצ'רטו לפסנתר מס' 2; דבוז'אק – סמפוניה מס' 6
חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 6
סדרה ד': יום ב' 20.6.88
היו וולף מנצח
אילנה ורד פסנתרנית
התכנית כמו בת"א סדרות ז'־ח
חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 9
סדרה א': יום ג' 21.6.88
סדרה ב': יום ד' 22.6.88
סדרה ג': יום ה' 23.6.88
היו וולף מנצח
אילנה ורד פסנתרנית
התכנית כמו בת"א סדרות ז'־ח
הכרטיסים לאופרה "כרמן" נמכרים בת"א, י־ם וחיפה
נמשך חידוש כרטיסי המנוי לעונת הקונצרטים 1988/89

„דיימלר בנץ" תשלם פיצויים לעובדי כפייה

רויטר

חברת דיימלר בנץ המערב גרמנית הסכימה לשלם 20 מיליון מארק (11.5 מיליון דולר) כפיצויים לעובדי הכפייה שהעסיקה בתקופת שלטון הנאצים, על כך נמסר בהודעה של הצלב האדום המערב גרמני. הכספים יועברו לארגונים מחוץ לגרמניה המערבית, המטפלים בקורבנות עבודת הכפייה או קרובי משפחותיהם.

הצלב האדום ציין כי כבר קיבל תשלום ראשון בסך 5 מיליון מארק (2.9 מיליון דולר) אותו יעביר לבלגיה, צרפת והולנד, תוך תיאום עם אגודות הצלב האדום במדינות אלה.

על דיימלר בנץ, החברה התעשייתית הגדולה ביותר בגרמניה המערבית, נמתחה ביקורת חריפה, על התפקיד שמילאה בתקופת שלטונו של היטלר, לאחר שהנאצים הכריזו עליה כ"מפעל נאציונאל־סוציאליסטי לדוגמה".

בתקופת מלחמת העולם השנייה העסיקה החברה במפעליה 46,000 עובדי כפייה שגויסו על ידי הצבא הנאצי, מבין שבויי המלחמה ואסירי מחנות הריכוז. עבודתם הכניסה לחברה רווחים גדולים, ואיפשרה לה את הגדלת הייצור.

השירות החשאי בדנמרק מאזין לשיחות בשגרירויות

עלי כהן (דנמרק)

השירותים החשאיים של דנמרק, "פאט", מקיימים האזנה קבועה לשגרירויות הזרות בבירת דנמרק — כך עולה ממחקר שהתפרסם כספר בהוצאה פרטית של מפלגת שמאל קטנה, שאינה מיוצגת בפרלמנט הנורווגי, "מפלגת העבודה הסוציאליסטית".

בין היתר מגלה המחקר, כי במנהרה מסתורית המקשרת בין השרות החשאי, לבין בסיס צבאי קטן, מתקיימות האזנות בלתי חוקיות לשגרירויות זרות.

דובר צבא דנמרק הכחיש ממצאים אלה. לדבריו, המיתקנים בתוך המינהרה הם לצרכי תקשורת בלבד."

הכחשות השירות החשאי הדני, לא שכנעו את הפוליטיקאים, והם מתכוונים להעלות את הנושא בפני הפרלמנט.

70 אלף בקונצרט רוק למען מנהיג השחורים בדרא"פ

רויטר

יותר מ־70,000 איש חגגו בשבת את יום הולדתו ה־70 של מנהיג השחורים בדרום אפריקה, נלסון מנדלה, בקונצרט "רוק" בן 10 שעות, ששודר בשידור ישיר מלונדון ל־400 מיליון צופי טלוויזיה ברחבי העולם.

"אנו נמצאים כאן היום, כולנו, כדי להשתתף באירוע יחיד במינו זה לכבוד אדם דגול, אדם שהוא מנהיגו של העם השחור המדוכא של דרום אפריקה", אמר הזמר האמריקאי הרי בלפונטה.

המארגנים אמרו כי האירוע, אשר יימשך ביום ראשון בעצרת המונים בגלאזגו שבסקוטלנד, הוא קריאה בוטה למען שיחרורו של מנדלה עוד לפני יום הולדתו ה־70 ב־18 ביולי. מנדלה נכלא לפני 24 שנים בעוון בגידה, כראש הקונגרס הלאומי אפריקאי, ארגון האופוזיציה הראשי של השחורים בדרום אפריקה.

כוכב ה"רוק" הבריטי סטינג פתח את הקונצרט בשיר שהתחיל במלים "שחררו, שחררו, שחררו אותם."

כוכבים אחרים שהשתתפו במופע היו סטיווי וונדר, ג'ורג' מייקל, להקת "יוריתמיקס", ג'ו קוקר, ה"בי ג'יס", וויטני יוסטון.

הצרפתים יבחרו היום בין שמאל לימין באסיפה הלאומית

ארנון יסה (צרפת)

התוצאה הערב היא בגדר נעלם מוחלט. אפילו מחשבי המשאלים לא מעיזים לחזות מי — השמאל או הימין — ייצא עם רוב מהסיבוב המכריע היום.

אם המפלגה הסוציאליסטית לא תשיג רוב מוחלט, לפחות 280 מושבים, יהיה הנשיא מיטראן בצרות. הוא ייאלץ להשען על קואליציה עם הקומוניסטים או דו־קיום עם הימין בשלטון. מקורות סוציאליסטיים מסרו, כי משאלים סודיים מעניקים להם רוב מוחלט עם 300 צירים.

מנהיגים חשובים בימין פתחו בהתקפות חריפות על היהודים שגינו את העיסקה. קלוד לאבה, מראשי המפלגה הגוליסטית, העריך שבחים על לה פן והאשים את סימון וייל "בהתפשטות האנטישמיות בצרפת". הוא אמר: לה פן אינו גזעני ואינו נאצי. מה שהרבה יותר חמור זו סימון וייל, וככל שהיא מרבה, האנטישמיות מתפשטת בצרפת".

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 10.6.88

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.7108	1.7321	1.7219
דולר אמריקאי	1	1.54	1.61	1.5752	1.5948	1.5858
מרק גרמני	1	0.90	0.95	0.9193	0.9307	0.9245
לירה סטרלינג	1	2.82	2.95	2.8660	2.9018	2.8878
פרנק צרפתי	1	0.26	0.28	0.2723	0.2757	0.2739
ין יפאני	100	1.24	1.30	1.2632	1.2789	1.2705
גילדן הולנדי	1	0.80	0.84	0.8176	0.8278	0.8236
פרנק שווייצרי	1	1.08	1.13	1.1000	1.1137	1.1078
כתר שבדי	1	0.25	0.27	0.2635	0.2668	0.2650
כתר נורווגי	1	0.25	0.26	0.2513	0.2545	0.2533
כתר דני	1	0.24	0.25	0.2417	0.2448	0.2430
מרק פיני	1	0.38	0.40	0.3870	0.3918	0.3897
דולר קנדי	1	1.27	1.33	1.2927	1.3088	1.3031
דולר אוסטרלי	1	1.23	1.32	1.2701	1.2860	1.2789
ראנד דר' אפריקאי	1	0.42	0.59	0.7058	0.7146	0.7107
פרנק בלגי	10	0.43	0.45	0.4392	0.4447	0.4422
שילינג אוסטרי	10	1.28	1.34	1.3061	1.3224	1.3151
לירה איטלקית	1,000	1.21	1.29	1.2359	1.2513	1.2435

תגובות מגוונות בעולם הערבי על החלטות ועידת אלג'יר:

סוריה ואש"ף משבחים, מצרים לא מרוצה — איראן מגנה

אורי הורוביץ, רויטר, סי"ץ

סוריה ואש"ף בירכו אתמול על החלטות ועידת אלג'יר. רדיו דמשק הביע קורת רוח מה־החלטות, וראה בהן חזרה לקונצנזוס ערבי על הדרכים לפתור את הסיכסוך הערבי־ישראלי, וחיזוק להחלטות קוד־מות שהתקבלו ע"י מדינות ערב.

רדיו דמשק שיבח את הדביקות של ראשי מדינות ערב, בעיקרון שחרור האדמות והחזרת זכויותיהם החוקיות של הערבים, וכן התנגדות לפתרונות של כניעה או קבלת הסכמי קמפ־דייוויד. לדברי פרשן הרדיו הסורי, סוריה מבינה את חשיבות מצרים לעולם הערבי ותפקידה המנהיגותי, אולם בגלל דבקותה בהסכמי קמפ־דייוויד, לא יכולה מצרים למלא תפקידה זה בעולם הערבי.

מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת, הביע סיפוק רב מהחלטות פיסגת אלג'יר. פלשתינים בכירים מהשטחים הביעו אף הם קורת רוח מתוצאות הפיסגה, העונות לדבריהם למשאלות הפלש־תינים בשטחים.

נשיא מצרים חוסני מובארק הביע את תמהונו על החלטות הפיסגה, בנאום בפני קצינים בצבאו. עיתוני מצרים מתחו ביקורת חריפה על אלג'יריה, שלא פעלה להחזרת מצרים לעולם הערבי. יממה אחר קבלת החלטות אלג'יר הצניעו אמצעי התקשורת הירדניים את החלטות הפיסגה.

כתבת רדיו מונטה קרלו דיווחה שבארה"ב הביעו סיפוק על שבאלג'יר לא דחו את יוזמת שולץ.

נשיא איראן גינה בחריפות את החלטות פיסגת אלג'יר ותיארן כ"בושה לעולם הערבי". לדבריו, ביקשו מדינות ערב להימנע מגינויה של ישראל, והעדיפו לגנות את איראן.

מנהיג לוב, מועמר קדאפי, אמר בעקבות הוועידה, כי הוא צופה את קץ היחסים הטובים בין הערבים לוושינגטון. "זו הפעם הראשונה שמדינות ערב נקטו עמדה מאוחדת המגנה את ארה"ב, וזה מהווה נצחון גדול ללוב", אמר.

60,000 שוטרים התנגשו באלפי סטודנטים בסיאול

רויטר, סי"ץ

סיאול. — התנגשויות אלימות התחוללו ביום ו' בין אלפי סטודנטים שיצאו משערי הקמפוס באוניברסיטת סיאול, לבין כוח מוגבר של 60,000 שוטרים שמנעו מהם לצעוד לעבר הגבול עם צפון קוריאה.

הסטודנטים ביקשו לצעוד אל פאנמונג'ום, שעל גבול צפון ודרום קוריאה כדי לפתוח שם בשיחות עם משלחת סטודנטים מצפון קוריאה הקומוניסטית, על איחודה מחדש של קוריאה.

כלי רכב מיוחדים של המשטרה לפיזור הפגנות ירו מאות רימוני גז הגורם לכוויות עור, לעבר 4000 סטודנטים נושאי אלות על שורקו בקבוקי תבערה, שסירבו להתפזר, ודרשו לתת להם להמשיך בדרכם לגבול.

נמסר כי משלחת של 13 צפון קוריאנים בליווי עיתונאים ופקידי ממשל, חיכתה בפאנמונג'ום לבואם של הסטודנטים מדרום קוריאה, אולם הסטודנטים הדרום־קוריאנים לא הגיעו לנקודת הגבול במועד שנקבע ל"איחוד לאומי".

ממשלת דרום קוריאה טוענת כי הפגישה אינה אלא תכסיס תעמולה של ממשלת פיונגיאנג.

עוד קרבות בין פלגי פת"ח בביירות

אורי הורביץ

במחנות הפליטים של ביירות: סברה, שתילה וברג' אל ברג'נה, התנהלו בסוף השבוע קרבות קשים בין נאמני פת"ח־ערפאת לבין אנשי אבו מוסה. שמונה אנשים נהרגו ו־17 נפצעו. בקרבות הופעלו כל סוגי הנשק כולל תותחים לטווח ארוך.

תושבי המחנות הפנו אתמול קריאה לכוחות הביטחון לפעול להפסקת האש, לאחר שהמחנה נהרס. אנשי ערפאת ואנשי אבו מוסה מאשימים זה את זה בהפרת הסכם הפסקת האש.

שגרירות ישראל אישרה: החשוד בסיוע לרצח היה בקשר אתנו

דפנה ורדי, בריטניה

שגרירות ישראל בלונדון אישרה לסקוטלנד יארד, כי אבן קיימה קשרים עם הפלשתיני איסמעיל חסאן סאוון, הנאשם באחזקת נשק וחומרי חבלה, שלטענתו הוטמנו בביתו ע"י עבור רחמן מוסטפא, אחד מבכירי אש"ף. כך נמסר ביום ו' במשפט המתקיים בבית־המשפט המרכזי בלונדון.

סאוון סיפר, כי הישראלים הורו לו להתיידד עם מוסטפא, החשוד ברצח הקריקטוריסט הפלשתיני, נג'אי עגמי. לדבריו, עבר שנים עבור שרותי הביטחון הישראלים והמוסד.

ביום ו', היום הרביעי של המשפט, סיפר סוואן שגוייס לעבודת עבור המוסד, לאחר שאחיו איברהים הפגישו בדירה שליד הר הרצל בירושלים, עם סרן אליאס ורס"ן יוניס, וסוכם ביניהם שהוא יספר לישראלים כל מה שראה ושמע בלבנון.

סוואן ימשיך את עדותו ביום ב'. המשפט מתקיים לפני חבר מושבעים, בדלתיים פתוחות, וזוכה לסיקור בכל אמצעי התקשורת בלונדון.

● ארה"ב הציבה שלושה תנאים לחידוש קשריה עם איראן: הפסקת התוקפנות האיראנית במפרץ, קבלת איראן את החלטת מועצת הבטחון 598 בנושא הסכסוך העיראקי־איראני, ושחרור כל החטופים הזרים המ־צויים בלבנון. על כך מוסר העיתון הכוויתי "אלקבס".

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי זובין מהטה
חידוש כרטיסי המנוי
לעונת הקונצרטים
תשמ"ט 1988/89
בתל־אביב בירושלים ובחיפה
יימשך עד יום א' 31.7.88 (ועד בכלל)
חידוש בהנחה יימשך עד יום ד' 15.6.88
התשלום — דרך הבנקים
ובאמצעות כרטיסי אשראי
הודעות בכתב בצירוף תכניות הקונצרטים
נשלחות בימים אלה לבתי המנויים.
מנויים שלא יקבלו הודעות לבתיהם
מתבקשים להתקשר למשרדי התזמורת
כולנו עם הפילהרמונית

על היום
12.6.88

חתונה ברברית במרסיי

בבחירות לאסיפה הלאומית בצרפת שיתקיימו היום, סיכויי השמאל והימין שווים ■ עסקה שנערכה במרסיי בין לה פן לבין הימין, במטרה להציל 20 מושבים, מכונה בעתונות – שערוריה

ארנון יפה, פאריס

מפלגות הימין המסורתי נצלו מתבוסה. השלטון הסוציאליסטי החדש עוד לא הספיק לנשום והוא כבר בסכנה. האם יזכה היום בנצחון מושיע? זה הנעלם הגדול. הכל יתבהר היום בסיבוב המכריע בבחירות לאסיפה הלאומית. סיכויי השמאל והימין ששוב קורעים זה את זה לגזרים פחות או יותר שווים.

הנשיא מיטראן שיגר קריאות ועקה אל 54 אחוז הצרפתים שבחרו בו להעניק לו רוב יציב. תנופת הניצחון ב־8 במאי נשברה מתאום. באליזה המומחים עמלים על פיענוח המסר של הבוחרים. מהקלפיות בסיבוב הראשון יצא רוב מוזר. 34 אחוז נמנעים, 20 אחוז שבחרו בשוליים קיצוניים (קומוניסטים או לה פן) נגד ממסד השלטון. בוחרי מרכז שהצביעו מיטראן שבו לימין. כל אלה יכריעו היום, כאשר דלתות הפתיחות ננעלו. הימין הקלאסי מסובך עם לה פן. סוציאליסטים שוב זקוקים לקומוניסטים. לה פן המלך אף־על־פי שאיבד נתח שמן מבוחריו. בימין החליטו, כי האמצעים מקדשים את המטרה. ריח השלטון עולה באפו. למען השגתו אפילו לה פן כשר. אר.פי.אר. ויו.ד.אף. בחרו לסקל את כוח הנזק שלו באימוצו. לה פן הוכר כאחד מן המניין, כמרכיב הכרחי ברוב ימני.

לה פן ראש הפשיסטים הצרפתים נידון בקלפיות להיעלם כליל יחד עם 35 שומריו. הוא איבד שני מיליון בוחרים תוך חודש. נפל מ־14.4 אחוז ל־9.7 אחוז. כמעט בטוח כי יושלך מהאסיפה הלאומית. רק ממרסיי שמר לה פן על כוחו. כמעט כל מועמדיו השיגו 32 עד 34 אחוז. פוליטיקאי מנודה זה הסיר עוד מכשול להסתנן אל הימין הרפובליקני. עלה בידו לכפות את נוכחותו על הנהגת אר.פי.אר. ויו.ד.אף. לה פן השיג עיסקה על פרישת מועמדים הדדית ב־16 מחוזות במרסיי. שמונה מועמדי אר.פי.אר. הגוליסטית והיו.ד.אף. אולצו לפרוש בבוקר לטובת מועמדי „החזית הלאומית" שהקדימו אותם בסיבוב הראשון בשמונה רובעים במרסיי. הסתלקות זו מבטיחה בחירה לפחות לכמה מהם. הכל תלוי במעבר הבוחרים. עכשיו מופיעים הוא ומועמדיו במרסיי כנציגי איחוד הימין נגד „האיום הסוציאל־קומוניסטי".

העיסקה עם הפשיסטים חוללה סנסציה בצרפת. „ליברסיון" כינה ברית זו, בין לה פן להנהגת הימין „חתונה ברברית". מנהיגי הימין המסורתי והמרכז מתחרשים. חלקם מעמיד פנים שאינו יודע. אחרים הופיעו בטיעון, כי אין זו תמיכה בלה פן אלא פורשים מועמדים מפני שאין להם עוד סיכוי. עד כה הבטיחו, כי „לא נמכור את נשמתנו בעד תופן בוחרים". אך לא כבשו לרגע את הפיתוי להציל כמה מושבים.

חושדים פה, כי גודן ופסקוא, שושביני העיסקה, אפילו הבטיחו ללה פן פיצוי בתפקיד שר. זה ההגיון בעיסקות מעין אלה. אם העיסקה תתגלה כמשתלמת יקלט לה פן כראש מפלגה במשפחה הימנית. הסכם הפרישה ההדדי במרסיי מתואר כמבחן לשיתוף פעולה חדש בחזית הימנית עם לה פן. אם ההרכבה תצליח הם ימצאו תירוצים להצדיקה. על פי התוצאות ישפטו אם בוחרי הימין המסורתי מוכנים לשיתוף פעולה עם לה פן. בוחרי הימין אמורים לבחור בעד מועמדי „החזית הלאומית" שלו במרסיי. יביסו או לא את הסוציאליסטים, מקבל לה פן פיצוי נאות. הימורו להשמיע על הימין הוכתר בהצלחה.

עסקה לא מוסרית

הכל נבהלו מפני כניעת הימין לסחטנות לה פן בעד כמה צירים. גם הסוציאליסטים עשויים להרוויח מן העיסקה עם לה פן. הכל תלוי בנמנעים ובבוחרי המרכז. ברובעים היהודיים בפאריז ובמרסיי נוטשים את מועמדי הימין, אף כי רובם אישים פרו־ישראלים יותר ממועמדי השמאל.

ג'ין פייר בלוך, מועמד הימין יהודי ברובע ה־19 גינה בחריפות את העיסקה. „אני יהודי, אינני יכול להסכים לברית עם אנטישמי כלה פן". 18 אחוז בחרו בלה פן ברובע שלו, אך הוא לא מחזר אחריהם. „זו עיסקה לא מוסרית" אמר. מפלגתו יו.ד.אף. איימה לגרשו. במרסיי הצדיק ג'יין קלוד גודן, מזכיר היו.ד.אף. את ההסכם בקובלנה: „מה כל הרעש הזה, על שכמה מועמדים ממלאים חובתם, כדי למנוע בחירת סוציאליסטים וקומוניסטים". „לה פיגרו", טען, כי „הקואליציה הסוציאליסטית־קומוניסטית מסוכנת שבעתיים מלה פן".

תבוסה צורבת

הסוציאליסטים האמינו, כי יחגגו ביום ראשון. המשאלים הבטיחו להם רוב מוחלט, בשיעור 400 מושבים. עכשיו הם בפניקה שמא לא ישיגו רוב. הגל הוורוד לא בא. החיזורים אחרי המרכז פסקו, והתאוששות הימין חוללה הפתעה. הצרפתים משנים את דעתם מבחירות לבחירות. הם רצו במיטראן, אך לא בסוציאליסטים. הישג הימין היה מנוגד לתבוסה הצורבת שלו בבחירות לנשיאות. הסוציאליסטים זקוקים ל־289 צירים על מנת להשיג רוב מוחלט. בינתיים, השיגו 37.54 אחוז הרבה פחות מהניצחון המוחץ שחזו לה.

מדיניות הפתיחות כאמור, נגמרה לפי שעה. בוחרי המרכז שמרו אמונים לימין. בוחרי השמאל הלכו לדוג במקום להצביע. כמה דקות אחרי שהופיעו התוצאות על מסכי הטלוויזיה, הכריז ראש הממשלה רושר על נאמנות לרעיונות השמאל. הפתיחות ננטשה על מנת לגייס את בוחרי השמאל שנמנעו או בחרו בעד הקומוניסטים. מחוזות בהם השיג הנשיא מיטראן 56 אחוז, בחרו ביום ראשון בעד הימין או בעד הקומוניסטים.

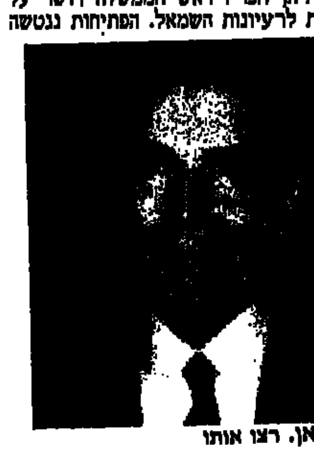
מיטראן. רצו אותו

הצרפתים לא רצו בגל וורוד. הפתיחות בגירסה שהוצעה נדחתה. הם אוסרים על שלטון הגמוני, שמאל על ימין או להפך. לפי „לה מונד" זו הבשורה שיצאה מן הקלפיות. הנשיא מיטראן אולי יאלץ עכשיו לכונן ממשלת קואליציה בלית ברירה ולא מתוך נדיבות.

ראש הממשלה, רושר קרא לשמאל להתגייס ולסכל את סכנת נצחון הימין. העיסקות עם לה פן אמורות להכריע את בוחרי המרכז אל הסוציאליסטים. הימין משוחח עם לה פן, אבל התקרבותם לקומוניסטים, בהנהגת מורו, מרתיעה אותם. לימין מובטחת תמיכת בוחרים פשיסטים. המתיחות עולה פה. אין שום וראות על התוצאה הסופית. השמאל והימין יכולים להשיג רוב מוחלט. ז'ק שיראק ושארל פסקוא, שגורשו מהשלטון לפני חודש, נערכים כבר לשוב למטניון. באליזה חושבים בסיוט על התורה לדו־קיום עם הימין בשלטון. הנשיא לשעבר ג'סקר, מציג עצמו כמועמד לראש ממשלה. לפי החישובים בוחרי לה פן יכריעו. אם ינצח ב־209 מחוזות. השמאל עמל כעת למנוע שבוחרים אלה ישובו אל חיק הימין ובה־בעת למשוך את בוחרי המרכז.

בינתיים מרסיי הפכה לבירת צרפת, זירת העימות. 16 סוציאליסטים נגד 8 פשיסטים, נציגיה הימין והמרכז ונגד 8 יו.ד.אף. נציגי הפשיסטים. הנהגת הימין עצמה מתביישת, מנהיגיה שותקים. ברית עלובה זו בתקווה להציל 20 מושבים. מישל נויר, שר גוליסטי לשעבר, אמר כי אולי תציל כמה מושבים בדרום, אך תגרום להפסד שישים אחרים. ג'ין קלוד גודן נעלם ליום שלם בספינה. הוא לא העז לצאת אל העיתונאים שצרו עליו. לה פן המתין במטהו במלון פאר על החוף. ברנר טאפי, מנהל קבוצת הכדורגל „אולימפיק מרסיי", שהסוציאליסטים גייסוהו כג'וקר נגד לה פן, אמר כי גודן „מכר את מרסיי ללה פן".

„פירות" השרב הגדול

שלושת ימי השרב בחודש שעבר פגעו קשות בחקלאות וגרמו נזק ישיר הנאמד ביותר מ־200 מיליון דולר ■ יו"ר המועצה לשיווק פרי הדר ו„אגרקסקו", ראובן איילנד: דרושה היערכות חירום

חיים מרגלית

כל מה שקרה בענפי הצומח (מטעים, פרדסים ופרחים) כתוצאה משלושת ימי השרב במחצית חודש מאי, הוא אסון טבע. כך צריך לקבל זאת, עם כל המשמעויות, וכך צריך להתייחס לתוצאות — קובע ראובן איילנד, יו"ר מועצת המנהלים של המועצה לשיווק פרי הדר ויו"ר מועצת המנהלים של חברת „אגרקסקו".

הנזק הישיר, לדבריו, נאמד ביותר מ־200 מיליון דולר. הוא מדגיש, כי עוד לא קרה אסון טבע בהיקף כזה. התייחסות לא נכונה עלולה להגדיל את המצוקה הקיימת בחקלאות. אסון כה, אם לא יבינו אותו, יכול לרסק את המערכות הקיימות, המתפקדות עכשיו תחת אילוצים כבדים. הוא סבור כי יש להכריז על מצב חירום המחייב היערכות מיוחדת של כל המערכות כדי להתמודד עם המצב החדש.

מהו אותו מצב חדש?

תוכנית שיווקית נכונה

80 אחוז מיבולי האבוקדו אבוד. ספק אם זני האבוקדו „אטינגר", „פואיטה" ו„האס" יהיו ראויים ליצוא. הנזק העקיף — הוא מדגיש — גדול, ואי־אפשר למדוד אותו. אפשר להניח, שהמועצה לשיווק פרי הדר ו„אגרקסקו" יפסיקו לעונה אחת להיות ספקים בעלי משקל למוסדות מסחריים באירופה, שהדבר המאפיין אותם בשנים האחרונות הוא התגבשותם לגופי ענק והשולטים על רוב השווקים. מול ענקים כאלה — הוא מדגיש — צריך להיות פארטנר אמין, שמסוגל למלא את הצרכים שלהם ולספק את מיגוון המינים והסוגים ואת הגדלים הרצויים להם והכל בכמויות גדולות. האמינות, העמידה בלוח הזמנים, היו לכוחה של ישראל מול המתחרים שאותם מאפיין פיצול. האמינות הזאת בסכנה כתוצאה מאסון הטבע ולכן קשה לכמת את הנזקים הבלתי ישירים, כוללים בתוכם גם פגיעה במוניטין, גם פגיעה כתוצאה מהפסקת קשרים וכיו"ב. לכן, לדעת איילנד, צריכים לעשות מאמצים ארגוניים, משפטיים ופיננסיים ויש להכין תוכנית פעולה שיווקית נבונה. הדגש, מזכיר איילנד, הוא על הפעולה השיווקית, שתאזן במידה רבה ככל הניתן את הנזק בחו"ל, שהוא גדול מהנזק הישיר.

לגבי האבוקדו, אפרסמונים ומנגו הנזק ידוע. בהדרים יש הערכות, אף כי כבר ידוע שהנזק גדול מאוד.

סכנה חמורה

הממשלה — מדגיש איילנד — אינה יכולה לראות עצמה פטורה מלהיות שותפה במשימה של הסיוע הישיר למשקים החקלאיים שנפגעו. יש סכנה, במישור הלאומי ובמישור הפרטי, שאסור להתעלם ממנה. עיקרה בכך, שנוכח המצב במשק החקלאי — בתחומי עלות המימון, הריבית הגבוהה, החובות לבנקים וכיו"ב — עלולים החקלאים להיתפס לעייפות ולא יהיו להם הכוח והמקורות לעבד את מטעי האבוקדו והפרדסים. למי שאינו יודע — מזכיר איילנד — שנת 1987 היתה קשה מאוד למגדלי האבוקדו וההדרים, היבולים היו נמוכים מאד. הוא מקווה, כי בממשלה יבינו שקיום המערכות נתון בקשיים גדולים וחסרים האמצעים למימון התשתית וההוצאות הקבועות. מה שנבנה בעמל במשך עשרות שנים עלול להיהרס תוך עונה אחת. הממשלה חייבת לזכור, שמדובר בחקלאות שחלקה במאזן התשלומים השנתי הוא יותר ממיליארד דולר. על רקע התרומה הזאת צריכה הממשלה להתייחס לאסון שקרה.

אך לאיילנד יש חששות, כי יהיה מי שינצל את אסון הטבע כדי לעשות שלות בבחירות המתקרבות.

האסון שקרה דורש התלכדות ונכונות למצוא פתרונות ארגוניים, ואולי להפוך את האסון למנוף לקראת השנים הבאות.

על הפרק

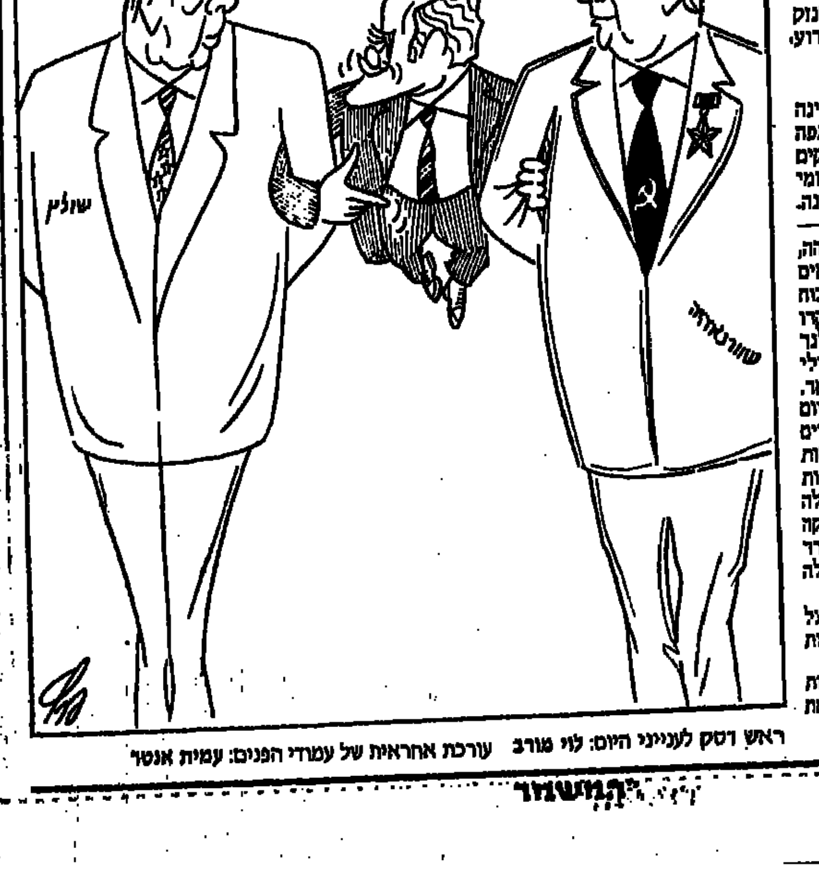

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב · עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

פסטיבל ישראל 88. אמנות לעם

מי מנוחות אחרי שנת השיא

יוסי ונונו

סיכומי ארועי הג'אז והמוסיקה הלא־קלאסית של פסטיבל ישראל השנה מעלה מחדש את ה... הקודמת, שהיתה, במובנים רבים, שנת שיא. השנה היא ... בשנה הקודמת היתה תנופה. המרחק בין „בסדר" ל„חגיגה" הוא שהוסף מספר מופעים ... יחד לפסטיבל. אם תרצו, זהו ... הסיכום על רגל אחת. ההתחלה הבטיחה הרבה.

אמן ג'אז עכשווי (סטיב לייסי), או ג'אז ששייך למסורת הקלאסית (...לאנגאן) ומוסיקאים לא־מוכרים ... (כולן ואלייס פרה) — שילוב של סגנונות, שאמורים לפחות על הנייר לעורר עניין. אלא שבמורח התיכון אנחנו יושבים: לייסי ביטל את הופעתו מסיבות פוליטיות ובמקומו הוזעק ... פארמר (חצוצרה), ששייך לדור של פלאנגאן — ושלום על הג'אז העכשווי.

פארמר, הסתבר, הוא נגן מצויין ... להקת ליווי סבירה ופחות מזה. ... שלו לא התרומם לשום מקום. ... פרה נחמדים ונרמה לי שווה ... להבהיר את דעתי עליהם. פלאנגאן ... מסמר ארועי הג'אז, אבל פלאנגאן ... לא יכול להרים את העסק; לפלאנגאן, שלא כמו אצל פארמר, היתה להקת ליווי מצויינת. הני וושינגטון (תופים) וג'ורג' מארז (באס) הם מוסיקאים העומדים בפני עצמם, מה שמוביל למסקנה שלא די להביא כוכב, צריך גם לדאוג לו לתמיכה.

השנה החליטו לקיים מרתון מופעי ג'אז בתל־אביב ובצרק. אמפי' וואהל ... פעמיים היה התשובה הטובה ביותר ... שיש קהל, קהל טוב, לג'אז. אבל מרתון הוא יותר מסתם מספר מופעים בשרשרת. למרתון אמור להיות ... וכוואהל זה לא קרה. בשנה שעברה ... ואת זה יכול לספר כל מי שהיה ... במופעים, היתה התרגשות באוויר. ... גם באלאגן אבל היתה חגיגה. השנה נראו המופעים בוואהל כמו סידור עבודה: באים, מנגנים והולכים. ... את הבמה להרכב הבא. הרעיון לקיים דואט של פארמר ופלאנגאן היה ... והיה יכול לתרום לאווירה הפסטיבלית. אך בערב הראשון הוא לא התקיים (מסיבות טכניות, שאינן אמורות לעניין את קהל קוני הכרטיסים) ובערב השני ניגנו השניים קטע קצר ולא מספק ...

השורה התחתונה: הפסטיבל מילא את תפקידו בכך שהביא אמנים לא מסחריים, כלומר כאלה שאמרגן פרטי לא ייבא, אך פיקשש בתכנים. ציפינו ליותר.

כאגף המוסיקה הספרדית לא היו הפתעות מיוחדות. פאקו דה לוסיה הוא הליכה על בטוח — גם מכניס כסף וגם עומד על רמה אמנותית גבוהה. יש לי השגות על עצם ההחלטה להביא אותו פעם שניה ברציפות, אבל המופע היה טוב וקשה לבוא בטענות. נכון שמותר להביא אותו אמן יותר מפעם אחת, אבל נדמה לי שאפשר היה להשקיע מאמצים בחיפוש אחר אמנים נוספים. ניקווה לזכותו של המופע היא, שהוא משך קהל צעיר שאינו נמנה עם קהל קוני הכרטיסים המסורתי של הפסטיבל.

כמה מילים על מופעי המוסיקה הלא־קלאסית של הפסטיבל. משום מה אין מופעי רוק בפסטיבל וקשה להבין למה. יש מספיק אמני רוק לא־מסחריים שאמרגן פרטי לא יסתכן להביא אותם, אך הפסטיבל יכול לעשות יופי של שירות, הן לעצמו והן לקהל שוחרי הרוק. הפסטיבל יכול לצרף יופי של קהל ולתת לו יופי של מוסיקה איכותית, תשובה לגיטימית לא פחות מג'אז, מוסיקה ספרדית או מוסיקה קלאסית.

אשר לייצוג הישראלי — הפסטיבל אירח את „אנסמבל מורח מערב" ונתן לו את מירב התנאים לקיים הופעה כמו שצריך. האנסמבל לא איכזב ונתן מופע מרגש, חומר ישראלי־מקורי על באמת. דוגמה לתרבות שיכולה לצמוח כאן. אני מקווה שההחלטה של הפסטיבל תרים את הרכב הזה למעלה. מגיע להם. בשנה הבאה כדאי לחשוב על מתכונת דומה ואולי אפילו להרחיב את היריעה. מי שטוען שהפסטיבל לא יכול לעודד ליצירה המקומית — טועה.

„הדיבוק" בביצוע בלט בז'אר (איור: שמוליק כץ)

הצרחן התרבותי

אמנות ותרבות אינן מלים נרדפות ■ הפסטיבל לא היה גרוע מקודמיו: אוסף של חוויות מכל הסוגים

גיורא מנור

אפילו בימי שפל במצב־הרוח הלאומי, כשכל אדם הגון מישראל מהלך עם האף באדמה, מציץ בחשש בעתיד שאינו מבשר טובות, שעה שמחירי כרטיסי־הכניסה למופעים האמורים הרבה מעבר ליכולתם הכלכלית של מרבית הקונים הפוטנציאליים, (שגיאה מסחרית וחברתית באחד); כשבמצוטה ובמסתבר יש מופעים מעוררי ציפיות מאכזבים ואחרים, ששמם לא הלך לפניהם, מצויינים — ישראל עוסקת באמנות מעל דפי העיתון, גלי הרדיו ומירקעי הטלוויזיה.

איש לא יכול לומר עלינו שאיננו אומה שוחרת אמנות. אבל אנחנו לא אנשי תרבות. אלפים קונים ספרים ביריד הססגוני של „שבוע הספר", אבל חוששני, הספרים אינם נקראים, אלא אם כן הם ספרי־בישול, שמנסים את אחד או שניים מן המתכונים שבהם. האולמות מלאים, אבל ספק אם מישהו מתייחס ברצינות לאמנות עצמה.

מינויו של מנהל אמנותי חדש לאחד המוסדות המרכזיים מלווה בתקשורת (כבר נמאס לראות שוב ושוב את השימוש המצחיק במלה „מריה" כלשון נקבה ביחיד, שעה שזו דווקא זכר, ברבים, האמצעי הבודד הוא „מריום") — באינטנסיביות, כאילו מדובר בראש־עיר גדולה או שר בממשלה, אבל איש אינו מתעכב על הפוליטיקה האמנותית שמייצג מועמד זה או אחר, ואיזה סוג רפרטואר מבשר מינויו של זה או בחירתה של זו.

מקומה אמנותית

יש לנו מהומה אמנותית ולא מעורבות תרבותית. לאיש אין, בעצם, הסבלנות הדרושה לכל יוצר או מנהל אמנותי, לעצב משהו תכניתי ותכליתי. כולנו רצים בשקיקה אחרי הקאוויאר המיובא או הישראלי, מוכנים נפשית, שמופע כלשהו יהמם אותנו, יוציא אותנו מהמסלול, יחולל מפנה במחשבה שלנו, יגלה עולם בלתי מוכר, אבל איננו מוכנים להשקיע מאמץ ולו קטן יחסית, להאזין, להתבונן ולדלות משהו מעניין ממופע צנוע, מצפיה או האזנה ליצירה מוכרת, כדי לגלות בה עוד משהו, איזה פרט יפה, פירוש לא מוכר, כשרון ביצוע או רעיון בימוי מבריק.

הסיסמה „הכל או לא כלום" היא אוייב האמנות, כי „הכל" הוא בגדר נס, המתרחש פעם בכמה שנים, אם יש מזל, וממש כשם שאי־אפשר לחיות מסעודות פאר, אליהן אנו מוזמנים אולי פעם בשנה, אלא מהחביתה והקפה של כל בוקר, ממש כך צורך תרבותי אמיתי מתבטא ברצון וביכולת להיות אסיר תודה על הקטנות. היכולת הבסיסית להנות מאמנות נעוצה קודם־כל בהשוואה: עם העבר, עם הדומה או השונה. לשם כך נחוצות נקודות־ציון בזמן (ההיסטוריה) ובמרחב (הכרות עם תרבויות אחרות). והנה, מאז שלטת בחינוך בישראל שר דתי, נמחקה למעשה ההיסטוריה „הכללית" מתוכנית הלימודים של התיכון, שהוחלפה במשהו סינתטי, שנקרא „יהדות". אילו היה שינוי זה כרוך בהעמקה אמיתית בתרבות היהודית, ניחא. אבל כל זה אינו אלא מחווה די זולה לעבר הקלריקליזם היהודי, תודעה יהודית כביכול, המוליכה אל אי־הסובלנות, אל השוביניזם והלאומנות. ומרוב הקיצוצים בתקציב מערכת החינוך, מה שנמחק הם קודם־כל האמנויות.

אומרים, שחכם לומד מנסיונם של אחרים, וטיפש מנסיונו שלו. מה למדנו אנחנו מפסטיבלים קודמים? לא הרבה. שוב נפרסו המופעים על פני יותר משלושה שבועות, כל מופע זכה לשלוש הצגות לכל היותר, כך שיצירות מצויינות, כגון אלה של תיאטרון ווסטר בארה"ב, או „רומיאו ויוליה" האיטלקי נעלמו לפני שהצופים, ששמעו על אודותיהם, הספיקו להתארגן ולקנות כרטיסים.

אין זה פשוט וקל לארגן פסטיבל, בוודאי לא בתקופה, בה ההופעה בישראל מהווה בעיני תמימים למיניהם הגד פוליטי. אבל יחד עם זאת תחושת המקריות פגמה בהרכב התוכנית.

נוצה בכובע

בתחום המחול, למשל, הוזמנו מארה"ב להקות כגון זו של פו קיי או „הנשים העירוניות", שספק גדול אם היועץ לענייני מחול של ההנהלה, דוד ערן, אכן ראה במו עיניו, ואם ראה, למה המליץ עליהן?

לאר לובוביץ' הוא כוריאוגרף טוב, אבל אין בהזמנה חוזרת של להקתו משום אתגר או חוויה; למעשה רק סוזאן מארשל, אף היא מאמריקה, היתה בגדר פנים חדשות ואפשר היה לומר „נעים להכיר". כמובן, מוריס בז'אר הוא קאטגוריה בפני עצמה, אבל למען האמת, את זאת יכול היה לבצע גם אמרגן פרטי. כמובן שבכורה עולמית ועוד על נושא יהודי מאת בז'אר היא נוצה בכובעו של הפסטיבל.

במסגרת הלהקות הישראליות שהשתתפו השנה בלטה לטובה רק להקת תמר, שמופע המולטימדיה שלה, „רקוויאם", היה מעניין מאוד. ודווקא יצירה זו נתקלה באי־הבנה מצד רבים בקהל, ועמים מבקרים...

וזה מחזיר אותנו לבעיית הצריכה האמנותית לעומת הצריכה התרבותית. עצם העובדה, שהלהקה של רדוזה שימרון, „התנועתרון", הוזמנה בפעם שניה (!) לפסטיבל, ואף זכתה לתשואות, מוכיחה שהצופה הממוצע אינו מסוגל להבדיל בין אמנות לבידור. ילדות מאולפות אינן בגדר אמנות מחול, וכשנדרש משהו מעבר לתגובה רגשית מיידית, כמו במקרה של „רקוויאם", למשל, נוצר נתק בין האמן לצופה. אין לנו ההרגל התרבותי, להשקיע מחשבה, לעמת את הנעשה על הבימה עם המטען הנפשי הפרטי שלנו.

צפיה או האזנה מתורבתת מקנה לאיש בקהל יתרון, כי הוא מסוגל להנות גם מאספקט מסויים במופע, אפילו אם הוא שולל את המסגרת הכללית שלו. כי רק לעיתים רחוקות קורה הנס, שמתגלה לפנינו עולם שלם של חידוש, או כזה שהוא תגלית עבורנו (כשל הבורות...). 90 אחוז מכלל המופעים בכל פסטיבל, בארץ או בעולם, שייכים להצלחות החלקיות. ומי שאינו מסוגל ליהנות גם מפרטים, מביצוע מבריק או פרשנות מעמיקה, במילים פשוטות, מי שאינו מסוגל גם להשתעמם כדי לזכות לבסוף בקינוח מהנה, נדון מראש לאכזבה.

הצופה הפסטיבלי הישראלי מבקש שיהממו אותו. שום דבר הנופל מ„מאסטרפיס" אינו חודר את עורו העבה.

(המשך בעמוד 15)

צמאון לאופרה

יצחק שור

בתחום המוסיקה הקלאסית היה פסטיבל ישראל 1988 חגיגה מתמשכת למטיבי טעם. ההיצע המגוון כלל כמעט את כל סוגי המוסיקה הקולית והכלית והיווה מחצית מכלל האירועים בפסטיבל זה. הביצועים הגדולים הטובים ביותר, לטעמי, היו ה„מתיאוס פאסיון" מאת באך בדורמיציון, ו„כך עושות כולן" מאת מוצרט בתיאטרון ירושלים, עם האופרה של פרנקפורט, ההרכב הקאמרי הבולט היה שלישיית בוזאר, והרסיטלים המרשימים היו אלה של מירה זכאי, בערב שירים ישראליים, והופעתה של האמריקנית המקסימה, סינתיה קלארי.

המחדל של הפסטיבל היה בהיעדרן, הכמעט מוחלט, של התזמורות הסימפוניות הישראליות, בתוכניות איכותיות מיוחדות. חסרו הופעות כליות וקוליות גדולות, שבהן צריך ואפשר היה להעלות יצירות ענק כמו הרקוויאם של מוצרט, ורדי, ברליוז, או אולי את המיסה הסי־מינורית מאת באך, והמיסה סולמניס מאת בטהובן.

התופעה החברתית המוסיקאלית הבולטת ביותר בפסטיבל הנוכחי היה הצמאון האדיר לאופרה טובה, בעלת רמה אירופית, כלי הנחות לטעוני טיפוח. בית האופרה של פרנקפורט, בניצוח גארי ברתיני שלנו, ענה על הצורך הזה בשתי הצגות: „אותלו" ו„כך עושות כולן". בארצות אירופיות רבות מגיעה האופרה לא רק לחובבי מוסיקה מושבעים, וליודעי ח"ן. בפסטיבל זה, כמרומני, מתחילה להשתלט התפיסה, הרואה באופרה צורת בידור טוטאלית, זו שמשולבים בה מוסיקה, דרמה, הצגה בימתית ולעתים גם מחול. מטעם זה היא מושכת המונים.

איכות נהדרת — שבוזבזה

פרנקפורט הציגה „אותלו" טוב מבחינת המוסיקה, הבימוי התפאורה והתאורה. 300 הזמרים והנגנים הפגינו איכות נהדרת, שבוזבזה, למרבה הצער, משום ששניים מתוך שלושת הסולנים לא התאימו לתפקידיהם. היחיד שהתאים היה פרנץ גרונהבר בתפקיד יאגו. קלארי ברותה בתפקיד דזדמונה היתה כשלה מדי ורכה פחות מדי, ואילו רנה קולו בתפקיד אותלו היה זקן, עייף ונטול גמישות. באותלו הופיעה גם קבוצת ילדים, חברי המקהלה שלייד הקונסרבטוריון של האקדמיה, מקהלת „אנקור", בהדרכתו של ארנון מרוז. בגוף אמנותי זה צומח הדור הבא של זמרי האיכות שלנו.

על חבל דק

ההופעה האופראית המקורית ביותר בפסטיבל היתה זו של האופרה הישראלית החדשה, עם התזמורת הקאמרית. הם העלו את יצירתו המודרנית של בנג'מין בריטן, „בטבעת החנק", על פי סיפור הרפאים של הנרי ג'יימס. הבמאי חנן שניר והמנצח רודריק ברידון הלכו על החבל הדק שבין הטבעי והעל־טבעי, המציאותי והדמיוני, והעלו הצגה מרתקת, מן הסוג שלמענו כדאי כל הפסטיבל.

הקאנטור של דורמיציון, האב עמנואל יקובס, הפך גם השנה את הכנסייה למרכז הקולי של הפסטיבל. בביצוע ה„מתיאוס פאסיון" ציירו זמרי באך מגרמניה, יחד עם נערי טלץ, את כל גוני הרגש האנושי. חרף רמתם השונה מאוד של הסולנים, הרי שהמופע היה מרומם נפש. מפגש נדיר של קהל ישראלי עם תרבות וזמרה ייחודית אירע בעת הופעתה של מקהלת הנשים בסופיה, בניצוחו של זבראבקו מיכאילוב, בדורמיציון. זוהי מקהלה בעלת תרבות עממית — שורשית, וחיוניות סוחפת.

מן הראוי הוא, כי מארגני מופעים בפסטיבל ילמדו מן האב יקובס כיצד להוציא לאור תוכנייה בעלת רמה ועומק, המהווה מכשיר לימודי והסברתי משובח של מוסיקה.

כל השבחים — מבלי להעמיק

בתחום המוסיקה הקאמרית בלטה לטובה שלישיית בוזאר. זהו הרכב רב השראה ודמיון. האלטית הישראלית בעלת קול הקטיפה, מירה זכאי, הופיעה, לראשונה, בקונצרט של שירים עבריים. בקלות היא חצתה את הקווים, מן הקלאסי לעממי, והלהיבה את הקהל, במיוחד בשירה של חנה סנש, שנשמע כתפילה. הפסנתרן־המלחין מנחם זיונברג, העניק לרוב השירים עיבוד חדש, שהוציא מהם את הטעם הסנטימנטלי המתקתק, והעניק להם טעם עכשווי, המוץ־מריר, עתיר דמיון, אך גם נאמן למקור. מופע מרגש אחר היה זה של המצו־סופראנית, סינתיה

(המשך בעמוד 15)

„חלום שוברט" בביצוע להקת משה אפרתי (איור: שמוליק כץ)

תיאטרון

הצמרת שבפריפריה

רפרטואר בית ליסין בעונה הבאה

חנה רוזנטל

השאלה שלי, בדבר הרציונאל העומד מאחורי הרפרטואר שבחרה לעונה הבאה, משעשעת את עדה בן נחום, המנהלת האמנותית של תיאטרון בית ליסין. לדבריה, בחירת נושא לשנת רפרטואר לקוחה מעולם התערוכות או העתקת דגם הנושא השנתי של משרד החינוך. התיאטרון הוא אמנות שיש לה זכות קיום בפני עצמה, והיא אינה צריכה להיתלות באילנות גבוהים בגנן קו, נושא, לאומות. ספאדה מאולצת שממילא לא מתממשת בסוף העונה אלא אם כן היא באה על חשבון איכות. אז מה כן? מחזות בעלי כוח דרמטי או כאלה שיש בהם עניין לקהל היום (לא פופולאריו) או לחלופין מחזות שנותנים טרמפ לשחקן טוב שלא מצליח לקבל תפקיד מתאים בתיאטרון הבית שלו (לא נוקבים בשמות!).

ברפרטואר לדבריה, צריכה להישמר פרופורציה נכונה בין מקור לבין זר. מקור אם לא עושים, חותכים את הענף שיושבים עליו — כלומר, מתנתקים מן הקהל. עם זאת, הצצמדות למקור בלבד, תביא לעשיית חומר גרוע רק משום שהוא בקטגוריה זאת. אחריותו של המנהל האמנותי היא ליצור פנורמה רחבה ביותר בתוך תרבות התיאטרון.

מקור

הצוצרה בוזארי — עיבוד של שמואל הספרי לספרו של סמי מיכאל. המחזה עוסק במשפחה ערבית בוזארי ניסאנס בחיפה, וכו סיפור אהבה של אחת הבנות לעולה חדש מרוסיה. לדברי בן נחום, המחזה נותן בטונים מינוריים את תחושת האין מוצא של הלהיות ערבי־ישראלי, שככל שהוא אינטליגנטי יותר הקושי גדול יותר.

חזירה שקע — מאת בני ברבש על פי ג'ון סטיינבק. בעצם חצי מקור. עוסק ביחסי גומלין של פחד ושל אלימות בין הצבא לבין תושבי עיירה עליה הוא שולט.

חלום אחר — מאת ערן בניאל. המחזה עוסק בעולם שלאחר מהפיכה. שלושה צעירים תוספים פוליטיקאי זקן על מנת להשתמש בו לשינוי המשטר. ומה קורה לחלום כשהוא מלווה בכוח השלטון?

על המדרכה — של יורם פאלק סיפורה של עובדת סוציאלית בעיירת פיתוח שמנסה לעזור לתושבים במצוקתם ונקלעת למערכות יחסים יצריות בעולם זר לה.

קלאסי וזר

מרנק החמישי — מאת פרידריך דורמנט. מחזה סאטירי, מתקפה פרועה למרי על עולם הבנקאות. סיפורו של בנקאי המנסה להשתלט על קופות הבנק הלאומי באמצעים מאוד לא כשרים, ומלחמת ילדיו בו באמצעים כשרים עוד פחות. לא מחזה ריאליסטי, לא דמויות פסיכולוגיסטיות — סאטירה אשכרה — דברי בן נחום, ועם שירים.

ביבר הזכוכית — טנסי וויליאמס. אל עולמם הסגור של בני וינגפילד, הבן המשורר תום, הבת הנכה, והאם השתלטנית שלכל אחד מהם הוויה הוויה משלו — פורץ צעיר נאה, מציאותי מאוד.. מחזה על שני מישורים: קונקרטי וזכרונות — זה האחרון מעוטר באלמנטים מוסיקליים דומיננטיים מאוד.

המחזה כבר הועלה בתיאטרון הקאמרי ובתיאטרון באר־שבע.

לצייר בבית — מאת טינה האו, מן המוכילות בארצות־הברית בשנתיים־שלוש האחרונות. זוג מבוגר, הוא משורר היא בת אצולה. הוא עומד לעזוב את הבית. ביום האחרון לשהותם בו, מגיעה הבת כדי לציירם. בטעם חמוץ־מתוק.

בוז לירח — מאת פול סלאבולפסי. חמישה צעירים לבנים בדרום־אפריקה נתקעים בתאונת דרכים בשובם ממסיבת סיום לימודיהם בתיכון.

אומרת עדה בן נחום, „ראיתי את ההצגה בדרום־אפריקה. הבנתי מיד, תוך כדי צפיה, את האנאלוגיה. אני שבאתי מתנשאת ולועגת להם, שמעתי כדבריהם את אותן בעיות בהן אנו מתלבטים. זה מצחיק וכואב בעת ובעונה אחת לראות את עצמנו דרך ראי דרומי־אפריקני: אנחנו בסירה לא מוצלחת הרבה יותר".

בשביל הכיף בלבד

בשביל הכיף תועלה אחת משתי הקומדיות הבאות:

ידיד הבעלים מאת און לאביש. על גואף שבעלי־מאהבותיו לשעבר אינם מוכנים לוותר על חברתו, ואינם מאפשרים לו חיי נישואים טהורים ונאמנים.

שלושת הקרנטים — עיבוד של איתמר בילו לסצנריו מקורי מימי הקומדיה דל'ארטה. סיפורם של שלושה גברים שכל אחד מהם משוכנע שנשות ידידיו מצפות שיקפוץ למיטתן...

קצת אחר

כמה אם כן שונה בית ליסין משני חבריו שבצידיו קו 5 הסמוך?

„להימצא בפריפריה דיזנגוף", אומרת עדה בן נחום, „פירושו להיות קצת אחר. להיות מקום בו יכולים שחקנים ואמנים להתנסות במפגש עם פרטנרים אחרים עם קהל ובמה שונים. לא רק מבחינה איכותית אלא קונקרטית, כמו מפגשים של יוסי ידין ושמואל וילוז'ני ב„גירוני אלטונה". לצאת מן החממה המגוננת — כמו מרים זוהר שהגיעה מ„הבימה" „למי מפחד מוירג'יניה וולף".

קשה להרכיב רפרטואר אומרת בן נחום, כי אין קטגוריות מובהקות של הרכב מוצלח. צריך לענות על המון צרכים בעת ובעונה אחת, איזון בין דרמה לקומדיה, בין מקור לבין זר, להתחשב במצאי בשחקנים, בבמאים, במתרגמים". היא קראה 300 מחזות, כדי להתמקד בשישה — מה שמלמד שטעמו של המנהל האמנותי הוא מרכיב דומיננטי מאוד. היא עצמה מתערבת באינטרפרטציות של הבמאי, לא אונסת במאים, אך לוחצת לכיוון שחושבת אותו לנכון. היא אחראית לליהוק, אחראית למוצר המוגמר. „גם אז, כשנראה שכל המרכיבים נכונים לא ידוע מה יקרה", היא מסכמת. או שיקרה טוב.

מנהלת אמנותית עדה בן נחום

קונצרט ראשון

רצינית ומבריקה

אביבה שלח

קונצרט למינויים מספר 10 של התזמורת הפילהרמונית הישראלית בניצוחו של קלאוס טנשטדט, עם מריה ז'ואאו פירז' (פסנתר). התוכנית: מוצארט — הפתיחה לאופרה „חליל הקסם", ק. 620; קונצ'רטו מספר 21 בדו מז'ור לפסנתר ולתזמורת, ק. 467; בטהובן — סימפוניה מספר 3 במי במול מז'ור, („ארואיקה"), אופ. 55. היכל התרבות, 8.6.88.

זה לא היה פסטיבל, גם לא יובל, סתם קונצרט למינויים של הפילהרמוניה, אבל משהגיע קלאוס טנשטדט ועלה על הדוכן, שוב היתה זו פילהרמונית רצינית ומבריקה, כאילו מעולם לא נהגה אחרת. טנשטדט, איש שכולו מוסיקה, רגיש, מלהיב וכאריזמטי מאוד, שללא גינונים מיותרים מקרין עוצמה ורוחניות ביד נריבה.

כבר הפתיחה ל„חליל הקסם" שמחה את ליבנו. יצירת מופת קטנה שנוגנה ברוח נכונה ומפעם מרנין. אכזבה ציפתה לנו בקונצ'רטו הנפלא ברה מז'ור. פירז', פסנתרנית מיומנת שלה אישיות קטנה וצליל זעיר, ניגנה נכון את כל התווים של הקונצ'רטו, אבל מאומה לא מעבר להם. היה ממש עצוב להאזין לפרק השני הנפלא כשהוא חסר כל דמיון או לחלוחית של שירה כמתבקש. אפילו בתזמורת, שעשתה כמיטב יכולתה כדי לצקת תכנים בקונצ'רטו המיוחד הזה, לא היה די.

גולת הכותרת היתה כמובן, הביצוע המרתק של ה„ארואיקה". השלישית של בטהובן, אחת מאבני היסוד של השכלתנו המוסיקלית, שרומה שהכל כבר נאמר בה ומאום לא ניתן לחדש, זכתה לפרשנות נפלאה של גדולה אנושית, פיוט נדיר ותנופה סוחפת. הפרק הראשון היה מלאכת מחשבת של בניה ארכיטקטונית שזורה באידיאות של גדולה והוד. הפרק השני, מרש האבל, הפך לשירה פיוטית שאיננה מרש ואיננה אבל, רק יגון עמום ההולם כמיתוס יווני הרה גורל. אחריו, הסקרצו המשחרר, נפלא בתנופה ותעוזה ופרק הווריאציות המסיים, „שירת פרומטאוס האמיתית של בטהובן", כדברי בקר.

קולנוע

מפברקים חדשות

„עיתונות שחורה" — בקולנוע „סיון" בת"א

מורגן פרימן וכריסטופר ריב ב„עיתונות שחורה"

יעל ישראל

עולם העיתונות האלקטרונית המושחתת נבחן כבר בקומדיה „משדרים חדשות", דרך מפגש רומנטי משעשע. הסרט „עיתונות שחורה" מקצין את התופעה עד לאותו פרץ של אלימות, המכתיף את העיתונאי למעורבות אקטיבית בעולם הפשע הניו־יורקי.

הבמאי ג'רי שצברג, מומחה פעולה („הרוחליל"), מחטט בקרבי העיתונות הכתובה והאלקטרונית, שתעשה הכל כדי למכור יותר עיתונים. גיבורו הוא אותו־ עיתונאי חסר־המוסר, שיעשה הכל בשביל קריירה אישית מבטיחה.

השחקן כריסטופר ריב כבר גילם עיתונאי ניו־יורקי, ההופך לסופרמן בעיתות הצורך. בסרט הזה הוא עיתונאי יאפי, גר עם חברתו (מימי רוג'רס מ„זר שומר עליי") בלופט מסוגנן במנהטן. כדי להציל את הקריירה העלובה שלו, העומדת בסכנת התמוטטות, עליו להביא כתבה על רועי זונות וסוחרי־הסמים של הדאונטאון. מלאכת התחקיר האניגמטית שלו ברחובות האלימים משאירה אותו עם שירים כיר, מפני שאנשי הרחוב ממלאים את פיהם במים.

הכתב המיואש מחליט להשתמש בדמיונו הפורה ובכושר הכתיבה המעולה שלו וממציא דמות דמיונית של גנגסטר־רחוב. הכתבה, תחת השם „טיירון המעופף" מקבלת את עמוד־השער וזוכה לתהודה רבה בקרב הסגוכה האורבנית. הכתב האלמוני הופך בין־לילה כוכב־תקשורת מבוקש ומקבל תוכנית טלוויזיה מיוחדת משלו. הוא הופך אורח הכבוד בנשפיות של החברה הגבוהה, במסיבות ואירועים חברתיים נוצצים של דור הסיליה. והעניין מתחיל למצוא חן בעיניה.

אך כתבת־השער, שהתחילה בשקר, תופסת לממדי־ענק. הבוס שלו דורש ממנו לפגוש את טיירון האגדי, בעוד שגנגסטר שהואשם ברצח מחליט לתפוס טרמפ על הכתבה ושותל ידיעה שהוא טיירון, גיבור הכתבה. בית המשפט מורה לעיתונאי למסור את כל הרשימות הנוגעות בפרשה, אבל מובן שאין רשימות כאלה בנמצא. העיתונאי השאפתן נלכד בשקר של עצמו, הוא מסבך את חברתו, מסתבך עם המאפיה הרצחנית ומשלך לכלא על בזיון בית־המשפט, מפני שהוא מסרב למסור את הרשימות שאינן בנמצא. כל הדרמה על פיברוק הכתבה והדמות ותגרור עימה חיסול מוחלט של אמינותו העיתונאית ושל הקריירה הפורחת שלו. מצד אחר — אם ימשיך בשקר, יגרום, לשיקרוקו של הגנגסטר ממאסר־עולם על רצח. שצברג פיים סרט פעולה, יותר מאשר דרמה חברתית נוקבת. המילכוד המוסרי, שבו נמצא גיבורו העיתונאי האופורטוניסט, הופך בסופו של דבר לפעולת־גמול אלימה, במקום שיעסוק בצדדים האתיים של התופעה הנפשעת של פיברוק חדשות.

פולקלור

דרומיים

עופר ניר

משרד ההסברה האמריקני ושגרירות ארצות־הברית בישראל נתנו את חסותם למסע־הופעות קצר של להקת „נאשוויל בלוגראס" שיתקיים בין ה־12 ל־15 ביוני. הלהקה לא תופיע בתל־אביב, אבל, לעומת זאת, ייהנו ממנה תושבי ירושלים ומרכז ודאר בכר, 12.6), קיבוץ כפר הנשיא (13.6), באר־שבע (פארק שכונה ה', 14.6) ובכפר־סבא (היכל התרבות העירוני, 15.6).

חמשת חברי הלהקה, שהוקמה לפני כארבע שנים, הם נגני־אולפן ידועים בנאשוויל, כפי שניתן להבין משם ההרכב, מדובר במוסיקה של הדרום, הצורה הבסיסית יותר, העממית, של הקאנטרי המוכר, שאנו מכירים. פאט אנפריי הוא הזמר והגיטריסט, אלן או'בריינט מנגן בבאנג'ו. מייק קימפטון, מנדולינה. סטיוארט דנקן מנגן בכינור ומארק המבי הוא נגן הקונטרבאס. „נאשוויל בלוגראס" הוציאה, עד היום, שלושה תקליטים, שאף אחד מהם, כמובן, לא יצא בארץ, לחובבי פולקלור אמריקני, בעיקר.

תערוכה

טיול יום הולדת בגיטו

נתן גרוס

ביקרתי בתערוכת תצלומים „יום בגיטו ורשה — 19.9.41" המתקיימת באולמי המוזיאון לאמנות השואה ב„יד ושם" בירושלים * והזדעזעתי. וזאת לא פעם ולא פעמיים ביקרתי במוזיאון „יד־ ושם" וראיתי מאות תצלומים מגיטו ורשה ומגיטאות אחרים, לא פחות מזעזעים בתוכנם.

למעשה אין התערוכה הנוכחית מחדשת דבר בשטח זה. הכל כבר ראינו: את קבצני הגיטו הטראגיים, את הגוויות המוטלות ברחובות כשאנשים אדישים עוברים לידן בלי לשים לב, את הילדים המסכנים הגוועים מרעב שאין להם אפילו כוח להושיט יד לנדבה, את איסוף הגוויות על־ידי חברות הקבורה והקבורה ההמונית בקבר אחים, את הצפיפות, את הרוכלים על סחורתם העלובה. ראינו הכל וממשיכים לראות במוזיאון השואה ובגליונות העיתונים ביום השואה כשהם חוזרים וחוזרים על אותם הצילומים. אז מדוע זה הדהים אותי מחדש? מה חידש כאן הצלם העובד היינץ יוסט, חייל גרמני שביום הולדתו בחר להיכנס לגיטו ורשה עם המצלמה ולצלם את מה שעיניו ראו? מה שראה היווה בשבילו הפתעה: אכן, לא כל חייל גרמני נכנס לגיטו, אם כי ידע על קיומו.

יוסט, אדם ישר מטבעו, עמד המום מול הטרגדיה האנושית, צילם מה שנקרה בדרכו, בעיקר את הרחוב — לבתים הוא לא נכנס — ואת איסוף הגוויות וקבורתם, צילומים רבים מאוד.

כדבריו, הוא לא הראה לאיש את התצלומים ולא סיפר את מה שראה בגיטו, מראות שקלקלו לו את יום הולדתו. רק אחרי שנים רבות, בערוב ימיו, מעט לפני מותו בשנת 1980, מסר את התצלומים למערכת השבועון „שטרן", שפירסם שמונה מתוך כ־130 תמונות. רק בשנת 1987 הועברו התצלומים ל„יד־ושם" ולקראת יום השואה, השנה, פנו קירות המוזיאון מתמונותיו כדי להציג למשך שלושה חודשים את תצלומיו של החייל הגרמני.

תכננתי ביקור בתערוכה עם נכדותי בנות־ המצווה, אך כלתי, שראתה את הקטלוג, החליטה כי זה יזעזע אותן, למרות שנושא השואה מוכר להן היטב.

הלכתי, איפוא, עוד פעם למוזיאון השואה כדי להבין במה שונים הצילומים של היינץ יוסט מאלה התלויים במוזיאון השואה זה שנים רבות ושאותם נוהגים אנו להציג לכל אורח פרטי או רשמי שבא מחו"ל לביקור בישראל. גרמה לי שהכנתי מה קורה זה לא עניין של כוונות הצלמים הגרמנים האחרים שביקשו להראות את היהודים באור שלילי עד כמה שאפשר, ואילו יוסט צילם באובייקטיביות ואולי עם סימפטיה לאובייקטים שלו, כפי שרומזות כתבה בקטלוג התערוכה. ההגדלות הענקיות המורכבות לקירות המוזיאון, שנעשו לא פעם לא מן המקור אלא מרפרודוקציה שלישית או רביעית, גרמות לי, לאור תערוכת צילומי יוסט, כתמונות סוריאליסטיות ולא כצילומים ריאליסטיים. המטושטש בהם עולה על החד, אתה רואה ומבין את הנושא, אך למעשה אינך מסוגל לקרוא את תווי הפנים של האנשים המצולמים. אתה רואה את הילדים בתנוחתם, אתה מבין שילד זה או אחר בוכה, אך אינך רואה את פניו האמיתיים. ייתכן שזה נותן לנו אפשרות להסתכל בתצלומים אלה למרות כל הזוועה שהם מציגים לפנינו.

גם יוסט, שאינו צלם מקצועי ובוודאי לא היו לו אובייקטים מעולים, צילומיו לא תמיד חדים „במאה אחוז", אך ספק זה בצילומה של מוכרת סרטי־קלון עם מגדרוד העומדת ליד קיר מלא פלקטים קרועים — בין היתר מודעה על קונצרט סימפוני — לא גורע ולא כלום, ואולי אף מוסיף למבע הטראגי של הדמות, לעצבותה חסרת האונים של אשה אינטליגנטית מושפלת ורעבה, עם עיניים מושפלות המוכה לקונה באובדן תקווה. על מה היא חושבת? אולי על ילדיה הרעבים המחכים לה בביתה? את עיניה, כאמור אין אנו רואים, אך רואים את העיניים בעשרות תצלומים אחרים וזהן מדברות, העיניים: תוכל לקרוא בהן את כל סולם הרגשות, מטרוניה טראגית „למה זה קורה לנו? במה אשמנו?" עד זעם ושנאה. הם רואים את הצלם הגרמני — הגברים, הנשים, הילדים המוטלים על המדרכה כחפצים שאין בהם תועלת — אך אין להם כוח לדבר, לומר לו מה הם חושבים, והם אומרים זאת בעיניים.

צילומיו של יוסט הם מלאי תוכן שהמבקר יגלה בכל תצלום ותצלום. ייתכן שההתרגשות שהתערוכה גורמת למבקרים „מנוסים", כמוני, באה גם מתוך הצטברות: כל שנה שעוברת מאז התחלנו להעמיק בישראל את תודעתה, משאירה השואה משקע נוסף בלב ונדמה לי שבשנה זו, עם דמיאניוק בתוכה, מביאה אותנו, את כולנו, כולל הנוער וההמונים שנוסעו לפולין, לגישה מעמיקה יותר אל מה שקרה לנו והשואה מתחילה להצטייר בעיני רבים כמפלצתיות הנוראה שלה: מתחילים להבין שלא נוכל להבינה לעולם.

חברה חדשה
מאת גדי יציב

תוספת גישור

הגיע הזמן שהסתדרות העובדים תקבע כי מכיוון שהאינפלציה אינה רק ביטוי לעליית המחירים אלא גם גורמת לגידול הפערים — חייבת תוספת היוקר להיות לא רק „פיצוי" אלא גם גישור על פני הפערים. לכן יש לקבוע פיצוי דיפרנציאלי

מגיני הסדר הקיים (רוזוליו, קיסר ומזכיר מועצת פועלי ת"א באחד מכינוסי מועצת חברת העובדים)

כמעט כל מוסר שהצליח לכונן תנועת העבודה מותקף בעת האחרונה, וכמעט כל הסדר שהצליחה תנועה זו לקבוע בחיינו, נתון עכשיו לביקורת. מפעלי „חברת העובדים" והסדר תוספת היוקר הם רק דוגמאות לכך. כלפי מפעלי „חברת העובדים" טוענים שהם בלתי־יעילים, וכי על כן יש להפוך אותם למפעלים פרטיים. כלפי תוספת היוקר טוענים שאין היא מתאימה לשיעורי האינפלציה הקיימים היום, ולפיכך צריך לבטל את ההסדר מכל וכל, או לפחות לעקר אותו מעיקרו. כיוון שתוקפים ומבקרים מוסדות והסדרים חבותיים — עוברים גם לביקורת על עקרונות היסוד, אשר הצמיחו אותם, ואלה הם עקרונות היסוד של תנועת העבודה.

כיצד מגיבים ראשי תנועת העבודה? הם מתנצלים ומנסים להגן על הקיים. מוסדות „חברת העובדים" דווקא יעילים מאוד, הם טוענים, ואם אין הם יעילים כליכך נתקן פה, ונשפר שם, ואם הם מפסידים כסף — נפרק מפעל אחד, למפעל אחר נמנה מנהל חדש, נעבור מ„גישה פיננסית לגישה שיווקית" (מה זה?), וכל כיוצא בזה. בקשר לתוספת היוקר השיטה היא להסביר שהכל בסדר, לשלב זרוע בזרוע וליצור חומת הגנה. הסיסמה: אנחנו מגיני הסדר הקיים.

חבל מאוד שכך נוהגים. ככל שמדובר ברעת הקהל, בעקרונות לתפיסה חברתית ובמאבקים פוליטיים — ההגנה איננה טאקטיקה טובה, ודאי הוא שאין סיכוי לאסטרטגיה של הגנה — ועל אחת כמה וכמה כאשר באמת ובתמים יש ויש בעיות הטעונות תיקון.

נטל האינפלציה על העניים ועל העשירים

התקופה	עליית מדד כל המשפחות	אומדן עליית מדד העשירון התחתון	אומדן עליית מדד העשירון העליון
ינואר	1.6%	1.85%	1.5%
פברואר	0.8%	0.77%	0.83%
מרץ	1.6%	1.85%	1.5%
אפריל	2.7%	3.7%	2.1%
	22%	27.4%	19.3%

* אינפלציה שנתית בהנחה שארבעת החודשים הראשונים מייצגים את כל 1988.

כמעט נמאס לי לחזור ולקבוע כי במקרים כאלה צריך לבדוק את השטח, לזהות את המעוות והמקולקל והישן, להפעיל דמיון, ולהציע שיטה חדשה, או הסדר חדש, כך הדבר לגבי הכורח לתקן את כל מערכת מפעלי „חברת העובדים", על מנת שתהיה דמוקרטית יותר — וכך גם לגבי תוספת היוקר. לא לבטל את השיטה צריך, אלא להיפך — לתכנן את שכלולה, כדי שתיטיב למלא את יעודה.

תוספת היוקר המשולמת היום למשכירים מחושבת על יסוד מדד של ממוצע עליית המחירים. למדד זה אין משמעות כאומדן המעמסה והנטל אשר מטילה האינפלציה על כתפי קבוצות שונות בקרב האוכלוסיה. כל תלמיד־שנה־ראשונה במקצוע יודע, שאין משמעות רבה לאפיון סטטיסטי של סידרה כמותית בעזרת הממוצע של סידרה זו — כאשר ההבדלים בין מרכיביה גדולים מאוד — אלא אם כן מוצג גם אומדן השונות של הסידרה. עניין זה מבוטא היטב על־ידי הכדיחה החבוטה — אך עדיין בעלת לתוקף — על אורות הסטטיסטיקאי שטבע בנהר שעומקו שלושה סנטימטרים. המער החברתי הגדל והולך בחברה הישראלית הוא אשר נוטל כל משמעות מן הממוצע של עליית המחירים, המוכר כ„מדד המחירים לצרכן". ה„צרכן" הישראלי שוב איננו קיים. יש צרכנים עשירים ויש עניים — ובין קבוצות הצרכנים הללו פעורה תהום.

בלוח המוצג להלן מצויינים אומדנים של עליית המדד בארבעת החודשים הראשונים של 1988: מדד עליית המחירים לאנשי העשירון העליון לעומת מדד עליית המחירים לאנשי העשירון התחתון. כל מדד מתייחס לסל המצרכים האופייני לשני העשירונים, כפי שאופיין על־ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. המרובר באומדנים שנעשו בחישוב ידני לגבי כל קבוצות המצרכים הנמדדים — אבל אין כל ספק שהם תקפים בהחלט כמורדי התופעה, כפי שניתן להיווכח, ההבדלים בין פגיעתה של האינפלציה בעניים לבין פגיעתה בעשירים הם מובהקים ובעלי השלכות חברתיות מרחיקות־לכת.

אין זה מתקבל על הדעת, לפיכך, שנמשיך להתייחס אל ה„אינפלציה" כאל תופעה המשפיעה במידה זהה על כל קבוצות האוכלוסיה — ואין זה צודק כי נבסס על התייחסות שגויה זו את מדיניותנו. יתר על כן, מן הנתונים אנו לומדים שוב, את אשר ידענו, כי האינפלציה היא תהליך של חלוקה־מחדש של ההכנסה הלאומית לטובתם של העשירים ביותר. אם, למשל, יתנהגו המחירים בשנת 1988 כפי שהתנהגו בארבעת החודשים הראשונים של השנה — תהיה האינפלציה השנתית כ־22% ל„צרכן הממוצע" הפיקטיבי, לעשירים היא תהיה 19.3%, ואילו לעניים 27.4%. עלינו לקוות, כמובן, שהמרדים הבאים יהיו נמוכים יותר — אבל אם יתייקרו בקרוב בעיקר מוצרי המזון, הירקות והפירות, הביגוד וההנעלה והמצרכים המסובסדים — עלולה התחזית הקודרת הזאת להתממש. אשר על כן, אני מציע להסתדרות — ומכתב בנידון כבר שלחתי לישראל קיסר — לאמץ מדיניות חדשה בכל הנוגע לתוספת היוקר: במקום מנגנון לפיצוי חלקי המרחיב פערים — לעשות את תוספת היוקר למכשיר לעשיית צדק חברתי ולחלוקה מחדש של ההכנסה הלאומית, לטובת מקבלי ההכנסות הנמוכות.

■ שיגרת המיגננה

הגיע הזמן שהסתדרות העובדים תקבע כי מכיוון שהאינפלציה איננה רק ביטוי לעליית המחירים, אלא היא גם גורמת לגידול הפערים — חייבת תוספת היוקר להיות לא רק „פיצוי" אלא גם גישור על פני הפערים ותיקונם. מדיניות כזאת ניתנת לביצוע על נקלה: רשויות המס אמורות לדעת לאיזה עשירון־הכנסה שייך כל נישום, וניתן לחשב במדוייק את המדד של כל עשירון־הכנסה — ולפיכך אפשר גם לחשב את גובה הפיצוי הדיפרנציאלי המגיע לכל נישום: מי שנפגע יותר — יקבל פיצוי גבוה יותר. (אין הכרח, כמובן, להתייחס לעשירונים. אפשר גם לחמישונים, למשל, על יסוד אותו עקרון).

אני יודע היטב, שיטענו כלפי שיטה זו כי היא כשלעצמה אינפלציונית כביכול. זוהי טענת־הכל, שטוענים אותה היום גם כלפי השיטה הקיימת. אם לא תהיה עליית מחירים, לא יהיה צורך לפצות את קורבנותיה — ואם לא ייווצר פער לא יהיה צורך לגשר עליו. הסיכוי של דבר: ידיעתם של העשירים בקירבנו כי האינפלציה לא זו בלבד שהיא מכבידה עליהם — אלא היא גם מכבידה עליהם בדיוק כפי שהיא מכבידה על העניים — תדרבן אותם יותר, וגם את נציגיהם בממשלה, להיות נחושי־החלטה ויעילים יותר במאבק האנטי־אינפלציוני.

האם תקבל הנהגת ההסתדרות הצעה זו? האם תתרוג משיגרת המיגננה? האם זוכרים בכלל ראשי ההסתדרות כי ייעודה העיקרי איננו להגן על הקיים אלא ליצור קיום צודק יותר? האם ידוע להם שבראש המצע של כל מפלגה סוציאל־דמוקרטית באירופה המערבית כתוב באותיות מודגשות: „אנחנו נאבקים למען חלוקה־מחדש של ההכנסה הלאומית לטובת חברי מעמד העובדים ומשפחותיהם"? בלי קשר לכל התשובות לכל השאלות הללו — ודוי גם אני לא נולדתי אתמול — עלינו לדאוג לכך שיהיה כוח פוליטי במדינה הזאת אשר יאבק למען יעדים כאלה.

רשות הקורא

איפה השכל הישר

ברצוני להזדהות בכל הלב עם הרשימה התריגה של יואב אביב (03.06.88) בשם „ריאקציה שמאלנית".

העיתון באמצעות כמה כתבים (או עורכים) שאיבדו את הצפון, הפך לבמה של „תריגים" כמו אורי אריב („מתאמן בסוריה"), אסף אריב, מיכל שוורץ ורוני בן־אפרת, האנשים אשר גואלים אישית את עם ישראל מ„הטומאה הסיפוחית", מאדירים קרבנות האינתיפאדה ושוכחים עשרות שנות הבלגה ויחס אנושי, מלחמה על שלום ורצח ילדים, נשים וחפים מפשע באכזריות חייתית ונגד עינינו.

יש לנו בני ברית במדינה הזו והם מצויים רק במחנה הגדול של העבודה, ההתיישבות, ההסתדרות והשמאל הציוני. הליכוד, רק הוא הוא — אויב העם.

„על המשמר" מנבא ניצחון לליכוד במאמרים ראשיים ומכוון חיציו נגד שותפינו היתירים הפוטנציאליים. אין אחרים. כתבות ארסיות וצילומים מתפרסמים מדי יום בעיתון ומעודדים כתבות כמו של עמי לבנה מעין חרוך מאוחר על „בגידה" ואש"ף) כפי שהגדיר זאת מצוין משה קורין (ב־18.5.88).

עד מתי זה יימשך? האם עלי לדרוש הפסקת משלוח העיתון אליי?

מזכירי הקיבוץ הארצי ומפ"ם! איפה השכל הישר? האם גם אותנו, חברי קיבוץ נאמנים (ואנו רבים מאוד) אתם רוצים לדחות מלחמוך בצדק המפ"מי שהוא על חוט השערה?

הנני מוזר על הזדהותי המלאה עם רשימת יואב אביב ודורש מכם לעשות לניקוי האווירה והריאקציה המצפנית. אנו רוחים ידידים ומעודדים יריבים. אם לא תעשו זאת עכשיו, נפסיד את נשמת התנועה וצעיריה.

ברוך יציב
עין השופט

הערת המערכת: אנו חולקים על רוב טיעוניו של כותב המכתב, אך אנו מפרסמים אותם במסגרת חופש הביטוי המקובל בעיתוננו. גם במקרה זה — כמו באותם המקרים שברוך יציב מביא אותם כנושא לביקורת שלו — עצם הפרסום אינו מעיד על הסכמה או הזדהות עם הדברים המתפרסמים.

היינו ככל הגויים

בעיתונות קראנו על שני יהודים שהתחזו כשוטרים והתעללו להנאתם בערבי, עינו והשפילו אותו, שפכו עליו חומר דליק והצנתו אותו (למזלו לא הצליחו במזימתם בגלל רוח שנשבה), ובסוף שדדו אותו.

השופט גזר על המבוגר 11 חודשי מאסר וקנס כספי, ואת שותפו הצעיר פטר בעונש קל בהרבה מזה שזכה לו בן גילו הערבי שנתפס בזריקת אבנים. אל הניסיון לרצח על־ידי הצתה לא התייחס כתומרה, כך ניתן להבין מן ההגדרה המתונה („מסכת של מעשי רשעות") ומקולת העונש.

על מידת האיפה ואיפה ביחס לחריצת דינם של יהודים וערבים עמדו כבר משפטנים בכירים. הדוגמאות מהלכות בחוצות והבולטת ביותר היא אולי, זו של חמורה מגוש קטיף שהרג תלמידה ערביה וממשיך בשלווה להורות בבית־ספר יהודי.

בגרמניה שבין שתי מלחמות העולם רווחה בין הסוציאליסטים ההגדרה „דין מעמדי", והכוונה לחד־צדדיות בתי המשפט במשפטים פוליטיים. האם הגענו אנחנו ל„דין לאומי" (קרי: לאומני), ושופטים ילכו אחרי נטיותיהם?

כך הולכים וקורסים המיתוסים בזה אחר זה: הראשון — טוהר הנשק של צה"ל, ועכשיו גם תוסר הפניות של המערכת המשפטית. היינו ככל הגויים. ודאי יהיו שיכחישו נואשות וימשיכו לצבוע את הלחיים. אך למרות התסכול העמוק מוטב שנדע את האמת כולה, כי רק בידיעתה הערובה לאפשרות של שינוי.

יוסף שטוקהמר
משמר העמק

דברים על דיוקם

בראיון, עימי, שפורסם בעיתונכם ביום 3.6.88 אמרתי למראיין, שלמה סלוצקי, כי לא ראיתי בעיתונות מאמר מערכת שיצא להגנת העיתון „אל־איתיחאד" שנסגר.

מתברר כי שגיתי, וכי בעיתון „מעריב" פורסם מאמר מערכת בנושא ב־27.3.88. מכיוון שהופעת מאמר כזה ראויה לדעתי לשבח, אני שמח להעמיד דברים על דיוקם. ואודה לכם אם תפרסמו מכתב זה.

משה נגבי

ספרד בראש בית א' לאחר נצחון על דנמרק 2:3 ותוצאת תיקו 1:1 בין גרמניה ואיטליה

הגנות־הברזל של גרמניה ואיטליה נטרלו החלוצים — 1:1

51 — מאנצ'יני — 0:1 לאיטליה; 56 — ברמה — 1:1. זה הכל במשחק הפתיחה בליל־שבת באליפות אירופה בכדורגל, בדיסלדורף, בין נבחרות מערב־גרמניה ואיטליה. לשתי הנבחרות היו הגנות־ברזל שנטרלו כמעט כליל את ההתקפות.

68 אלף הצופים שבאו לאיצטדיון בדיסלדורף חזו במשחק שקול, חסר ברק כששתי הנבחרות חששו האחת מהשנייה. לא היה זה משחק יעיל עם התקפות מסוכנות. עובדה, שני השוערים, אימל הגרמני וזאנגה האיטלקי, כמעט שלא הועמדו במבחנים רציניים.

המשחק ההדיר של שני היריבים גרם לאיפוק רב. מדי פעם ניסו שתי הנבחרות לצאת להתקפות, אך אלו נבלמו הרחק מהשער. חוסר אירועים דרמטיים ליד השערים ומשחק רווח, במטרה למצוא פירצות בהגנות היריב, לא השביעו את רצון הצופים, שהגיבו לא פעם בשריקות בוז.

הגרמנים ביקשו לפתוח בנצחון אבל משחקם השקוף לא הביא למצבי הבקעה ליד השער האיטלקי. ההגנה האיטלקית הרחיקה כל נסיון התקפה גרמני והשער היחיד שהובקע היה ממצב נייח, כאשר השופט האנגלי קיט האקט פסק על בעיטה כסולה ברחבה האיטלקית לאחר שהשוער זאנגה יצא מרחבת ה־16.

אימת גרמניה

הגרמנים לא ניצלו את ביתיותם ואיכזבו במשחקם חסר התנופה. לעומת זאת גילתה איטליה, שהופיעה בהרכב צעיר, כי זנחה את משחק ההגנה. מדי פעם יצאו האיטלקים להתקפות מהירות. אימת גרמניה היה החלוץ האיטלקי ויאלי, שנשמר אישית צמודה ע"י קולר. האיטלקים היו חרוצים ונכונים יותר אבל גם הם היו רחוקים מלשכנע. כמה משחקניהם, כמו דונאדוני והדה־נאפולי, שנפצע בסיום והורד על אלונקה, גילו תנועה בלתי־פוסקת במגרש.

המשחק היה נוקשה ותקיף ולא פעם היה השופט האנגלי האקט סלחן. פעמיים הכשיל הגרמני לותר מאתיאוס קרוב לרחבת העונשין של איטליה והשופט, למורת־רוחם של הצופים הגרמנים, הורה להמשיך.

ראשי מערב־גרמניה לחצו את ידי הכדורגלנים בתום טקס ססגוני בדיסלדורף והאיטלקים ניסו להבקיע שער מהיר ומפתיע. בדקה הראשונה שני כדורי־קרן לזכות נבחרת־התכלת של איטליה (ה"סקוואדרה־אזורה"). ההגנה הגרמנית לא התרשמה מכך והדפה.

בדקה ה־7 עצרו הצופים הגרמנים את נשימותיהם. ג'יאנלוקה ויאלי נשלח לרחבה הגרמנית. גיחתו מצאה אותו מול השוער הגרמני אימל שיצא היטב לעבר המבקיע המצויין של איטליה והדף. הזדמנות איטלקית גדולה שהוחמצה.

שני שערים ב־5 דקות

המחצית הראשונה איכזבה. הפתיחה לאחר ההפסקה היתה סוערת, ובה הובקעו שני השערים תוך חמש דקות. בדקה ה־50 חלפה בעיטת־יעף של מאתיאוס מ־20 מטר מעל לשער האיטלקי.

כעבור דקה בילבול־חושים בהגנה הגרמנית, ודונאדוני ניצל זאת כדי לשלוח כדור למאנצ'יני, שהכניע את הגרמני אייקה אימל — 0:1 לאיטליה.

הגרמנים ניסו להגיב במהירות. למזלם שגה השוער האיטלקי בדקה ה־56, כשביצע "צעדים" ברחבה ואת הבעיטה הבלתי־ישירה שיגר טון לאנדריאס ברמה, שחקן־העורף, שבעט מ־16 מטר שטוח לפינת שער איטליה — 1:1. היתה זו החלטה מחמירה של השופט לגבי השוער האיטלקי.

השמירות האישיות גברו. אנצ'לוטי ספג צהוב. מבקיע השער, ברמה, נפצע ובמקומו נכנס בורובקה. הקפטן הגרמני מאתיאוס, שישחק בעונה הבאה באיטליה, לא הצליח להנהיג את חבריו, שחסרו מחץ. שתי הנבחרות גילו משחק זהיר ומאופק. בדקה ה־83 החליף דיטר אקשטיין את רודי פלר בנבחרת גרמניה; בדקה ה־86 נכנס אוגוסטיני במקום דה־נאפולי, שנפצע, ודקה מהסיום הוחלף גם ויאלי ע"י הוותיק, כוכב העבר האיטלקי אלטובלי. כל זה היה אולי כדי "למשוך" זמן, אבל לא כדי להבקיע שערים.

● גרמניה: אימל, בוכוולד, הרגס, ברמה (בורובקה), קולר, מאתיאוס, טון, ברטהולד, ליטברסקי, קלינסמן, פלר (אקשטיין).

● איטליה: זאנגה, ברגומי, בארסי, פרי, מאלדיני, דה־נאפולי (אוגוסטיני), ג'יאניני, אנצ'לוטי, דונאדוני, מאנצ'יני, ויאלי (אלטובלי).

טבלת בית א'

.1	ספרד	1	2־3	2
.2	איטליה	1	1־1	1
.	גרמניה	1	1־1	1
.4	דנמרק	1	3־2	0

מתי נראה אתכם סוף־סוף במוסקבה?!

יואל כץ
גרמניה

יחסי עם עתונאים ופרשנים, וכן עם מאמנים מברית־המועצות, נמשכים כבר שנים רבות. לעתים הם לא מכירים אותי אולם מאז משחקי מכסיקו הם כבר לא מתחמקים. הפעם, בדיסלדורף, בירכו אותי עמיתי ממוסקבה, ובמיוחד אלו מטבילייסי, באהדה גלויה: מתי נראה אתכם סוף־סוף במוסקבה? — שאלו. אחר־כך הוסיפו: "הרי שבקרוב כבר יהיה שגריר שלכם אצלנו... אולי הם יודעים יותר טוב מאשר אנחנו.

● משטרת גרמניה ערוכה היטב לכל מיני התפרעויות. החשש העיקרי הוא מפני 8500 האוהדים האנגלים שבאו כבר לשטוטגרט לחזות במשחק היום בין אנגליה ואירלנד. לפי פקודה מהמשטרה אסורה עליהם הכניסה למרכז העיר.

● עשרה שיכורים נעצרו ביום שישי בדיסלדורף, לפני המשחק גרמניה – איטליה; 61 הורחקו מהאיצטדיון בחשד של שכרות. 10 כרטיסים מזוייפים הוחרמו אצל איטלקי אחד, ו־61 כרטיסים מזוייפים נוספים נמצאו אצל איטלקי אחר.

● המענקים שהובטחו לשחקנים, אם יזכו באליפות, כבר פורסמו בחלקם: האיטלקים – 250 אלף מארק; הדנים – 70 אלף מארק, ורק שחקני בריה"מ לא יקבלו, רשמית, כלום.

● הכדורגלן הגדול של צרפת, מישל פלאטיני, יועמד בקרוב לדין, כך אומרים כאן, על העלמת הכנסות. בינתיים הוא מצליח מאוד כפרשן.

● הטלוויזיה הסובייטית עמדה לשדר בשידור חי את משחק־הפתיחה בין גרמניה ואיטליה. השידור לא בוצע. הסיבה: באותן שעות הועבר טקס 1000 שנה לכנסיה האורתודוכסית בברית־המועצות.

הספרדי מיגואל מיצ'ל (מימין) מבקיע את השער הראשון לספרד לרשת דנמרק, אתמול בהנובר

משחק־עורף דני פרוץ סייע לספרד לנצח — 2:3

דנמרק לא הצליחה לגמול אתמול לספרד על תבוסתה בגביע העולמי במכסיקו (5:1). גם הפעם, במשחק בבית א' באליפות אירופה לאומות, היתה רגלם של הספרדים על העליונה — 2:3. יותר מ־60 אלף צופים, רובם דנים, חזו בתלבור ספרדי טוב יותר, אם־כי השער השני שהבקיע הכוכב הספרדי בוטראגניו היה מעמדת נבדל ברורה.

המשחק שנערך באיצטדיון נידרזאקסן בהנובר, כשגשם דק לא פסק לרדת, היה משופע בשערים אולם בדקות רבות לא הלהיב באיכותו. חלק מהשערים היה באשמת ההגנות, במיוחד היתה חלשה ההגנה הדנית.

כוכבי דנמרק המאיישים את הקבוצות הבכירות במדינות רבות באירופה לא הצליחו למצוא את המירב מיכולתם במדי הנבחרת. המשחק הדני חסר שטף ולא פעם היה מסורבל במסירות מיותרות. ההתקפה הדנית לא הצליחה להכניע הגנה ספרדית מהירה ונמרצת. חלוצים נודעים כאלקייר ולאודרופ (למרות שהבקיע שער נאה) הסתבכו מדי פעם ולא הזכירו את הברק שלהם בעבר.

שער מנבדל

הספרדים התפרסו היטב במגרש ויצרו קו ע"י הקשרים, אותו התקשו הדנים לעבור. רק אחרי שפיגרו 3:1 החלו הדנים להרים כדורים לעבר רחבת השער הספרדי, ואז גם הצליחו להקטין את הפער. אין ספק שהנבחרת השאפתנית והנמרצת יותר היא שקצרה את הנצחון בנצלה נאיביות של יריבתה. הספרדים גילו משחק בנוי היטב, והעובדה ששישה משחקניהם השתייכו לקבוצה אחת, ריאל מדריד, סייעה להם למשחק מתוכנן.

השופט ההולנדי תומאס קיפח את הדנים כאשר אישר את השער השני לזכות הספרדים למרות שבוטראגניו, במסירה האחרונה, היה במצב נבדל.

השוער הדני ראסמוסן שעצר במחצית הראשונה בעיטת־11 מרגלי מיצ'ל בצורה מרהיבה, ספג שער שלישי מכדור־עונשין ממרחק מיותר לגמרי.

כבר בדקה ה־6 צהלו הספרדים, ואוהדיהם ערכו "חאפלה" ביציעים: התקפה מהירה, גאייגו ניצל את חולשת ההגנה הדנית, מסר למיצ'ל, שלא התקשה להכניע את ראסמוסן — 0:1.

הספרדים ניסו להגדיל את יתרונם ובדקה ה־24 שיגר מיצ'ל כדור חזק מ־18 מטר שחלף מעל לשער הדני.

דנמרק הצליחה להשוות בדקה ה־25: לאודרופ פרץ היטב בהגנה הדנית וממרחק של 16 מטר בטוח שטוח לרשתו של השוער הספרדי זוביזארטה — 1:1.

עצר בעיטת־11

המשחק הדני. הדנים ניסו לארגן התקפות יעילות, אבל בדקה ה־34, שוב בהתקפה מהירה, הוכשל מיצ'ל ע"י סיוואק, והשופט הורה לעבר הנקודה־הלבנה. מיצ'ל, שהיה מעורב במחצית הראשונה בכל האירועים המעניינים, בעט בעצמו את כדור ה־11, והשוער הדני זינק והדף לקרן. הצלה מרהיבה.

השופט האריך את המחצית הראשונה בארבע דקות, ובינתיים ספג הספרדי קאמאצ'ו כרטיס צהוב.

הכוכב הספרדי בוטראגניו, שכבש ארבעה שערים לרשת דנמרק במכסיקו, היה חלש עד לדקה ה־52. בה קיבל כדור ברחבה, בנבדל, ללא תגובת השופט, ובעט במהירות פנימה — 1:2.

גילסון עוד בעט כדור חזק ליד הקורה הספרדית, אך המשחק הדני היה עלוב למדי. בדקה ה־67 כדור עונשין מ־20 מטר לספרד; גאייגו ביצע הטעייה וגורדילו שיגר כדור מסובב למרכז השער שהכניע את ראסמוסן — 1:3.

הספרדים המשיכו להכתיב את הקצב. בוטראגניו בעט ליד הקורה והתוצאה ובדקה ה־80 החטיא גם מיצ'ל מול השוער.

בדקה ה־83 גבר המתח: כדור גובה לרחבת השער הספרדי נגגח לרשת ע"י פלמינג פולסן, בן ה־21 — 2:3.

מאמצי הדנים להשוות לא נשאו פרי, אם־כי בדקה ה־88 הסתבך לאודרופ כשקיבל כדור נוח ברחבת שער ספרד.

● ספרד: זוביזארטה, תומאס, קאמאצ'ו (סולר), אנדרינואה, סאנצ'יס, ויקטור, גאייגו, מיצ'ל, גורדילו (ואסקז), בוטראגניו, באקרו.

● דנמרק: ראסמוסן, סיוואק, מורטן אולסן (לארס אולסן), גילסון, בוסק, הלט (יינסן), לארבי, היינצה, לאודרופ, אלקייר, פולסן.

ג'אנלוקה ויאלי פורץ מבעד להגנה הגרמנית ומחטיא שער בטוח. תצלום: איי. פי.

שים לב

הפקרות מוחלטת

לפני כמה שבועות רעשה־געשה התקשורת. הפועל ת"א חבריזה, ועוד איך, במחירי הכרטיסים לדרבי הכדורסל נגד מכבי ת"א. כולם "טיפסו" עליה — ובצדק. אבל מסתבר שאין גבול לתיאבון האגודות. בשבוע שעבר נמכרו ע"י מכבי ראשון־לציון כרטיסים במחיר של 100 שקל לגמר הפלייאוף החמישי והמכריע בכדוריד, בין מכבי והפועל ראשל"צ.

משחקי הכדוריד מתנהלים, כדרך כלל, בפני יציעים ריקים. גם כאשר הכניסה חופשית אין ממהרים להסתער על הדלתות. מסתבר שכאשר ישנו אתגר מאבדים כל שליטה. חטוף — ובלע. מה שעשתה מכבי ראשל"צ, כמו גם הפועל ת"א, חורג מכל אמת־מידה. מוזר לי רק שעיריית ראשל"צ ואיגוד הכדוריד לא העמידו את האגודה על חומרת הסחיטה שביצעה. אם ימשיכו להתנהג בסלחנות — לא ייפסקו תופעות מגונות אלה.

יש לשים קץ למקרים הדיגים שאינם תורמים לספורט, ורק גורמים לרוגז ולמורת־רוח.

ראשי מכבי ראשל"צ זכו אולי בנתח כספי רציני אבל בטוחני שהיו מוכנים לוותר עליו עבור נצחון באותו משחק מכריע שנערך באולמם. מכבי ראשל"צ איבדה את כתר הליגה ליריבתה, הפועל ראשל"צ, הראויה לתשבחות על עבודה מסורה ויסודית רבת־שנים. הפועל ראשל"צ היתה כבר קרובה בשנים האחרונות לתהילה אך רק העונה קטפה את הפרי.

חמשת קרבות הגמר־ליר היו מלהיבים. מאבקים צמודים, דרמטיים, רבי־תהפוכות, שהוכרעו רק בשניות האחרונות. מבחינה ספורטיבית לא יכול להיות מעניין יותר. הכדוריד ראוי לישר־כוח.

* * *

פיגור בהכנת הנבחרת

נבחרות הכדורסל של יוגוסלביה ויוון, יריבות ישראל בשלב הראשון בטורניר הקדם־אולימפי בסוף החודש בהולנד, כבר נמצאות בעיצומן של ההכנות. לפני שבוע התמודדו בטורניר בין־לאומי באתונה. ואנחנו? — בתחילת ההכנות, המתנהלות בצל מאבקים בין איגוד הכדורסל ומאמן הנבחרת, רלף קליין.

כל אותו ויכוח שהתנהל בשבוע שעבר על סמכויות המאמן הלאומי אינו מוסיף בריאות להכנת הנבחרת. הכדורסלנים עוקבים אחרי כלי־התקשורת. הם קולטים את הגישה הקלוקלת, וגם אם האימונים מתנהלים למראית־עין בסדר הרי שמוכרחה להיות השפעה לכל ה"מסביב".

היתה זו טעות מקצועית להתחיל בהכנות רק בתחילת החודש. אל נשכח, שעם תום העונה יצאו השחקנים מהמתח. הם הפסיקו להתאמן. בארצות אחרות המשיכו כאילו את העונה. אחרי משחקי ליגה וגביע הופעלה הנבחרת.

נבחרת הכדוריד תצא בסוף השבוע למסע ליטוש והכנה באיטליה, ותשתתף בטורניר עם נבחרות איטליה, צ'כוסלובקיה ומערב־גרמניה. רק אחרי הטורניר נהיה חכמים יותר לגבי סיכויי נבחרתנו בהולנד.

* * *

להישאר צמודים לקריטריונים

ככל שקרב מועד קביעת משלחת ישראל למשחקים האולימפיים בסיאול (בתחילת החודש הבא) רב המתח בענפים האישיים השונים. נוצרים לחצים "מתת קרקעיים" מצד ענפי ספורט שונים, גם שלא עמדו בקריטריונים שנקבעו להם. הדלפות לעתונים הפכו תכופות יותר. כל ספורטאי הקובע הישג מניח את הדעת בחו"ל "כבר נוסע לסיאול".

נסיון העבר הוכיח, לדאבוני, כי פעמים רבות נשאו הלחצים פרי. ברגע האחרון "קפצו למטוס" ספורטאים שניתנו להם הנחות. התוצאה: כשלון מוחלט.

האינטרסנטיות של ענפי־ספורט שונים, ובעיקר של ראשיהם ובעיקר המאמנים, היא לעתים מדהימה בחוצפתה. תוך יצירת דעת־קהל מבקשים לשכנע את הקובעים. כבר היו מקרים בעבר שלא ריוותו אמת רק כדי לנסוע.

מי שעקב אחרי כלי התקשורת בשבועות האחרונים מצא לא פעם ידיעות מכוונות על ספורטאים שלדעת האחראיים שלהם השיגו את המינימום האולימפי. היו אפילו כתבות שראשי התאחדויות חלקו על נסיעת ספורטאים מאיגוד אחר...

לדעתי אסור להיכנע ללחצים. זה לא לטובת העניין. הוועדה הקובעת בעניין בוועד האולימפי עמדה עד כה בלחצים. היא גילתה בגרות. נקווה שזה יהיה עד סוף הדרך.

ישנן התאחדויות הפועלות כהלכה. מצאה חן בעיני גישת איגוד הקליעה שקבע בשבוע שעבר את שני נציגיו, שלדעתו עמדו בקריטריונים, והמליץ עליהם בפני הוועדה המחליטה. כך צריך לפעול. להמליץ – כן; ללחוץ – לא!

כדאי גם להפסיק עם הנוהג המגונה של הדלפת ידיעות לכלי התקשורת. זה לא רק שיוצר דימוי מעוות, אלא מחטיא את המטרה.

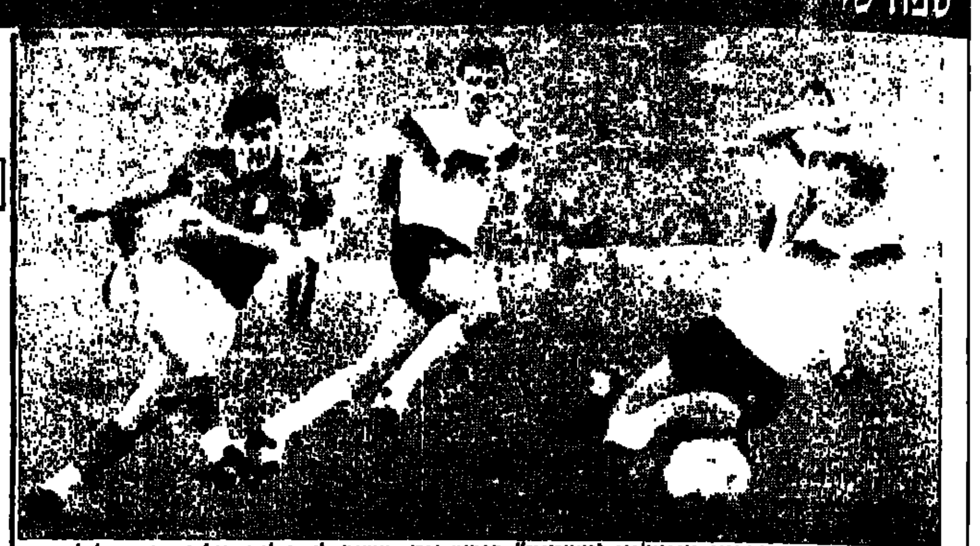

איטליה מבקיעה: רוברטו מאנצ'יני (משמאל) כובש את השער לאיטליה מול גרמניה בליל־שבת בדיסלדורף, מול יורגן קולר וגודו בוכוואלד (1:1). תצלום: איי. פי.

היום נראה את חוליט
מתח שיא למשחק הולנד־בריה"מ

יואל כץ
גרמניה

כולם רוצים כבר לראות את רוד חוליט האגדי. שמו של יליד סורינאם נישא בפי כל. טוענים שהוא הכדורגלן מספר 1 באירופה, ויחד עם מאראדונה, בעולם כולו. חוליט יעמוד במוקד המשחקים היום, כאשר נבחרתו, הולנד, תתמודד ב־9.15 בערב, עם ברית־המועצות בבית ב', לאחר שאתמול התקיים "המשחק־המשפחתי" בין אנגליה ואירלנד.

האיצטדיון בקלן, שם יתמודדו הולנד ובריה"מ, יהיה מלא עד אפס מקום בעוד שבמשחק בין אנגליה ואירלנד בשטוטגרט יהיו לא מעט יציעים ריקים.

מאמני הולנד ובריה"מ היו אמש זהירים מאוד בהערכות לגבי המשחק היום.

מאמן הולנד, ריינוס מיכאלס: "הכל כמו גבינה; טעים — אבל עם חורים"...

המאמן הסובייטי לובנובסקי: "כמובן שההולנדים פייבוריטים: מיכאלס הכניס שיטות חדשות: מעניין אם יעלו יפה. אבל גם לנו יש סיכוי טוב". מייד הוסיף המאמן הסובייטי: "אנו רוצים לזכות בתואר. הבעייה איך להשיגו"...

ארי האן, מכוכבי נבחרת הולנד בעבר, המאמן כיום את שטוטגרט, הגדיר אמש יפה את מצבה של הולנד: "נבחרת שיכולה להושיב על הספסל את וואן־בסטן וקיפט היא הטובה ביותר".

חוליט בתוך, עם רייקארד וואננבורג, ינסו למוטט את ברית־המועצות, נבחרת המבוססת על שחקני דינאמו קייב, מחוזקת בשוער המצויין של ספרטק מוסקבה, רינת דאסייב, בן ה־31.

יש לי הרושם שאנו צפויים למשחק מהנה, חריף וטכני, ותוויה מובטחת.

הרכבים המשוערים: ● הולנד: ברויקלן, קומן, ואן־טיגלן, רייקארד, ואן־ארלה, וואטוס, חוליט, מורן, ואן־שחיפ, בוסמאן, ואננבורג. ● ברית־המועצות: דאסייב, שידייאטולין, דאמייננקו, קוזנצוב, בסונוב, ראץ, סאברוב, סולאקווידזה, ליטובצ'נקו, פרוטאסוב, בלאנוב. ישפוט הגרמני פאולי.

המשחק בשטוטגרט – בצל

בצילו של משחק זה יעמוד היום אחה"צ בשטוטגרט המשחק בין אנגליה ואירלנד. הסיכויים נוטים כמובן לצד האנגלי, אך אין לשכוח שלהנהגתו האירים של כוכב נבחרת אנגליה לשעבר, ג'קי צ'ארלטון, אין מה להפסיד. זה יהיה המבחן האמיתי לליניקר, בירדסלי וחבריהם להבקיע שערים.

המאמן הסובייטי לובנובסקי אמר לגבי המשחק האנגלי־אירי: "האירים אמרו שיסתפקו במקום השני אחרי אנגליה. אני חושב שזו תהיה אימרה סתם, אם־כי שחקנים אירים משחקים בקבוצות טובות ואסור לזלזל בהם.

הרכבים משוערים: ● אנגליה: שילטון, סטיבנס, רייט, אדמס, אנסום, וודל, רובסון, ווב, בארנס, ליניקר, בירדסלי. ● אירלנד: בונר, מקארטי, מוראן, מקגראט, הולון, שידי, שרידן, יוטון, גלווין, סטייפלטון, אלדרידג'. ישפוט קירשן ממזרח־גרמניה.

יומן האליפות

יתרון פסיכולוגי לספרד

יואל כץ

הנובר.— לפני שנתיים, במכסיקו, חזינו בנצחון המדהים של ספרד על דנמרק הפייבוריטית — 1:5. גם אז היתה התוצאה 1:1 במחצית, ואז באה התנופה הספרדית עם ארבעת שעריו של בוטראגניו.

דנמרק, המורכבת מכוכבים מהליגות המעולות באירופה, בניצוחו של סורן לארבי מאיינדהובן ההולנדית, לא תיפקדה כנבחרת מלוכדת, והעיקר: לא ידעה לתרגם את יתרונה במרכז המגרש, ואת המסירות הארוכות, ליותר משני שערים.

לטעמנו היה משחק זה טוב יותר מהמשחק הראשון, בליל־שבת בדיסלדורף, בין גרמניה ואיטליה. סודו של הנצחון הספרדי היה במיוחד בניידות הנפלאה, בעקשנות ובמהירות, לעומת כבדות של הדנים. הדברים אמורים במיוחד לגבי מרכז המגרש. ותנועה של השחקנים הדנים מהעורף להתקפה היה איטי מידי.

אינני בטוח שמה שהספיק לספרדים נגד הדנים יוכל להספיק גם נגד גרמניה ואיטליה, אם־כי אין הבדל מהותי ברמת כל הנבחרות בבית א'. לכן כל תוצאה אפשרית. לספרד יש כיום יתרון פסיכולוגי גדול. אבל כדאי שלא לשכוח שזו היתה מערכה ראשונה והתסריט עדיין לפנינו.

מילה לשופט ההולנדי תומאס. שיפוטו לא היה רע, אבל אישור השער הספרדי השני, מרגלי בוטראגניו, היה גורלי. ושגיאה אחת כזו יכולה לחסל כל שיפוט מעולה.

עבודה קשה ל"קייזר"

"מה אתם רוצים, לעומת משחקי־פתיחה בעבר הרי שבמשחק בין גרמניה ואיטליה הובקעו הרבה שערים"... אמר ה"קייזר" פרנץ בקנבאואר, מנהל־מאמנה של נבחרת מערב־גרמניה, בדיון.

ההתרגשות, המעמד, הטקטיקה המפחידה — כל אלה מחסלים חיש את הציפיות הגדולות במשחקי הפתיחה, כדרך כלל.

הרושם הראשון הוא שגם נבחרת גרמניה וגם נבחרת איטליה נמצאות בירידה. שתיהן הנמצאות במחצית הדרך לאליפות העולם באיטליה ב־1990 אינן נבחרות גדולות בהרכבים הנוכחיים. ראשית, חסרה להם שיטת משחק. האיטלקים זנחו אמנם את סגנונם המסורתי, משחק הגנה צפוף, אבל גם כיום הם נוטים למשחק עורף. הם מיומנים בהגנה ועובדה, הם ידעו להוציא את פייר ליטברסקי ושות' משווי משקל בהתקפה. הם ידעו לכפות על היריב משחק כמו שהם רצו. מי יודע כיצד היו מתגלגלים הדברים אלמלא הצלתו הנפלאה של השוער הגרמני אייקה אימל, שבלם את כדורו של ויאלי בתחילת המשחק.

שתי הנבחרות חסרות כיום כוכבים של ממש, עושי משחק. מרכז השדה הגרמני אינו קיים כלל.

לקראת ההמשך יצטרכו המאמנים להוציא מסקנות ודומה שפציעתו של אנדריאס ברמה והולשתו של הרגס יחלצו את פרנץ בקנבאואר לשנות את המערך. יש לי הרושם שחיש ימצאו עצמם ווטקה ואקשטיין את מקומם בהרכב הפותח.

תשואות ליאשין קטוע־הרגל

גרמניה חיה את אליפות אירופה בכדורגל. האווירה מורגשת לא רק בערים בהן מתקיימים המשחקים אבל בכל שאתה קרב אל אחרי המשחקים כך גם עולה הברומטר.

אווירה עליזה וססגונית היתה באיצטדיון בדיסלדורף בטקס הפתיחה, שחבל שלא שודר בטלוויזיה הישראלית.

ברצוני להקדיש כמה שורות לטקס. "אין לנו אמצעים לארגן הצגת־ענק כמו באולימפיאדה" — אמר לי הבמאי הראשי, הד"ר דיטר פרוטל, אשר בעזרת מיודענו, המאמן דיטר קרמר, אירגן את הטקס שנמשך 55 דקות.

1500 ילדים בלבן פתחו את הטקס על הדשא הירוק. היה גם משחק של קבוצות ילדים במדי הנבחרות המשתתפות. משהו יוצא־דופן: על מסך־ענק הופיעו ודיברו בשפתם כוכבי־עבר של הנבחרות המשתתפות כמו אלן סימונסן מדנמרק, יוהאן קרויף מהולנד, "גיגי" ריבה מאיטליה, בובי צ'ארלטון מאנגליה, דון גיבנס מאירלנד, אלפרדו די־סטפנו מספרד, לב יאשין קטוע־רגל מבריה"מ (נוכח באיצטדיון כ"...צלם), שדבריו עוררו התלהבות רבה, ואחרון־אחרון חביב, מחמד הקהל, פריץ ולטר מגרמניה.

שירת מקהלות משמונה המדינות. המקהלה הסובייטית של לקטוב ממוסקבה, מקהלת ילדים נפלאה, סחפה את הרבבות לשירה רוסית והיתה ללהיט.

הופעת מנהיגי גרמניה שלחצו את ידי הכדורגלנים, בקיצור, טקס מרשים בלי לעייף יותר מדי את הצופים שבאו לראות כדורגל.

רוני רוזנטל חתם לשנתיים בסטנדרד ליאז'

● כדורגל

יוסף גלזר

רוני רוזנטל, חלוץ פ.צ. ברוז', אלופת בלגיה, הגיע לישראל לחופשה — זאת לאחר שחתם למשך שנתיים במדי סטנדרד ליאז'.

רוזנטל, שישתף פעולה בקבוצה הבלגית, עם חלוץ מכבי נתניה, שלום תקווה, סיפר כי הוא מקווה שיחד עם שלום, יצליחו להצעיד את סטנדרד להישגים. "אני מקווה שלא נבייש את שם ישראל כדי שלא יירדו עלינו שם" — אמר.

עוד סיפר רוזנטל כי הוא מלא סיפוק על השנתיים ששיחק בברוז'. "אמנם ארבעת הזרים המותרים בבלגיה פגעו בי, אך הוכחתי כי אני עקשן והתגברתי על כך".

רוזנטל הוסיף כי דחה הצעות מקבוצה צרפתית וקבוצה יוונית. על מכבי חיפה אמר כי אילו קיבל הצעה מעניינת ממנה היה על מה לדבר.

שידור סיכום לליגת האן.בי.איי. בגלי צה"ל

יצחק וייסהוף

מייקל גורדן משיקאגו ורד אורבך, ה"בוס" של בוסטון, יככבו הערב בין השעות 10 לחצות, בגלי צה"ל, במשדר מיוחד בצה"ל 2 (אף. אם.) לסיכום הליגה הטובה בעולם.

במהלך המשדר יטלו חלק מומחי כדורסל כמו מקלאוד, מאמנה של דאלאס, שהיתה יריבתה של לוס־אנג'לס בגמר המערבי.

במהלך השידור ימסרו גם פרטים על המשחק השלישי בין דטרויט־פיסטונס ולוס־אנג'לס לייקרס, שייערך באותו זמן. את השידור יגישו מירב מיכאלי ואריק חניג.

לוין לארה"ב: "ביקור פרטי"

משה רוזנברג

ניר לוין, חלוץ הפועל פ"ת, יצא בסוף השבוע לארה"ב. לשאלת כתבנו, לפני המראתו, האם הוא מתכוון לשחק הקייץ בכדורגל האמריקני באולמות השיב: לא; נסיעתי היא פרטית בלבד."

ניר לוין עשוי להיבחן הקייץ באחת הקבוצות מהליגה הראשונה בבלגיה. לפי ההסכם שיש לו עם אגודתו, הפועל פ"ת, הוא רשאי לצאת למבחנים ואף לשחק בכדורגל באירופה, בתנאי שיחזור רק להפועל פ"ת.

בשלב זה בודק סוכנו של הכדורגלן, ישראל מעוז, עם מספר קבוצות בבלגיה, כדי לסדר לו קבוצה.

גם גביע־הנוער למכבי תל־אביב

יוסי פנטולט

קבוצת הנוער של מכבי תל־אביב בכדורגל השלימה אתמול זכייה כפולה, בשגברה בגמר גביע־המדינה על הפועל קרית־אתא — 0:8 (0:3).

במשחק שהיה בהרצליה, לעיני 500 צופים, כבשו לזכות מכבי ת"א איציק סויסה (22, 82); אבי אליתי (60, 76); יואל סויסה (19); אריה פיטוסי (34); אמיר שלח (70) ונועם שוהם (88).

בסיום העניק יו"ר ההתאחדות לכדורגל, שאול סוירי, את הגביע לקפטן מכבי ת"א, נועם שוהם.

● הניחוש הנכון

.1	גרמניה – איטליה	x
.2	דנמרק – ספרד	2
.3	פרנקסטון – אסנדון	1
.4	מורולבארק – אלטונה־גייט	2
.5	מורדיאלוק – רנרנונג	x
.6	נונאודינג – ברודמרוס	x
.7	ריצ'מונד – אלביון	2
.8	סאנבורי – ווסטגייט	2
.9	נורט־פרת – ספרווד	1
.10	סורנטוור – בייזווטר	x
.11	סטירלינג – פרת איטליה	2
.12	אדלאיד – קרואטיה	2
.13	קמברלאנד – פרה הילט	x
.14	פולניה – ליין גרינג'	1

הפועל גבעת־חיים זכתה בסיבוב הראשון

קבוצת הכדורמים של הפועל גבעת־חיים זכתה בבכורת הסיבוב הראשון בליגה הלאומית לאחר נצחון במחזור האחרון על הפועל גוש־זבולון — 9:14.

יתר התוצאות: מכבי קרית־אונו — הפועל קרית־טבעון 8:15; אס"א תל־אביב — הפועל עמק־הירדן 6:10.

הפועל גבעת־חיים מוליכה, בתום הסיבוב, עם 15 נקודות, לפני מכבי קרית־אונו — 13; אס"א ת"א והפועל גוש־זבולון — 9. הפועל אפיקים/עמק־יזרעאל והפועל קרית־טבעון — 7 נקודות לכל־אחת.

בגלייבטר יעדיף גם בעונה הבאה לשחק בקבוצה בלגית

משה רוזנברג

איל בגלייבטר, כדורגלן מכבי פ"ת, ששיחק העונה במדי הקבוצה הבלגית האסלט, הגיע בסוף השבוע לישראל.

בגלייבטר נמצא בשבועיים האחרונים בקשר עם שתי קבוצות מהליגה הראשונה בבלגיה, ונראה כי ישחק באחת מקבוצות אלה בעונה הבאה. אמש סירב בגלייבטר להרחיב בנושא זה, מאחר שהוא צריך לקבל תשובה במהלך השבוע. לכן גם נמנע מלנקוב בשם הקבוצה.

הנהלת מכבי פ"ת כבר הודיעה לבגלייבטר שהיא מעוניינת בשירותיו בעונת המשחקים הבאה, וגם תמצה אותו בסכום כספי ניכר. מה שנראה כיום הוא שבגלייבטר מעדיף להמשיך לשחק בבלגיה, כשהאופציה האחרונה שלו היא מכבי פ"ת.

הנהלת מכבי פ"ת שהתפטרה לפני שבוע בגלל חילוקי־דעות שבה לתפקד, כאשר היו"ר, מוטי דינוביץ, שיצא לחו"ל, ייפגש עם אנשי־הון כדי לנסות לגייס תרומות למכבי פ"ת.

חן לפני שטיגמן ברומא
תוניסיה פרשה בגלל ישראל

● שחייה

שרות "על־המשמר"

נבחרת ישראל בשחייה, הנוטלת חלק בתחרות "שבע הגבעות", הנערכת ברומא, הבליטה אתמול את שגב פורת שקבע במשחה ל־400 חתירה — 4:04.16 דקות, תוצאה שהקנתה לו את המקום העשירי.

אייל שטיגמן לא הצליח לשפר את שיאו ב־200 מטר חזה כשעבר את המרחק ב־2:30.86 דקות. הפתעה היתה כשגלעד חן הצליח להקדים את שטיגמן. זמנו של חן — 2:29.07 דקות.

נריב שגל קבע ב־200 פרפר — 2:12.05, וב־100 פרפר — 58.21 שניות. גלעד חן הציג ב־200 פרפר — 2:16.39 דקות.

התחרות תימשך היום.

נבחרת השחייה של תוניסיה שהשתתפה בתחרות קיבלה הוראה מממשלתה לפרוש, בגלל השתתפות ישראל.

קולודני ודישון הצטיינו באליפות על־שם שפירא

אריה גיטליס

אורית קולודני וגילי דישון בלטו אתמול באליפות הפועל באתלטיקה, הנושאת את שמו של עמיצור שפירא ז"ל.

אורית קולודני מהפועל כפר־סבא היתה לאתלטית השנייה שירדה מגבול 12 השניות בריצת 100 מטר — 11.97 שנ'.

גילי דישון מהפועל ירושלים קבעה שיא ישראלי לנערות ב־100 מטר — 12.13 שניות.

יתר התוצאות: ●גברים: 100 מטר — צח מגר (הפועל ת"א) 11.06; 110 משוכות — צפריר מינצר (הפועל גלבוע) 15.54; 400 מטר — יהודה מורלי (הפועל ירושלים) 48.92 שניות; 1500 מ' — ערי חלילי (הפועל גלבוע) 3:57.62 דקות; קפיצה לרחוק — ארז מלצר (הפועל עמק־חפר) 6.95 מטר; כדור־ברזל — עופר גרשון (הפועל באר־שבע) 13.98 מטר; דיסקוס — עופר גרשון — 44.88; כידון — בנצי פליישמן (הפועל כפ"ס) 46.80 מטר; גובה — צפריר מינצר ואיתי מרגלית (הפועל ת"א) 2.05 מטר.

● נשים: 100 משוכות — ליאור סיוון (הפועל גלבוע) 15.83; 400 מטר — אורית קולודני 55.89; 800 מטר — ערנה לנקרי (גליל־עליון) 2:17.20 דקות; גובה — גבי רוזן (הפועל ירושלים) 1.70; דיסקוס — שגית סגל (הפועל באר־שבע) 29.70 וכדור־ברזל — 11.27 מטר.

מחוץ לתחרות רץ דורון שיטרוק ממכבי ת"א 200 מטר בשיא אישי — 21.82 שניות.

בורי ואדרי הצטיינו בחיפה

יעל בורי ממכבי ראשל"צ ואסי אדרי ממכבי חיפה בלטו אתמול באליפות מכבי לילדים ונוער ע"ש האלוף קלמן מגן ז"ל, שהיתה בחיפה.

בורי ניצחה בריצת 100 מטר — 12.6 שניות, וב־400 מטר — 58.7 שניות. אסי אדרי רץ 100 מטר — 11.3 שניות, וקפץ לרוחק — 6.16 מטר.

איזייה תומאס מדטרויט מוקף ע"י ענקי לוס־אנג'לס לייקרס (תצלום: איי.פי.)

הלייקרס הערב בדטרויט לאחר שניצחו 96:108 בל.א.

אלופת ליגת האן.בי.איי. הלוס־אנג'לס לייקרס, השוותה ביום שישי לפנות־בוקר את מאזן נצחונותיה נגד יריבתה בגמר, הדטרויט־פיסטונס ל־1:1, בשניצחה באולמה את הפיסטונס — 96:108.

לוס־אנג'לס שלטה במשחק לכל אורכו של המשחק, למעט ברקה ה־40, שבה הצליחה דטרויט להשוות את התוצאה ל־80:80. אולם סיום חזק של ג'יימס וורתי, המצטיין במשחק, עם 26 נקודות, הכריעה את דטרויט, שכוכבה איזייה תומאס היה חלש.

מג'יק ג'ונסון, עושה המשחק של הלייקרס, שיחק חולה, עובדה שלא מנעה ממנו לקלוע 23 נקודות, לחלק 11 אסיסטים ולקלוט חמישה כדורים חוזרים. ביירון סקוט קלע גם הוא 23 נקודות.

הערב ייערך המשחק השלישי בין שתי הקבוצות — הפעם בדטרויט.

שיא עולמי לנשים: סובייטית קפצה 7.52

האתלטית הסובייטית, גאלית ובוטקפייבה, קבעה בלנינגראד שיא עולמי בקפיצה לרוחק — 7.52 מטר — שיפור של 7 ס"מ לשיא העולמי הקודם שהיה שייך במשותף לדרקסלר ממזרח־גרמניה ולג'ויינר מארה"ב.

זה שיא עולמי שני שנקבע תוך 48 שעות על־ידי האתלטים מבריה"מ. ביום חמישי שיפר סרגיי בובקה את שיאו העולמי בקפיצה במוט כשהתרומם בבראטיסלאבה לגובה של 6.05 מ' — שיפור של 2 ס"מ לשיאו העולמי הקודם שנקבע אשתקד בפראג. היתה זו הפעם השמינית שבובקה שיפר את שיאו העולמי במקצוע קשה זה.

סיכויים מעטים שקליין יאמן הנבחרת הלאומית

● כדורסל

יצחק ויסהוף

רק מחר תיפול ההחלטה אם רלף קליין יאמן את נבחרת ישראל בכדורסל, או שתביעותיו יידחו והוא יפסיק את עבודתו בנבחרת.

ביום שישי נערכה פגישה במכון וינגייט בין המאמן רלף קליין, לבין חברי ועדת־החמישה הדנה בדרישותיו של קליין להיות סמכות־העל בכל הנושאים המקצועיים הקשורים לנבחרות הלאומיות.

דרישה זו של קליין לא מקובלת על חברים בוועדה המקצועית הטוענים כי לא ניתן לבטל ועדה הקיימת מתחילתו של הכדורסל הישראלי, ולהעבירה לאדם אחד.

מחר תכונס הוועדה המקצועית לישיבה מיוחדת כדי לקבל החלטה בעניין, והסיכויים שדרישותיו של קליין יתקבלו קלושים.

אם אכן לא יהיה קליין מאמן הנבחרת הוא ישוב לאמן את מכבי תל־אביב, ואילו צבי שרף, שהיה מועמד את האלופה, יאמן את הפועל ירושלים.

עמיאל הוזמן לכינוס פיב"א במאלזיה

יו"ר איגוד הכדורסל לשעבר, אליהו עמיאל, שהוא חבר בוועדה העולמית לנשים של פיב"א, הוזמן לישיבת הוועדה שתתקיים בסוף החודש בקואלה־לומפור, מאלזיה.

המאלזים הבטיחו להעניק אשרות־כניסה לכל חברי הוועדה, שישיבתה תהיה בצמוד למשחקים הקדם־אולימפיים לנשים, שייערכו במדינה זו. באיגוד הכדורסל לא תאושר כנראה הנסיעה בגלל עלותה הגבוהה.

מכבי נתניה ירדה לארצית
צימרמן גבר על גליקשטיין

● טניס

טניסאי מכבי נתניה נשרו בסוף השבוע לליגה הארצית, לאחר שנוצחו במחזור האחרון בבית התחתון בליגה הלאומית, ע"י מכבי הצפון א' — 1:5. במשחק אחר גברה הפועל ת"א ב' על מכבי רחובות — 2:4.

טבלה סופית של הבית התחתון: 6. מכבי רחובות 32 — 34; 7. מכבי הצפון א' 30 — 36; 8. הפועל ת"א ב' 21 — 45; 9. מכבי נתניה 15 — 51.

בבית העליון ניצחה אס"א ת"א, המוליכה, את מכבי ת"א במשחק המרכזי — 1:5. במשחק זה ניצח תומר צימרמן את שלמה גליקשטיין — 6:2, 3:6, 6:7. גליקשטיין נוצח גם במשחק הזוגות, יחד עם שלמה שמש, ע"י תומר צימרמן ועודד יעקב — 6:3, 3:6, 6:3. יצויין כי בתחרות זו נוצח גם אלוף ישראל בעבר, יאיר ורטהיימר, במשחק היחידים ע"י ניר דקל — 6:4, 4:6, 7:5.

במשחק אחר גברה הפועל ת"א על מכבי הצפון א' — 1:5.

ההכרעה על אליפות המדינה תיפול במחזור האחרון, בעוד שבוע, במפגש האחרון בין אס"א ת"א והפועל ת"א.

יתר התוצאות: מכבי ת"א — מכבי הצפון ב' 2:4; הפועל תל־אביב — מועדון הכרמל 3:3.

מאחורי הקלעים

לאברמוביץ ולרודמן טוב ב...ארגנטינה

מרכוס זכה בתואר ראשון ★ חיים משה רצה לשיר במסיבת מכבי ת"א אך לא יכול היה להיכנס לאולם ★ עורך־דין נגד כדורגלן ★ הברפלד לא ויתר על אהבתו לכדורגל גם בברלין ★ נומדר ודיין ויתרו על נסיעה לצרפת ★ מה עשה שמעון מזרחי בראשל"צ? ★ בכמה קבוצות חתם רוני כהן? ★ אלופת הטניס קיבלה שחרור מהפועל ת"א למכבי ת"א... ★ ספורטאיות־עבר אולימפיות נפגשו באסיפות הורים ★ אלופת הטניס היתה לאלופת סקוואש

הספר "40 שנות ספורט" הוגש בשבוע שעבר לנשיא המדינה, חיים הרצוג, בלשכתו בירושלים. משמאל: הנשיא, אורי אפק, מנכ"ל הוועד האולימפי, המחברים ישראל פז וד"ר אוריאל זמרי והמעצב עמנואל קיפניס. תצלום: פוטו רוס

★★★ רעייתו של שוער מכבי ת"א, משה מרכוס, אינן מאותן נשים הבאות מדי שבת למגרשים כדי לחזות במשחקי כדורגל. ביום שלישי — מספר מוטי חביב — כאשר שמעה שמכבי ת"א נמצאת בפיגור של 1:0 נגד הפועל ת"א בגמר הגביע, מיהרה לאיצטדיון ברמת־גן. ואכן, נהנתה לראות את קבוצתו של בעלה מנצחת. השוער מרכוס היה מאושר: "זה התואר הראשון שלי: בעונה שעברה כאשר מכבי ת"א זכתה בגביע נכשלתי ברגע האחרון עם הפועל ירושלים לעלות לליגה הלאומית ולפני חמש שנים הפסדנו בגמר להפועל ת"א 3:2" ★★★ מכבי ת"א אירגנה עוד לפני משחק־הגמר מסיבת סיום העונה באולמי הנוצץ בת"א. איתרע מזלה וכאותו יום זכתה בגביע, והמסיבה הפכה לעליזה ביותר. באו גם שחקני־העבר של מכבי ת"א, ביניהם עמוס זלוטולוב, ויקי פרץ, יהודה עסיס (אחיו של משה עסיס, שהיה קפטן הקבוצה), אברהם מלצמן, אבי כהן, מאיר נמני ואחרים. השחקנים חיסלו שתי חביות של בירה, והדבר ניכר היטב בהתנהגותם של כדורגלנים כמו מנשה שמעונוב, מוטי איוניר, דני קריים ואלי דריקס, שהיו רטובים עד לשד עצמותיהם ונישאו על כתפי אוהדים שהצליחו להיכנס לאולם. הכדרן שמוליק ספן אילתר במקום שיר לציון הזכייה. באולם הוצבה עוגה בצורת מגרש כדורגל בצבעי צהוב־כחול ★★★ הזמר חיים משה, שרצה להופיע בפני שחקני מכבי ת"א התוגים, לא יכול היה להיכנס לאולם מאחר שהדלת נחסמה ע"י שוטרים רבים שהוזעקו כדי לשמור שהאוהדים לא יפרצו פנימה ★★★ בהפועל ת"א היה עצוב. הכדורגלנים, בצאתם מהאיצטדיון באוטובוס, הותקפו באבנים ע"י פרחחים אוהדי מכבי ת"א ("אינתיפאדה של מכבי" — התלוצצו באוטובוס לאחר שנחלץ). הבלם שנפצע, יוסי זאנה, נשאל על־ידי אוהד: מה קרה לכם? תשובתו: "תשאלו את בית־ברנר"... זאנה התכוון שער לצוורים התרוצץ במועצת פועלי ת"א כדי לקבל את המגיע לו ★★★ בערב, כאשר באיצטדיון ברמת־גן נערך משחק־הגמר נשא הכדורגלן יובל קסיטולניק את בחירת ליבו לאשה. המאמן אהרון קסיטולניק, הזמין לחתונה כדורגלנים, מאמנים, עסקנים ועתונאים. אלה הגיעו סמוך מאוד לסיום החתונה לאחר שחזו בגמר ★★★

הפועל חיפה ויתרה על דן...

★★★ שליחי קבוצת הכדורגל של מכבי חיפה לארגנטינה יהודה ארם ונסטור אוליקר, יחזרו, כנראה, בידיים ריקות. יוסף גלזר מציין שבעוד שמתרבים הסימנים שדניאל בראיילובסקי עלול שלא לשוב ארצה הרי שגם מסע הרכש נתקל בקשיים. קבוצתו של הכדורגלן היהודי לואיס (חורחה) אברמוביץ, בבוקה־ג'וניורס, דורשת עבורו סכום של 230 אלף דולר, ואילו "התגלית היהודית", מוריצ'ו רודמן, הוא בגיל גיוס לצה"ל ולכן אינו מתלהב לעלות לישראל. אברמוביץ הוא כדורגלן בעל־שם בארגנטינה ואילו רודמן נחשב כאחד הכשרונות הצעירים והמבטיחים ביותר במדינה זו ★★★ בהפועל חיפה רואים בטבריייני עופר דן, מלך־השערים בליגה הארצית, את הגורם העיקרי לכך שהקבוצה החיפנית לא חזרה לליגה הלאומית. הכאב הוא כפול מאחר שלפני שלוש שנים עבר עופר דן להפועל חיפה אולם לאחר חודשיים של אימונים־הכנה החליטו המאמן ראוז, אהרון גרשגורן וחברי ההנהלה, לבטל את העיסקה אחרי שכבר נחתמה. מעניין שגרשגורן היה מאמנו הראשון של עופר דן בקבוצה הבוגרת של הפועל טבריה ★★★ בשבוע בו לא העפילה הפועל חיפה לליגה הלאומית היתה בכל זאת לשחקן הקבוצה, יוסי קרמר, נחמה־פורתא. הוא עבר בהצלחה את מבחני־ההסמכה המעשיים בקורס המאמנים הבכירים במכון וינגייט. יחד עמו למדו חבריו לשעבר במכבי חיפה, זאהי ארמלי וראובן הלר. גם המדריך הראשי בקורס היה יוצא מכבי חיפה, שמעון שנור ★★★ מוטי חביב מגלה שלילה לפני משחקי ההכרעה בליגה הארצית בכדורגל נראה המאמן מוטליה שפיגלר בבית־המלון בו שהתה קבוצת הפועל חיפה, ואילו למחרת חזה ביבנה במשחק־העליה של הפועל טבריה, יחד עם המאמן הוותיק עמנואל שמר ★★★ בדרך־כלל נוהג שכדורגלנים מסתייעים בעורכי־דין כדי לתבוע קבוצות. יוסף גלזר מצא מקרה הפוך, יוצא־דופן. בשבוע שעבר הגיש עו"ד חיפני, יגאל גיטלר, תביעה משפטית נגד הכדורגלן רונן רוקמן מבית"ר ירושלים. גיטלר תובע מרוקמן בבית־משפט השלום 1500 שקל על שייצג אותו במו"מ עם הקבוצה הירושלמית. רוקמן טוען, לעומת זאת, שהפרקליט עשה זאת כידיד והחוזה הכספי הגרוע שסיכם עבורו רק הסב לו נזק ★★★ לא בכל יום עוברים עסקנים מהפועל למכבי חיפה. עו"ד יואל גולדברג, שהיה חבר הנהלה ויועץ משפטי של הפועל חיפה במשך שנים רבות, ישמש בעונה הבאה בתפקיד זה במכבי חיפה, במקום עצמון לב, שפרש, לפי בקשתו ★★★

הנשיא התעדכן בוידיאו

★★★ נשיא המדינה, חיים הרצוג, העניק את גביע־המדינה ברמת־גן בתום המשחק בין מכבי והפועל ת"א (1:2). למחרת הוגש לו בלשכתו בבירה הספר "40 שנות ספורט בישראל" ע"י המחברים, ד"ר אוריאל זמרי וישראל פז, בנוכחות מנכ"ל הועד האולימפי, אורי אפק, והמעצב עמנואל קיפניס. הנשיא גילה בקיאות רבה במשחק־הגמר והדהים את השומעים כאשר סיפר שבשובו הביתה חזה בכמה אירועים בוידיאו ★★★ אגב, גם שלישו הצבאי של הנשיא, אל"מ עמי גלוסקא, אוהד ספורט. הוא גילה שבנערותו היה כתב של העתון "חדשות־הספורט"! ★★★ ראש עיריית טבריה, יגאל ביבי, היה מאושר בעליית קבוצת הפועל טבריה ללאומית. ביבי הוא דתי והתבשר על העליה רק עם צאת השבת. הוא ציפה לכדורגלנים שיחזרו, וחגג עמם. אגב, ראש עיריית טבריה היה מורה לחינוך גופני וגם שיחק כדורסל ★★★ יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הכרמלי, בעבר יו"ר ההתאחדות לכדורגל, מגלה אהבה רבה למשחק. כאשר יצא לברלין לישיבה קצרה ושהה מחוץ למדינה 48 שעות בלבד, לא החמיץ את גמר הגביע הגרמני שנערך באותו זמן בעיר וחזה במאבק בו ניצחה איינטרכט פרנקפורט את בוכום 0:1 ★★★ ויקי פרץ הצליח להעלות את קבוצת מכבי רמת־חן מליגה ג' לליגה ב'. ויקי, ששיחק בקבוצה להנאתו, ביקש לפרוש בתוך העונה אך הופעל עליו לחץ אדיר. ראשי מכבי רמת־חן הודיעו לו כי יפרוש רק לאחר שיצליח להעלות את הקבוצה ל...ליגה הלאומית. ויקי הוא כיום בן 33 ושיחק בקריירה הארוכה שלו במכבי רמת־עמידר, מכבי ת"א, שמשון ת"א, הפועל לוד ובשתי הקבוצות הצרפתיות. שטרסבורג וראן ★★★

סירבו לאפשר לורד להיכנס

★★★ המתח בגמר־יד החמישי בראשון־לציון היה בשיאו לפני שריקת הפתיחה הודיעו כדורידני הפועל ראשל"צ שלא יעלו למגרש לאחר שיריביהם ממכבי ראשל"צ סירבו לאפשר לקפטן הפצוע שלהם, אליעזר ורד, להיכנס לתחומי המגרש. ורד נפצע בגמר השני נגד מכבי ראשל"צ. יוסף חכם, שהביא קטע זה, סיפר עוד שבין המתנגדים לכניסתו של ורד היה חיים קוסיטו, יו"ר המחלקה וסגן יו"ר האיגוד ★★★ מי שהיה נרגש במיוחד מזכיית הפועל ראשל"צ בתואר האליפות היה יצחק פרנקל שגילה שמאז תחילת המאבק על הבכורה התקשה להירדם. "עכשיו אתחיל לישון טוב" — אמר פרנקל המאושר ★★★ מה עשה בראשון־לציון בגמר הכדוריד שמעון מזרחי, יו"ר מחלקת הכדורסל של מכבי ת"א? ביציעים התלוצצו שמכבי ראשל"צ רוצה לחקות בכדוריד את מכבי ת"א בכדורסל והזמינה את מזרחי ליעץ לה... ★★★ הכדורסלן רוני כהן, שחקן הפועל קרית־שמונה, סיכם על הופעתו במכבי קרית־מוצקין, תעשה מאמצים לחזור לליגה הלאומית. עובדה זו — מוסר יצחק ויסהוף — לא מנעה ממנו להגיע להסכם עם הפועל קרית־שמונה וגם עם ...הפועל אילת, שעלתה לליגה הארצית. מוצקין כבר הודיעה שאם כהן לא ישחק בשורותיה תפנה למוסד לבוררות שהוקם על־ידי איגוד הכדורסל ★★★ הליגה הארצית בכדורסל רוגשת פעילות בשוק ההעברות. הפועל כנרת/עמה"י רכשה את חנן לייב, לשעבר כדורסלן הפועל חיפה שהתפרסם בשם "אנימל", ואשתקד שיחק באליצור קרית־אתא, שירדה לליגה א' ולכן אינו נחשב כהעברה. הוא יתגורר באחד מקיבוצי עמק־הירדן. יוסף גלזר מוסיף כי מכבי ימק"א נצרת, שעלתה לארצית, החזירה לשורותיה את נזהר ראי, ששיחק במכבי נתניה בעונה האחרונה וקודם־לכן במכבי חיפה ובהפועל איתן גבת ★★★ מהנדס עיריית צפת, רוני גל, ישמש כיו"ר מחלקת הכדורעף במכבי חיפה. הוא הוזעק לתפקיד ע"י ידידו המאמן ד"ר רובי פרידמן ★★★

אלופה שירדה ליגה

★★★ הפועל קרית־חיים היתה ארבע פעמים אלופת המדינה בהרמת־משקולות. רבים מספורטאיה היו שיאני ישראל וחברי הנבחרת: זאב פרידמן ז"ל, מחללי מינכן; שלמה בן־לולו (בנגלו), כיום אלוף־משנה בצה"ל, שלמה פריד ומנחם ברקוביץ. בשבוע שעבר נפל דבר. קרית־חיים נשרה לליגה הארצית. סיום עצוב למאמן טוביה סוקולסקי, שהיה בעצמו משקולאי מצטיין ומאמנה בשנות האליפות. הסיבה העיקרית להתפוררות מעצמת־הפאר היתה בעזיבתו ופציעתו של אלי סררס, כיום מאמן האלופה, מכבי ת"א — דיווחו של יוסף גלזר ★★★ לא בכל יום זוכה קבוצה מאס"א באליפות המדינה. זה קרה כנראה. אס"א טכניון הוכתרה לראשונה כאלופת המדינה וזכתה לקבלת־פנים ע"י נשיא הטכניון, ד"ר מקס רייס. אס"א טכניון מפעיל ענפים לא שיגרתיים נוספים כמו צלילה, רכיבה על סוסים, כדורת וגלגיליות ★★★ עד לפני זמן קצר היתה אילנה ברגר, אלופת ישראל, בכירת טניסאיות הפועל ת"א. לאחרונה קיבלה שחרור ועברה ל...מכבי ת"א. אילנה מועמדת ליצג את ישראל במשחקים האולימפיים ★★★ שגית וורון מקרית־טבעון היתה בעבר אלופת הנערות של ישראל בטניס. בשבוע שעבר הוכתרה כאלופת ישראל בסקווש בתום האליפות שנמשכה שבועיים בחיפה. הפרס שקיבלה היה 200 דולאר ★★★ בינתיים אין אתלטים לסיאול, אך מעניין שרוזר קושניר, אתלט־עבר אולימפי, הוא מאמנם של היותר־קרובים למינימום כמו אילן גולדוופר כ־400 מ' משוכות; סיגל גרנן, קופצת הרוחק, והאתלט המפתיע ביותר לאחרונה, ריגל נחום, ששבר את שיאי ישראל בקפיצות לרוחק ומשולשת ובולט גם בגובה. כל השלושה חברי אס"א ת"א ★★★ שתי ספורטאיות־עבר מצטיינות נפגשו לאחרונה בצורה מקרית: דליה ביבס, בעבר מתעמלת מצטיינת וכיום תושבת גוש תל־מונד, פגשה בשלומית ניר, בעבר שחיינית אולימפית, וכיום בכפר־ויתקין, באספת הורים בתיכון עמק־חפר. הילדים, ההולכים בעקבות האמהות, לומדים באותה כתה ★★★ רצי המרתון זכו לתיגבור ברמות עולה מדרום־אפריקה ד"ר יונתן ליסק קרדיולוג המתגורר בחיפה ומתאמן באגודת איילות ★★★ 16 סניפי הפועל במחוז חיפה חגגו את סיום העונה במסיבה ראשונה מסוגה בקרית־חיים, במעמד מזכ"ל הפועל, יצחק אופק — מציין יוסף גלזר. למצטיינים הוענקו עשרות גביעים. בין היתר קיבלו גביעים ספורטאי עלית: אודי כרמי, אלוף ישראל בסיוף, ורם מיכאלי אלוף הנוער בסיוף, שניהם מהפועל חיפה; המתעמלת פראנסין גארטו, סגנית אלופת ישראל בהתעמלות ואלופת הנערות מהפועל קרית־ביאליק; שי ביטון מהפועל קריית־חיים, אלוף האבקות; הכדורעפן שמוליק שפאק מהפועל קרית־אתא וטניסאית השולחן חנה זירנביג, סגנית אלופת ישראל מהפועל קרית־ים.

אופטימיות זה עניין גנטי

רק חזון, שהאופטימיות טבועה באישיותו, יכול להישאר כזה גם לנוכח המתרחש סביבנו

ליעקב חזן היקר שבחברי וידידי, למורי ורבי, שלום ושפע ברכות.

את ספרך קיבלתי רק לפני ימים ספורים, באיחור של למעלה משבועיים ועד כה קראתיו כבר פעמים אחדות. בשבילי היית תמיד ונשארת הסמל וההתגלמות של חלומות נעורינו על עולם שכולו טוב, שכדאי יהיה לחיות בו בשלום ובאחווה בין עמים, ובין איש לרעהו. עולם שכולו אהבה ריעות ושוויון. חלמנו על הגשמת הציונות, לא המשיחית, אלא זו של נביאינו ומשוררינו. ואם גם הגענו להישגים מרשימים — אני מודה שאיני יכול להיות שותף לאופטימיות שלך, שבאה לידי ביטוי בספרך, ואולי דווקא בשל האופטימיות הנצחית, לפחות מאז שהכרתיך, אהבתיך.

עוד בהיותי זמן קצר ביניכם, במשמר העמק, בשנת 1936, הייתי מחכה בכליון־עיניים לשובך מישיבת הנהלת המוסדות העליונים של היישוב דאז, מדי ערב שבת, כדי לשמוע מפיך בשורה טובה ודברי עידוד בימים הקשים האלה של מאורעות תרצ"ו־תרצ"ח. הרו"ח שלך היה תמיד אופטימי, וזה של מיטק פסימי ואולי מיטק שיקף את המצב יותר כהוויתו, העדפתי תמיד את הרו"ח האופטימי שלך, שהפיח בי תקווה. לכן, ואולי לא רק בשל כך, אהבתיך, וראיתי בך סמל של עקביות מחשבתית ושל יושר אינטלקטואלי ואהבת האדם.

אני מודה ומתוודה, שמעולם לא הייתי מרקסיסט אדוק ואולי אף כלל לא. אני גם מתוודה, שאחרי שקראתי מאה דפים בקפיטל של קרל מרקס — הינחתיו הצדה, כי הוא היה יבש מדי עבורי, וכל נסיונותי לחזור ולעיין בו נסתיימו בכשלון.

תמיד הייתי ונשארתי תלמידם של ברוך שפינוזה ושל הפילוסופים היוונים (במיוחד אלה שקדמו לאפלטון ולאריסטו), ושל המחשבה הדיאלקטית שלהם. משום כך גם כרופא למדתי ולימדתי את תלמידי: "היו דיאלקטיים ולא אמוציונליים בדיאגנוזה ובפרוגנוזה של מחלות חוליכם ואל תערפלו על־ידי wishful thinking ואופטימי בטיפול מחלותיהם, וגם כשאתם מיואשים מתוצאות טיפולכם המשיכו לטפל בחוליכם — "יהיו סיכויי טיפולכם זעירים, ככל שיהיו"... אל תתייאשו. אופטימיזם הוא עניין של גנטיקה. נולדים ולא "נעשים" אופטימיסטים. האופטימיזם שלך, חזן, הוא חלק מאישיותך הקורנת וסוד התו האישי שלך. אני מודה, שאני כנראה פסימיסט מלידה. אבל כרופא אני מחויב להיות אופטימיסט בטיפול חולי; אולם בדיאגנוזה ובפרוגנוזה כל רופא מחויב להיות רציונלי ללא רחמים, ואסור לו לטאטא את חששותיו מתחת לשטיח.

צדקת, חזן, בדיאגנוזה שלך, לפיה, ואני מצטט מספרך: "התקופה אשר החלה בהגשמה הציונית לפני 100 שנה — מתה. ואכן מתה הציונות הבורוכובית" והפירמידה החברתית של עם ישראל, שאותה שאפנו להעמידה על בסיסה, שוב הולכת ונעמדת על חודה. גם במדינת היהודים. הבריחה מעבודת כפיים הינה תהליך חברתי כלל־עולמי, אבל אין דומה מצבה של גרמניה עם 4 מיליוני "הפרעמד־ארבייטר" הטורקים והיוגוסלביים, ואפילו של ארצות הברית עם עשרות המיליונים הכושים וההיספניים, ההולכים ומתרבים, והמהווים "מצצה חברתית" לעתידה — למצבנו, עם מאתיים אלף "פועלי השטחים". אין כמעט כבר עובדים העסוקים "בעבודה שחורה", יהודים במדינת היהודים, ובוודאי שלא יהיו במדינה הדו־לאומית, אם חס וחלילה תקום.

מתה גם הציונות הגורדונית, הרומנטית של "החזרה לאדמה". שדווקא "השומר הצעיר" דבק בה בקיצוניות. ניצחה הגישה הראליסטית, כמעט הייתי אומר הדיאלקטית של בורוח התיעוש של הקיבוץ. החוגגת, עתה, ובצדק — במיוחד בקיבוצי "השומר הצעיר" — ואולי משום שחבריהם קרוצים מחומר אחר, "אינטלקטואלי" מיסודו. זכור לי עדיין מאבקו של ידידי מרדכי שנהבי, על הקמתו של בית־החרושת הראשון, של הקיבוץ הארצי, "נעמן" שהוחלט להקימו במקום "אקסטרא־טריטוריאלי" מטעמים אידאולוגיים שונים.

אבל גם הציונות ההרצליאנית כבר מתה, או גוועת, משני היבטיה — הכמותי והאיכותי. עם ישראל נשאר ברובו בגולה והעלייה כמעט שנפסקה. אם היא עדיין ישנה, היא כמעט כולה "דתית". מדינת היהודים המתקדמת והליברלית, שהרצל תיאר אותה ב"אלט־נוילנד", הולכת "ומתרידה" — תרתי משמע. הייתי ונשארתי אתאיסט מוחלט, מתלמידיו של אלישע בן אבויה ושל ברוך שפינוזה. אולם איני מתנגד לדת בכללה, ולדת היהודית בפרט, שהינה חלק בלתי נפרד ממורשתנו ההיסטורית והרוחנית (על כך ועל "חטאינו" כלפיה בעבר, אולי עוד נשוחח פעם). אולם השתלטותה של הדת על חיינו הפרטיים והציבוריים, והכפייה הדתית העומדת בשערנו, מחרידה אותי.

אולם אני חרד ביותר מהשתלטותה של "הציונות המשיחית", החילונית והדתית גם יחד, המאיימת להביא עלינו את חורבנו "של הבית הרביעי" (דף 79). כי צדקת שלא שניים, כי אם שלושה חורבנות עברו על ארצו של העם היהודי בעברו הרחוק (השואה היא "החורבן החמישי"). את השלישי הביא עליו מי שנחשב, ואולי בצדק, כגיבור הלאומי בה' הידיעה של העם היהודי: בר כוכבא (בר "כוזיבא" אולי יותר נכון). הוא בוודאי היה גיבור, אבל טעה טעות גסה בהערכתו הפאטלית של כוחו מול כוחה של האימפריה הרומית האדירה; הוא נתמך על־ידי גדול התנאים שלנו, רבי עקיבא, והזיותיו "המשיחיות" — ובניגוד לרבים מבין חבריו שהזהירוהו, אולם ללא הועיל. אני חרד, פן שב אלינו אותו המחזה שהביא לחורבנה הטוטאלי של יהודה, שעלה בתוצאותיו הפוליטיות והקיומיות על שני החורבנות שקדמו לו.

רק ידידי חזן, שהאופטימיות טבועה באישיותו הקורנת והמקרינה, יכול להישאר עוד אופטימי לאור המתרחש סביבנו. אני, שלצערי כנראה שקוע "בגלויותיותי" וסובל גם מהגנים הפסימיים האישיים שלי, מגיע קרוב לייאוש — קרוב אליו אבל אינו עובר אותו. אני גם מאמין, שאפשר לעצור את תהליך ההתבוללות, או לפחות את תוצאותיה המאיימות על עתידו של העם היהודי בגולה. איני חדל מלפעול מתוך "האמונה" (!) ובעיקר הרצון, למנוע את העלמו של עמי, העם שלי (!).

את ספרך, חזן, ידידי וחברי הטוב, לא סתם קראתי, אלא עיינתי בו היטב. והנה, רק על קצה המזלג מה שדליתי מהגותך, והמסקנות שהסקתי ממנה, ואני מצטט:

דף 65 — "אבל ראש־לכל. יש לשנות מן היסוד את החינוך המכוון להענקת התודעה היהודית של ילדינו. אנו היהודים החופשיים, שהננו הרוב בארץ ורוב בעם היהודי בגולה — מעמיקה בנו יותר ויותר ההכרה שעתידנו הלאומי יובטח אם נעמיק בהכרת שורשי מהותנו היהודית בכל שנדע יותר ויותר מאין באנו, נדע גם יותר ויותר לאן עלינו ללכת.

שמחתי במיוחד לקרוא קטע זה בספרך, כי לא הייתי יכול למצוא הסבר אידיאולוגי טוב ומדויק יותר לפועלי במשך שנים רבות, מאז שהקמתי את המכון לחקר המשפחה היהודית ומורשתה. אני מקווה, שתרשה לי להשתמש בהם בעתיד להסברת פועלי.

אכן, אני משתדל לחזק את "השורשים השטחיים" עליהם אתה מדבר, כלומר: את "שורשי המשפחה היהודית", כדי להגיע בעקיפין לחיזוקם של "השורשים העמוקים" והמהותיים של זהותנו היהודית המושרשים בעברנו הרחוק. חקר "עצי משפחות־יוחסין", שבו עוסקים כעת כל ילדי ישראל בבתי־הספר בארץ וכחלקם גם בגולה, הוא אחד הדרכים לחיזוק השורשים האלה "השטחיים" לכאורה, שמבחינה רגשית הם דווקא הקשרים החזקים ביותר עם עברם היהודי.

חזן יקירי, ספרך עורר אצלי, ובטוחני שגם אצל רבים אחרים, מחשבות ושאלות שלכמה מהן אין גם תשובות, ואני מתכונן לבקרך בקרוב, ולשוחח איתך עליהן. בינתיים, אני מקווה שתסלח לי על מכתבי הארוך, שאולי תהיה לך הסבלנות לקראו. אני רוצה להודות לך גם עבור ההקדשה החמה שהוספת לספרך שייעדת לי. היא ריגשה אותי והיא יקרה לי.

שלך בברכות חמות ובידידות נאמנה,

יצחק הלברכט

שחרור ללא תנאי

החלטת הממשלה להעניק אשרות־כניסה ישראליות רק ליהודים המתחייבים לעלות מיידית מבריה"מ לישראל — תמוהה

חיים בורנשטיין

החלטת ממשלת ישראל להעניק אשרות ישראליות רק לאותם היהודים מברית־המועצות, שמתחייבים לעלות מיד ובאופן ישיר לישראל, נראית לי תמוהה ביותר. התנועה הציונית חייבת להעמיד במרכז פעילותה את החינוך, העידוד וקידום העלייה. זאת מהות הציונות. גם שליחותו של הקיבוץ הארצי כולו ותנועת השומר הצעיר ברחבי הגולה. עתידה של מדינת ישראל והבטחת קיומו של העם היהודי מותנים בהגברת העלייה. עם זאת, בעבר היתה התנועה הציונית צמודה ליהודים בכל מקום ובכל עת, שאותו בתוך כדי יציאתם ממצב, שאינו מאפשר להם חיים יהודיים מלאים, בלי אפליה אישית או שלטונית.

בשום מקום ובשום תנאי לא ניתן היה להכריח יהודים לקבל את הפתרון הציוני כפוי להכרעה אישית. בתולדות העם היהודי במאה השנים האחרונות היתה הנדידה מגולה לגולה הרבה יותר גדולה מאשר העלייה לארץ־ישראל. אין טעם להיכנס להשערה היסטורית: מה היה קורה, לו היהודים הנודדים היו נענים מרצונם להכרעה הציונית — החל מקריאתו של חיים וייצמן, בשנת 1917, לאחר שקיבל את הצהרת בלפור: "עם יהודי איכהו" ועד לדיונים בקונגרסים הציוניים על חובת ההגשמה, באופן מיוחד של מנהיגים ציוניים. עובדה היא, שמכל זרם ההגירה של יהודים מארצות מצוקה — רק חלק קטן הגיע לישראל. השנים האחרונות הוכיחו לצערנו מחדש את הלקח ההיסטורי הזה: יהדות צפון אפריקה, דרום אפריקה, פרס ועוד. השאר מכלל: האם אנו יכולים לסגור את הגבולות ולמנוע בכוח או באמצעים אדמיניסטרטיביים את הירידה — את עזיבת הארץ של מאות אלפים ישראלים?

שורש הוויכוח הזה הוא כנראה במחלוקת רעיונית על מהות הציונות ואחריותה של מדינת ישראל לגורל העם היהודי. הציונות היא תנועת השחרור הלאומי של העם היהודי, אך היא יכולה להגשים את יעודה רק אם תבטיח הקיום היהודי בכל אתר ואתר. הקיצוניות בהצהרות ובתביעות מבטאת לכאורה גישה עקבית ובלתי מתפשרת להגשמה הציונית. אך דווקא תנועת "השומר הצעיר" ידעה במהלך תולדות הציונות ובדיונים שהתנהלו לשלב רדיקאליות במטרה עם השקפה מציאותית והערכה ריאלית של שלבי ההגשמה.

נזכיר כאן רק את הוויכוח סביב "תכנית בילטמור" בין בן־גוריון ו"השומר הצעיר". כותב שורות אלה זוכר כנס פעילים של "השומר הצעיר" והקיבוץ הארצי, שנערך בשנת 1945 בברטיסלבה, כאשר כל יהדות אירופה — שארית הפליטה — נדדה על פני אירופה, ההרוסה, חברינו היו בין הכוחות המרכזיים, שהובילו את "הבריחה" אל חופי ארץ־ישראל. אך גם אז לא אמרנו, שנדאג רק לאותם היהודים שמתכוונים לעלות ארצה ומאיר יערי ז"ל הגדיר בכנס הזה את שליחותנו "מצפן להולכים ועוגן לנשארים".

אינני יכול להשתחרר מעור אנלוגיה היסטורית: אולי יתקוממו לא מעטים, כאשר אזכיר את הוויכוח שהתנהל בהנהלת הסוכנות ובמוסדות היישוב בזמן השואה, כאשר טענו, שאין להוציא כספים שמיועדים ל"בניין הארץ", לעזרה ולהצלה של יהדות אירופה.

אני רואה בהחלטת ממשלת ישראל תגובה שטחית ולא רצינית, שאינה נותנת תשובה לשאלה המרכזית: מדוע רוב־רובם של יהודי ברית־המועצות מעדיפים להגר לארצות הברית ולא לעלות לישראל? כנראה, רק חלק קטן יוצא מברית־המועצות ממניעים ציוניים. הם אמנם מודעים למצבם כיהודים, יש בהם תודעה לאומית — אך מכאן עד להכרעה לעלייה המרחק הוא רב. מבחינה זו יהדות ברית־המועצות אינה נבדלת מיהדות המערב.

במזרח, כמו במערב, רק אחוז קטן של אלה שיש להם אפשרות של בחירה חופשית מחליטים על עלייה, למרות חיפושם אחרי זהות יהודית. ליהודי ברית המועצות עומדת הזכות הזאת של בחירה בהגיעם לנמלי ביניים, וינה, רומא או אחרים. האם מדינת ישראל צריכה, או רשאית, למנוע מהם את הבחירה הזאת? עדיף לצמצם את מימדי היציאה, או להביא אותם בכוח לישראל? דרך זו תבטיח קליטה טובה ונכונות להתגבר על הקשיים של השתלבות בחברה הישראלית?

אין ויכוח, שצריך לעשות את הכל, על־מנת שחלק גדול מהיוצאים יגיע ארצה. הציונות שוללת אמנם את הגולה, אך היא אינה מפקירה את היהודים בגולה. עוד נחום גולדמן ז"ל ראה בזמנו כתובתנו גם ליהודים שנשארים בברית־המועצות ולהיאבק על חופש החיים היהודיים. הוא העריך, שרוב יהודי ברית־המועצות "ישארו" בארצם חרף הקשיים, המגבלות, הדיכוי ,וגילויי האנטישמיות. בעולם החופשי אין לבסס את הציונות על קטסטרופות. ההנחה הזאת אפילו לא פעלה באופן מוחלט אחרי עלייתו של היטלר לשלטון.

בעיה פוליטית

מהי אם כן הדרך לגבי יהדות ברית־המועצות (למעשה לגבי כל ישוב יהודי בעולם)?

1. הבעיה היא קודם כל פוליטית. המציאות הישראלית הפנימית (קשיי קליטה, תעסוקה, המצב החברתי־כלכלי) והמתיחות הבטחונית, הן בשטחים והן במזרח התיכון בכלל, אינה מושכת עלייה, לא מהמערב ולא מהמזרח. חוסר הפרספקטיבה לפתרון או התקדמות מהווה מכשול רציני לקידום העלייה.

2. יש לשאוף לנורמליזציה של הקשרים בין ברית־המועצות וישראל. כבר ברור, שחידוש הקשרים הדיפלומטיים מותנה בקידום תהליך השלום. יש יסוד להנחה, שמספר היוצאים מברית־המועצות, מחד, והקלות בפיתוח החיים הלאומיים היהודיים, מאידך, קשורים בשינוי התייחסותה של ממשלת ישראל לנושא השלום. ההתקרבות בין ברית־המועצות וארצות־הברית פותחת אפשרויות וסיכויים להגיע להידברות ולהבנה גם בנושא יהודי ברית־המועצות.

3. מאבק על הזכויות הלאומיות של יהדות ברית־המועצות והגברת החינוך הציוני תוך גיבוש הזהות היהודית בהתאם לאנשים המיוחדים של ההתפתחות האחרונה בברית־המועצות. שכנוע של המועמדים ליציאה לעלות לישראל, מבלי להיכנס לפרטים, קיימים היום סיכויים טובים יותר (למשל, פיתוח תיירות) של קשירת קשר אישי לפני ההכרעה על היעד העתידי של היוצאים.

4. ליווי היהודים בצאתם מברית־המועצות, ובעיקר בתחנות הביניים. מבחינה ציונית אין גם לוותר על הריכוזים הגדולים של יוצאי ברית־המועצות בארצות־הברית.

לסיום הערה יותר כללית: מי שדואג לעלייה מהמערב ומהמזרח, יעודד קודם כל את הגורמים, שמחנכים לעלייה, ובראש ובראשונה את תנועות הנוער החלוציות, ותנועות העלייה כמו כן — יחזק את מערכת החינוך הציוני ודרכי הקליטה, אל נכסה על המשבר האמיתי של הציונות בתכנונה, מסגרתה ופעולתה על־ידי אמצעים חוקתיים, שאינם הולמים את מהותה של תנועת שחרור לאומית ואת תפקידיה של מדינת ישראל בהבטחתה את קיומו ועתידו של העם היהודי, באשר הוא שם.

"נס" בנצרת

מר שוריר היקר!

כותבת אני אליך כדי להביא לידיעתך "נס מודרני" שאירע בנצרת. אני חושבת שמן הראוי להכיר את גיבורי הסיפור האמיתי הזה ולחלוק להם את השבח הגדול ביותר.

כ־1 ביוני, יצאתי לטיול במסגרת "יונייטד טורס", טיול שכלל בין היתר את נצרת, בסוף הטיול, בטבריה, גיליתי שארנק קטן שהכיל את דרכוני, לוח נסיעות בישראל, המחאות נוסעים, 175 דולר בשטרות וכרטיס אשראי — נעלם. בעזרת מדריכת הטיול שלי, יפה קטול, צילצלנו לכל מקום בו ביקרנו, כדי לברר אם מישהו שם מצא את ארנקי הקטן. ידעתי רק שהוא היה בידי כאשר יצאתי לטיול מתל־אביב, וחששתי לגרוע ביותר. והתחלתי לחשוד כי הדבר קרה בנצרת. היו שם המוני מבקרים ורוכלים סביב האתרים ההיסטוריים, וקינן בי חשד חזק, אף־בלתי־מבוסס לחלוטין, כי ברגע של הסחת הדעת מצרי שלף כייס את ארנקי.

למורת רוחי דיווחתי על מה שחשדתי שהוא "גניבה" למשטרת קרית שמונה. באתי לישראל, בין היתר, כדי לבקר אצל בתי, הלומדת בבית הספר בקיבוץ כפר בלום. קרית־שמונה היתה תחנת המשטרה הקרובה בה ביותר. הקצין כץ היה אדיב מאוד ומסר לי כיצד אוכל לקבל דרכון זמני חדש. כבר נואשתי מלמצוא את התעודות שלי.

מאוחר יותר באותו יום חזרנו, בתי יערה ואני, אל בית ההארחה בכפר בלום. שם המתינה לנו הודעה, מאדם בשם אנטואן שאהין, מנהל משרד התיירות הממשלתי בנצרת. לשמחתי ולתדהמתי המוחלטת מסר לי האיש, כי דרכוני נמצא. הנחתי שהכסף נעלם, אך חשתי הקלה מאחר שנמצא דרכוני. קבעתי עם מר שאהין להיפגש עמו ביום ו' בבוקר בנצרת, כדי לקחת את דרכוני.

בתי ואני הגענו לנצרת בשעה 11 לפני הצהרים. מר שאהין לקחנו אל בית־קפה קטן השייך לאיברהאים סעדי ולמשפחתו. בתו של מר סעדי מצאה את הארנק ליד בית הקפה. הוא נפל לי כאשר נעצרתי בעת ביקורי. לכמה רגעים כדי לקנות משקה קר. בארנק מצאתי את כל מה שהיה בו, לרבות זוג עגילי זהב, שעל קיומם שכחתי.

מר סעדי ובני משפחתו הם אנשים ישרים מאוד, ובלי ספק עשה מר שאהין הכל כדי לאתר אותי בישראל. אני סבורה באמת ובתמים שמגיעים להם כל השבחים על מאמציהם.

אך בכך לא תם הסיפור. די היה אילו מר שאהין הסתפק בכך שהיה מוסר לי את הארנק במשרדו, אך מר שאהין החליט להראות לי ולבתי עד כמה מסוגלים אנשי נצרת לדאוג לבני־אדם. ראשית, מר שאהין לקחנו לפגישה עם מר סעדי, וזה איפשר לנו להביע לאיש זה את תודתנו. משפחת סעדי לא הסכימה לקבל שום תמורה, ולו גם סמלית, על יושרם. הם גם לא הסכימו לקחת תשלום בעד המשקה. אחר־כך ליווה אותנו מר שאהין אישית בביקור בשוק ובאתרים היסטוריים שונים. כמה אתרים היו סגורים, אך השומרים

ניסים בימינו הם מעשי אדיבות וטוב־לב מצד יחידים ■ מעשה בארנק ובאדיבות קהילתית

פתחום במיוחד למעננו. מאפיה מקומית כיבדה אותנו בעוגות ובמשקה קר. רציתי לקנות כמה ממתקים ערביים מסורתיים למען קרובי־משפחה, שתיכננו לבקר אצלם בהמשך היום. בעל המאפיה נתן לנו את הממתקים ולא הסכים לקחת כסף. נראה היה כאילו האנשים, כקהילה, ביקשו לפצות על מה שאירע לי בעירם, למרות שהדבר קרה באשמתי.

מר שאהין עשה הכל כדי להנחות אותנו לאוטובוס הנכון ליעדנו הבא. בזכותו, ובזכות יושרה של משפחת סעדי, אני חוזרת לארה"ב כשבאמתחתי סיפור מקסים־לב.

מן הדין שתהיה גאה עד מאוד במר שאהין ובאנשי נצרת.

בהמשך של אותו יום סיפרנו את סיפורנו לקרובי המשפחה שלנו בקיבוץ עין־השופט. הסיפור התפשט עד מהרה ברחבי הקיבוץ. מאוחר יותר אמר לי איש בא בימים, בגראל במלחמת העצמאות: "שמעתי על הנס שלך בנצרת". צדקתה. נסים, בימינו, הם פשוט מעשי אדיבות וטוב־לב מצד יחידים שאיכפת להם על ארצם ועל בני־אדם הבאים לבקר בה.

אנא, עשה כל שביכולתך כדי להראות למר שאהין, לאיברהאים סעדי ולבני ביתו, ולאנשי נצרת, מה רבה הערכתך למאמציהם כפי שהם משתקפים בסיפורי.

מ. ברניס דיינר,
דנבר, קולורדו, ארה"ב

יד לידע ואהבה

בימים אלו מלאו כ"ה שנים ליד יצחק בן צבי ■ שורה ארוכה של מחקרים מעלים שם מהנשייה פרקים נעלמים לתולדות הארץ והעם ■ פרויקט מרתק הוא חקר תולדות ירושלים לדורותיה

ידיעת הארץ הוא שם כוללני לאהבת ארץ ישראל, חקר עברה וצפונותיה, הכרת אתריה ותיליה. רבבות ומאות אלפים בריחבי הארץ מתבשמים מיופיה, מטיילים בהרריה, עמקיה, נחליה ומדבריותיה, פוקדים את שרידיה והשים זיקה עמוקה אליה.

לכאורה הדברים פשוטים ומובנים. תכונותיו של עם בריא ומושרש. האמת היא שאהבת הארץ לא היתה פורשת כנפיים לולא מצאה לה "משוגעים לדבר" הדוחפים ונרתמים באותו סתף. עם מגלי פניה היפות והקדומות של ישראל נמנה "יד בן צבי" בירושלים. חצי יובל שנים חלף מאז הוחל בהקמת ה"יד", לזכרו של הנשיא השני למדינה, יצחק בן צבי.

זמן קצר לאחר שבן צבי הלך לעולמו התכנסו בבית שכנו הקרוב, דב יוסף, מספר ידידים ועימם לוי אשכול וחיפשו דרך להנצחתו. מכיוון שמעל לפעילותו הציבורית אהב בן צבי את הארץ והעמיק לחקור את קורות העם, החליטו הנוערים להנציח את שמו על־ידי המשך לפועלה. הכנסת אישרה, וקמצוץ של חזון לא הזיק — המוסד פרץ את כל המסגרות כשהוא נושא עמו רוח רעננה. נושאים מרתקים בתחום ההיסטוריה הקרובה והרחוקה הפכו למצרך השווה לכל נפש. הידע הופץ בכל הארץ באמצעות סיורים, סמינרים, הוראה והדרכה. מידי שנה בשנה עוברים את מסלולי "יד בן צבי" רבבת אנשים.

"אנו עוסקים בתולדות ארץ ישראל וישובה מתקופת התנ"ך ועד לפלמ"ח. מהעת העתיקה ועד לעליה הגדולה כראשית המדינה", אומר צבי צמרת, מנהלו של המוסד ומציין כי במרכז, הנושא את שמה של רחל ינאית בן צבי, הממוקם ברובע היהודי בירושלים, נמשכת הפעילות כסדרה למרות שהמצב הבטחוני גרע ממספר המשתתפים. הוא מספר על שורה ארוכה של מחקרים המעלים מהנשיה פרקים נעלמים לתולדות הארץ והעם.

קשרי האיסלאם לירושלים

פרויקט מחקרי מרתק הוא חקר תולדות ירושלים לדורותיה. בכמה מדינות ערביות — וידוע במיוחד על ירדן, ערב הסעודית, תורכיה ואיראן — מתנהל מחקר אינטנסיבי שמגמתו להוכיח את קשרי האיסלאם לירושלים לאורך הדורות. מחקרים אלו מתעלמים ומבטלים את קשרי עם ישראל לעיר הנצח.

במדינת ישראל אין מוסד מרכזי אחד שבו מתבצעים מחקרים שונים — של חוקרים מדיסציפלינות שונות — על קשרינו לירושלים לדורותיה. ב"יד" הצטרפו חוקרים מתחומי הארכיאולוגיה, מדעי המזרח, ההיסטוריה, מחשבת ישראל, הקבלה, הגיאוגרפיה ההיסטורית ועוד, כדי להגיע יחד למחקרי יסוד על ירושלים מראשיתה ועד ימינו. עד כה פורסם ספר מקיף אחד על תקופה אחת מתקופות ירושלים — התקופה המוסלמית הקדומה (638־1099) בעריכת פרופ' יהושע פראוור. בכוונת ה"יד" לבצע עוד מחקרים רבים ולפרסם בעקבותיהם כעשרה כרכים. משאבינו מצומצמים מאוד ולכן העבודה עלולה להימשך שנים ארוכות, אומר צמרת.

מכון בן צבי לחקר קהילות ישראל במזרח מרכז ומפרסם באופן שיטתי תעודות ומקורות על תפוצות ישראל בקהילות המזרח, בין הקהילות הנחקרות: גרוזיה, בוכרה, תימן, תורכיה ואתיופיה.

ליד בן צבי פירסומים רבים ועימם נמנה הרבעון "קתדרה". בארץ האוכלת רבעוניה, צמיחתו של הרבעון והפופולאריות שלו הם שם דבר.

לא נפליג בתיאור הקשת הרחבה של חקר הישוב בארץ ובירושלים. עם מחקרי יד בן צבי עולה בבירור הזיקה העמוקה שבין קהילות ישראל הנדחות ביותר לבין הארץ. דומה שהתרומה המהותית ביותר של ה"יד" היא הנחלת אהבת הארץ לרבדים הולכים וגדלים בציבור. רזי הארץ הופכים גלויים יותר ומוכרים יותר.

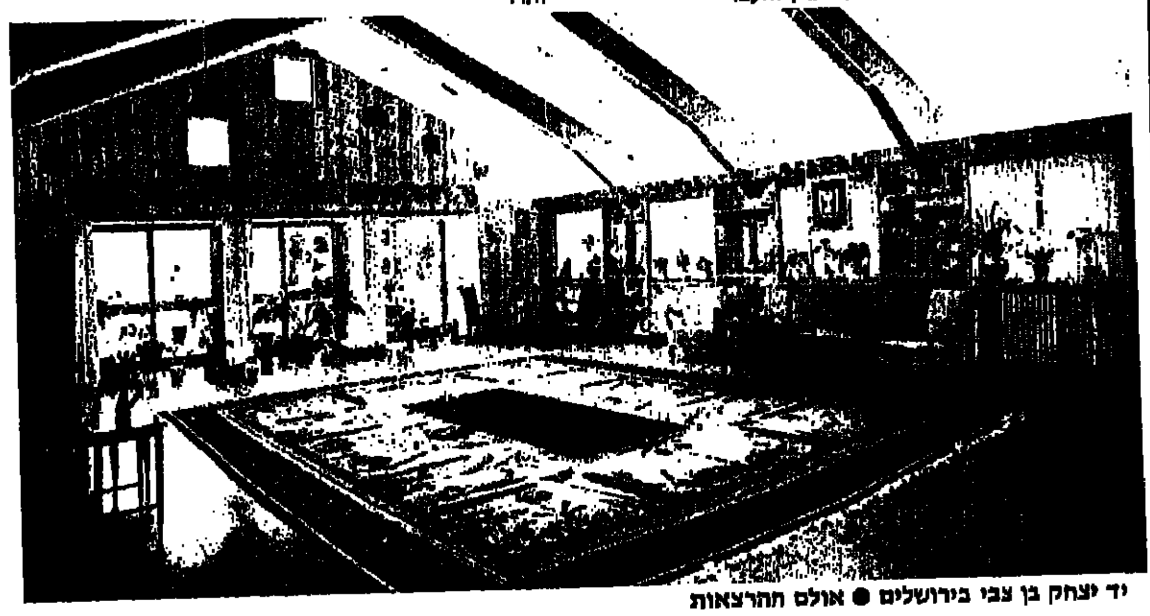

יד יצחק בן צבי בירושלים ● אולם ההרצאות

אתר במדבר ושמו יתיר

פעולות פיתוח המתחוללות בחבל יתיר עוררו את המקום מקיפאונו ■ שרידי התקופה החשמונאית מציירים תמונה מאלפת על מקומו של החבל וחלקו במרד היהודי

"ולבני אהרון הכהן נתנו את עיר מקלט — הרוצח — את חברון ואת מגרשה, ואת לבנה ואת מגרשה; ואת יתיר ואת מגרשה, ואת אשתמוע ואת מגרשה" (יהושע כ"א 13–14). חבל יתיר בספר המדבר, פינה נסתרת שמעטים פוקדים אותה. קיפאונו של המקום לא ניסגם למרות פעולות הפיתוח המואצות שהתחוללו בו ובסביבתו הגיאוגרפית. לפני כעשר שנים החלה התיישבות הקבע באזור המצוי בפאתו הדרומית של הר חברון.

הישוב הראשון נקרא כשם ארדון ולעתים מכונה לבונה. הוא שייך לתנועת אמנה. אנשי אותה תנועה הקימו את מצדות יהודה בשנת 1980 ליד משטרת לסיפר. למשבצת ההתיישבות נוסף עמשא, למרגלות הר עמשא. קיבוץ זה שנוסד ב־1983 מסונף לתק"מ. לאחרונה הוחל באיכלוס מיתר, פרבר של העיר באר־שבע שנושק לכביש באר־שבע־חברון.

אמת, גם היום אין מרובר באזור שוקק חיים. אולם פעולות הפיתוח המתחוללות בקירבתו הגיאוגרפית של חבל יתיר, הקמת שדה התעופה בתל מלחתה, איכלוס עיירות בדוויים בסביבה וההתיישבות היהודית בשוליו — עוררו את המקום מקיפאונו.

האזור גבעוני וצחיח ומצוי בגבולו הדרומי בקו הבצורת. ככל שמעפילים במעלה הר חברון הדרומי, עולה כמות המשקעים השנתית ומגיעה עד ל־400 מ"מ. במשך שנים רבות היה חבל יתיר כיבכרת ארץ ניהחת, שמלבד פטרולים של צה"ל לא פקד אותה איש. הנוף הוא בראשיתי וקדום ובתוכו מתגלים פה ושם שרידי ישוב עתיקים. ראשיתה של התמורה שישנתה את נופו של החבל ב־1965. הקרן הקיימת פרצה את הדרך למרכז החבל, בנתה את מצפה היערנים והחלה ביעור. הצמיחה היא איטית, שכן תנאי הגידול לעצים באזור זה קשים. עדיין קשה לתעות ביער, אך כבר עתה משתרגות בו דרכים וסעיפים של עשרות קילומטרים. דרכי נוף אלה מתקשרות לכביש הראשי המוליך לערד ומאפשרות מסע נוח למעבר כל כלי רכב.

באזור יתיר חי האדם במשך רוב התקופות הפרהיסטוריות. כעדות לנוכחותו בשלבים הקדומים — פליאולית תחתון ותיכון משמשות אבני היד הרבות שנאספו כמו גם הפריטים שנמצאו שוקעים על פני השטח. נראה שכל האחרים מתקופה זאת נסחפו או שהם עדיין טמונים מתחת ללס כשהוא כנראה צעיר מאוד.

לפני למעלה מעשר שנים ערכה החברה להגנת הטבע סקר נוף בחבל יתיר. השתתפו בסקר ד"ר זאב משל מהמכון לחקר שמירת הטבע שבאוניברסיטת תל־אביב, ספי בן יוסף מטעם החברה להגנת הטבע ועמו אורי דרור, אגף העתיקות והקרן הקיימת. פירות אותו סקר ראו בימים אלה אור במסגרת פירסום צנוע "חבל יתיר — סקר נוף ואתרים", שהופיע מטעם החברה להגנת הטבע. הסוקרים דנים בעשרות אתרים קטנים וגדולים שחיטטו בקרביהם. מהתקופה הכנענית נמצאו שרידים מעטים בלבד.

בתקופת המקרא נכלל חבל יתיר בתחום מתוז ההר הדרומי, של נחלת יהודה. "ובהר שמיר ויתיר ושוכה" (יהושע ט"ו 48). יתיר נמסרה ללויים והוזכרה בין ערים דרומיות אחרות שבתחום יהודה ושמעון. תושבי יתיר קיימו יחסים טובים עם דוד בעת בריחתו מפני שאול והוא גמל להם במשלוח שלל העמלקים אחרי נקמתו בהורסי עיר מגוריו, ציקלג (שמואל א' ל', 26–27). התמונה הארכיאולוגית היתה דלה והסוקרים מניחים, כי היו ישובי ארעי עונתיים.

שרידי התקופה החשמונאית מהווים את אחת ההפתעות שהעלה הסקר. במיוחד הפתיעו אתרים בעלי אופי מצורתי. מטבעות שנתגלו הם מזמן יונתן, שמעון ויוחנן הורקנוס החשמונאים. מהתקופה הרומאית התגלו שרידים ומערכות מסתור מימי בר כוכבא. מצטיירת תמונה מאלפת על מקומו של החבל וחלקו במרד היהודי שבהנהגת רבי עקיבא ובר כוכבא. מן התקופה הביזנטית ראוי לציין שתי כנסיות שסימלו את גבול ישוב הקבע בחבל.

במפת מידבא, מפת ארץ ישראל המצויירת ברצפת פסיפס של כנסיה מהמאה ה־6 לספירה שנמצאה בעבר הירדן, מצויין הישוב ולידו כתוב: "יתיר היא גם יתירה".

בצלאל עמיקם

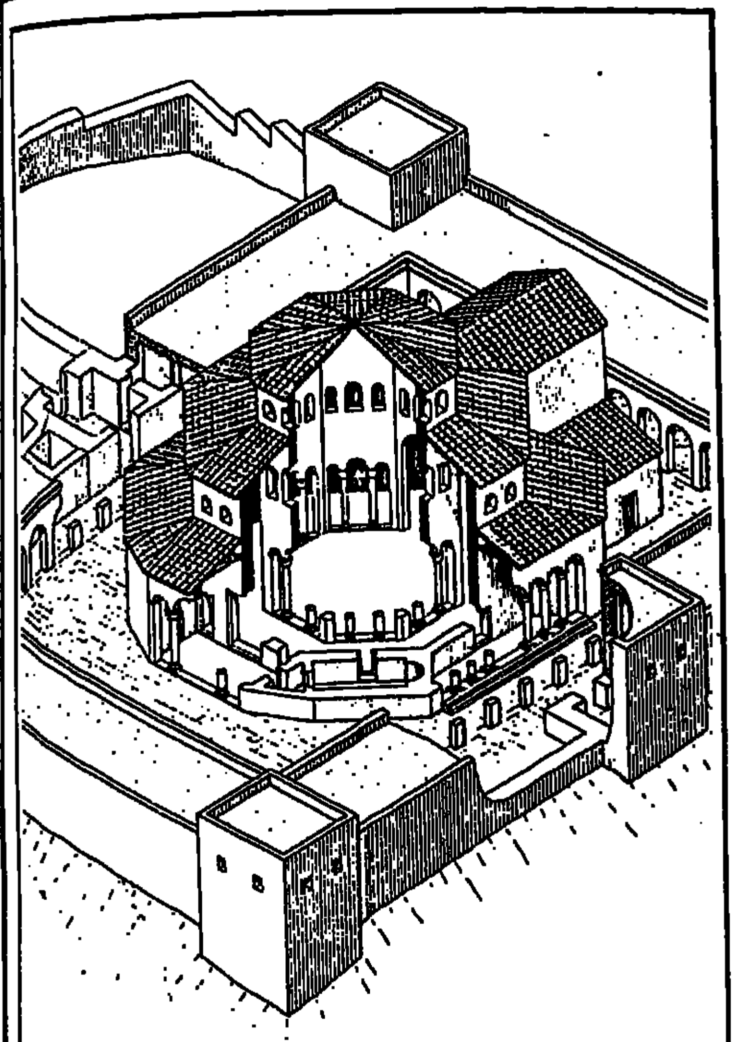

הכנסיה הביזאנטית על הר גריזים (רישום חלקי) המקדש השומרוני באזורה או בקרבתה!

עיר הלניסטית, זיקה שומרונית

6 כתובות הכתובות יוונית נתגלו מתחת לכנסיה ביזאנטית בהר גריזים. הכתובות אינן נושאות כל סימן נוצרי, אך השמות עבריים ברורים

זה שש שנים מתנהלות חפירות נרחבות בהר גריזים. בשנים אלה התגלו ממצאים רבים רבים השופכים אור חדש על הר הברכה ועל ההיסטוריה של הקהילה השומרונית.

על ההר נחשפה עיר הלניסטית שנבנתה בראשית המאה השניה לפני הספירה והתקיימה במשך כ־80 שנה, עד שהוחרבה על־ידי יוחנן הורקנוס הראשון בסוף אותה מאה. העיר השתרעה על שטח של כ־300 דונם וכללה שלושה רובעים גדולים, צפוני דרומי ומערבי, כאשר כמרכז גבוה האזור המקודש, שכלל כפי הנראה גם מקדש, שנבנה על פי יוספי בן־מתתיהו, שבתבנית המקדש בירושלים. משערים, ששרידי מקדש זה טמונים מתחת לכנסיה הביזנטית.

כאתר זוהו רובעי העיר, מגדלים, חומות ושערים. ברובעים השונים ניתן להצביע על מבני מגורים רבים, שעשרות מהם נותרו במקום. שני מבני מגורים, שנהרסו בימיו של יוחנן הורקנוס, נחשפו, אחד ברובע המערבי, והשני ברובע הצפוני.

יצחק מגן, קמ"ט ארכיאולוגיה מספר, כי ברובע הצפוני נחשף מבנה מגורים שכלל בתוכו בית בד ליצירת שמן. בית הבד נחשף בשלמותו. עדיין ניתן להבחין בחרצני הזיתים. כאן התגלו כלים רבים, בעיקר קנקנים ששימשו למילוי השמן, כלי עבודה ממתכת ומתקנים שונים. בשולי המבנה הזה התגלה תנור וכה שומרוני מימי הביניים. בתחתיתו התגלו שרידי עצמות בעלי חיים, כנראה כבשים, ועוד זית מפוחם שניתן עדיין להבחין בו בענפים ובעלים, שנשרפו אך נשתמרו.

והתגלית המעניינת היא בכנסיה הביזנטית, בצפון פיסגת ההר. כאן נתגלו 6 כתובות הכתובות יוונית. הכתובות שייכות למאה השלישית־רביעית לספירה, קודם הקמתה של הכנסיה הביזנטית על־ידי הקיסר זינון, בשנת 484 לספירה.

הכתובות אינן נושאות כל סימן נוצרי. לעומת זאת השמות הם עבריים ברורים. באחת הכתובות נאמר, שווסימוס (חיים) בעל בית אוכל־טבח הקדיש סכום של שלוש מטבעות זהב לאותו ורבקה. האיש הוא תושב קיסריה, אולם הוא עולה לרגל להר גריזים ומקדיש סכום נכבר למען אותו במקום המקודש.

בכתובת אחרת נזכר מושג "ה' הוא האלהים" וכן השם "נחום" שגם הוא ללא ספק, שם עברי שומרוני. צורת הכתב מתאימה למאות השלישית־רביעית לספירה. השמות העבריים אינם מותירים ספק, כי לפנינו אנשים שומרונים, שהשתייכו למקום המקודש, שנמצא במקום הכנסיה הביזנטית.

עדות זאת עם עדויות רבות אחרות, טוענת שאין זה אלא המקדש השומרוני הנמצא באזור הכנסיה או בקרבתה.

בולים ובולאים — יהושע מרקוס

התנדבות מתפתחת

סדרה של שישה בולי זיכרון, בשלוש מהדורות, הונפקה על־ידי האו"ם לקראת "יום ההתנדבות הבינלאומי"

בשישה במאי הופיעה סידרה של שישה בולי זיכרון, שהנהלת דואר או"ם הנפיקה לציון יום ההתנדבות הבינלאומי. במקובל בבולי דואר או"ם, הופיעה סידרה זו בשלוש מהדורות.

במהדורה האמריקנית, הכוללת שני בולים, שצוירו על־ידי ג'אמס י. טניסן מארה"ב, מופיע בול שבו נראית מורה העוסקת בהוראה למבוגרים בהתנדבות. על הבול השני רואים אשה מבוגרת, המדריכה נשים במלאכת־יד. על הבולים מופיעות הכתובות: "יום ההתנדבות הבינלאומי" "אומות מאוחדות" בשפה האנגלית. בולים אלה הונפקו בערכים של 25 ו־50 סנטים אמריקנים.

שני הבולים של המהדורה השווייצרית, שצוירו על־ידי כריסטופר מאגאריני מארה"ב, מראים מתנדבים המדריכים חקלאים בארצות המתפתחות. גם על בולים אלה מופיעות הכתובות: "יום ההתנדבות הבינלאומי" ו"אומות מאוחדות", אולם בשפה הצרפתית. בולים אלה נופקו בערכים של 0.80 ו־0.90 שווייצריים.

המהדורה השלישית, האוסטרית, כוללת גם היא שני בולים, שצוירו על־ידי ג'וארג' טרננו, גם הוא מארצות־הברית מראים מתנדבים המגישים עזרה רפואית לנזקקים. על בולים אלה מופיעות אותן כתובות, אולם בשפה הגרמנית. בולים אלה הונפקו בערכים של 6 ו־7.50 שילינג אוסטרים. כל הבולים הודפסו בבית־דפוס הולנדי.

מעטפת יום ראשון מוטבעת בסניף הדואר בבנין או"ם בניו־יורק בחותמת־דואר בשפה האנגלית. בסניף הדואר בז'נבה — בחותמת בשפה הצרפתית, ובבניין או"ם בוינה בחותמת בשפה הגרמנית.

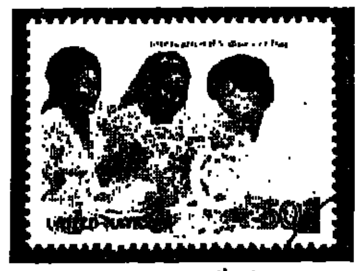

הדרכה במלאכת־יד

ברקע לבולים אלה אנו קוראים: "אם ההתנדבות הוא דבר עתיק בתולדות האנושות, שימושו כמכשיר פיתוח בינלאומי הוא באופן יחסי דבר חדש." חשיבותו גוברת לאחר שנושא זה אורגן מחדש בצורה רשמית על־ידי האו"ם בשנת 1961. בוועידה חברתית כלכלית של או"ם (ECOSOC) שהתקיימה בשנת 1969, הוחלט להטיל על המזכירות הכללית של האו"ם עריכת תוכניות־התנדבות בינלאומיות. ב־7 בדצמבר 1960 ניגשו לביצוע התוכנית. בעצרת הכללית של האו"ם גובשה התוכנית והמסגרת שנקראה: המתנדבים של האומות המאוחדות".

בהתאם להחלטה, הוקמה יחידה בינלאומית של מתנדבים, שמשימתם היתה: לסייע בהכשרת כוח־האדם בארצות המתפתחות; לאפשר לבעלי־מקצוע מכל הלאומים את ההזדמנות לקחת חלק בפעולות ההתפתחות העולמית; כמו כן שיטת־פעולה לכניסה למדינות החברות באו"ם, כדי להפעיל את יחידות המתנדבים.

יחידות אלו, שהוקמו בכל המדינות החברות באו"ם, פועלות בהשגחת ואחריות של המוס UN.D.P המשרד הראשי של יחידות המתנדבים נמצא בג'נבה. המתנדבים עוסקים בשיתוף־פעולה של סוכניות שונות של או"ם (UNESCO, FAO, ILO UNICEE ועוד). ותחת השגחה של הנהלה מקצועית מגויסת ומוחזקת על־ידי הסוכנויות. המתנדבים מכוונים לאזורים הנזקקים לעזרה ולהדרכה.

מתנדבי או"ם, הבאים מתוך קרוב לתשעים מדינות מפותחות, פועלים עם מתנדבי או"ם מקרב המדינות המתפתחות, הנזקקות לעזרה ולהדרכה.

המתנדבים נמצאים בכל מקום, שבו רב הצורך להשתתף ולסייע להתפתחות בינלאומית, המאפשרת לאזרחים בארצות המתפתחות להתקדם ובדומה לאלה בארצות המפותחות והמתועשות.

עזרה רפואית בהתנדבות

צמאון לאופרה

(סוף מעמוד 7)

קלארי, שלמרבה הצער, השתמשה במיקרופון. עליה אפשר לומר את כל השבחים מבלי להסמיק ולהיחשד בהגזמה: חמה, זוהרת, חיננית ובעלת אישיות כובשת. חבל מאוד שמארגני הפסטיבל הטילו על תזמורת ירושלים ללוות את סינתיה קלארי בערב שהוקדש ליצירות גרשווין. תזמורת זו נעדרת מכל־וכל מסורת ונסיון של טיפול בחומרים מוסיקאליים אמריקניים עממיים, עם מקצבי ג'ז.

שגיאה חמורה עשו המארגנים, כאשר הזמינו את תזמורת הקונצ'רטו גרוסו מפרנקפורט. שגיאה חמורה עוד יותר עשו כאשר הטילו על תזמורת אנמית זאת לפתוח את מופעי המוסיקה של הפסטיבל. שגיאה אחרת עשה יועצו המוסיקאלי של הפסטיבל, נועם שריף, כאשר תכנן והינחה מרתון של יצירות ישראליות. מרתון בן שבע שעות אפשר להקריש לבאך, מוצרט או בטהובן, אך לא ליצירות מודרניות, ללא כל קשר לישראליותן. את העלבון הצורב, של נוכחות 100־150 איש במופע כה מקורי ומעניין, ניתן היה לחסוך. יתכן שבעתיד אפשר יהיה לארגן מופע מכובד של מוסיקה ישראלית, אם הנהלת הפסטיבל תעניין בו את תלמידי האקדמיה והחוג למוסיקולוגיה באוניברסיטה, ואף תעניק להם כרטיסי הזמנה.

לגופו של עניין, הרי שלפחות במחצית הראשונה, בת שלוש שעות, שלה האזנתי, כללה התוכנית יצירות משוכחות של מלחינים צעירים, כמו עודד זהבי "חוט", לפי מלים מאת חיה שנהב. זהו מלחין קומוניקטיבי לאר־דוקא משום שהוא טונאלי, אלא משום שאין הוא חושש להביע את המסר החווייתי שלו. התרשמתי עמוקות גם מיצירתה המעניינת של נעמי בלאס, "שבעה המנונים מצריים עתיקים".

הגיע הזמן, שהממסד המוסיקאלי הישראלי יתחיל לגלות מחוייבות ואחריות לביצוען של יצירות ישראליות, כשם שמגלים מנהלה של תזמורת הקיבוצים, ליאור שמבדל, ומנהלם של ומרי קאמרן, אבנר איתי. אם הממסד הישראלי לא ידאג לביצוע יצירות של מלחינים ישראליים, גם צעירים ובלתי מוכרים, הרי שלא זו בלבד שלא יהיה קהל ליצירות מקוריות — גם מלחינים לא יהיו.

הצרחן התרבותי

(סוף מעמוד 7)

אולי קשורה תופעה מצערת זו במתח העצום של האירועים התוך־אמנותיים שבחיינו מלאי ההתרגשות, הנוטעים בנו היסטריה.

הפסטיבל שהיה לא היה גרוע מקודמיו. גם הוא היה תערובת של חוויות מכל הסוגים. אפילו בין מופעי־החוצות, סוג המועד לפורענות, אפשר היה למצוא דברים מהנים, כגון "הסעודה" בככר ציון, או מופע "הרציף" בתחנת הרכבת הישנה. היו מופעים, שלצופה פשוט היה קשר מאוד, פיזית, לעמוד כהם. שעה תמימה על מדרגות או מקום ישיבה על מדרגות אבן, כשהרגליים או הישבן נלחמים באמנות, סופם כמעט תמיד לנצח. אבל אפילו תנאי צפיה קשים כאלה אינם מצדיקים את הגסות הישראלית, המתבטאת בדיבורים תוך המופע, בהליכה הלוך ושוב, סמוך לבמה כמתן רשות מליאה לילדים להתורצץ, לצעוק או לבכות כשהם משתעממים, כי המופע לא נועד להם כלל.

עוד לא נדמו הדיו של פסטיבל אחד, וככר באופק פסטיבל נוסף בכרמיאל, ואחריו "לילות יפו", מפגשי מחול עממי בחיפה. ו"גוונים במחול" בשכונת התקווה, מלבד כמובן הבכורות ה"רגילות" של התיאטרונים והלהקות. אין יום בלי הידיד שלו.

ציונות חיה

אות המתנדב מטעם משרד הקליטה הוענק לאחרונה לסימה שוויצר, רכזת מדור בריה"מ במפ"ם

אות המתנדב, מטעם משרד הקליטה, הוענק בשבוע שעבר לנציגות הקבה"א, סימה שוויצר מגבעת־עוז, המשמשת ברכזת מדור בריה"מ במפ"ם.

תחילתה של פעילותה של שוויצר לפני כשנה, עת פנה אליה שר הקליטה, בתיווכו של פרופ' אריה הראל, לעמוד בראש צוות בין־קיבוצי שיעסוק בקליטת עלייה. המטרה היתה לקדם את פניהם של העולים כבר בשדה התעופה, ללוותם ולדאוג להשתלבותם בחברה.

שוויצר, העוסקת בפעולתה בהתנדבות, גם בשעות הלא מקובלות, רואה בעבודתה שליחות בעלת חשיבות ראשונה במעלה. "הצלחנו להוכיח, באמצעות הניסיון הקצר שלנו, שלא כל העולים מרוסיה הולכים ימינה. חלקם הצטרף אלינו בעקבות הפעילות וכינו להרבה אוהדים. אם היו עוד משוגעים לדבר, כמוני וכמו חברי, אולי אפשר היה לשנות את התדמית הימנית של העולים מבריה"מ.

סימה שוויצר, מרכזת מדור בריה"מ במפ"ם, ושרה סמולר ממשרד הקליטה

■ מפגש יהודי־ערבי

מפגש יהודי־ערבי התקיים לא מכבר בקיבוץ שמרת. במהלכו אירח הקיבוץ משפחות שבאו ממרכז הגליל ומהגליל המערבי.

במסגרת האירוע רב־המשתתפים, הופיעה להקת רבקה מכפר ג'וליס, מול להקת הקיבוץ. ח"כ גדי יציב הרצה בנושאי שלום ודו־קיום. מופרג' סללחה, רכז צוות ההפעלה במגזר הערבי, ברך ופנה לחברי הקיבוץ להתלכד סביב מפ"ם בבחירות הבאות. המארגנים סללחה ושלמה קיבריק מקווים אף להרחיב את מעגל הפעילות גם בקיבוצים אחרים.

■ שמו הטוב

מסיבה עם פרישתו של ויקטור שם־טוב מהכנסת, נערכה בשבוע שעבר בביתם של יוסף ומרים מיוחס ומשפחת מלמן. היוזמה והאחריות לאירוע היו של סניף ירושלים בראשותו של נחום סולן, יו"ר הסניף.

"קיומה של המדינה יקבע מעצם היותנו חזקים וצודקים", הרגיש שם־טוב במהלך המסיבה. הוא הודה לכ־150 האורחים שבאו לברכו, וציין כי הגמול שמקבל איש־ציבור הוא ההוקרה מלב ללב, מאדם לאדם, שהוא חש אצל הנוכחים ובקרב כל אלה שפגש מאז פרישתו.

סולן ציין בדבריו, כי שם־טוב הוא מסוג המנהיגים שכדי לתארם אין להוסיף לו תארים: "מספיק שמו הטוב. טעם השלטון לא הצליח לקלקל את דרכיו והוא שימש בכנסת כדוגמא אישית לשמאל הישראלי משך כל שנות פעילותו". כן נשאו דברים ח"כ גדי יציב, שנכנס במקומו של שם־טוב בכנסת, שהדגיש את תרומת קודמו לנוסחת השלום "שם־טוב — יריב", וכן הלל אשכנזי, איתן מלניק, דדה בן שיטרית, צבי אטלס ובני המשפחה המארחת.

תאורה פנימית

על המתרחש במפ"ם

בעריכת נחום דוניצה

מאבק בסדרי־עדיפויות

בהסגרת האחיות האחרונה מול משרד הדה"מ היה נוכח גם מחמוד מפרע, חבר המזכירות הארצית של הסתדרות האחים והאחיות בישראל.

מפרע, פעיל באיגוד המקצועי של מפ"ם, וחבר במזכירות "ועד 1", שותף מאז הקמת הוועד במאבקי העובדים השונים. הוא רואה בהם מאבק נגד סדרי עדיפויות לקויים. "לדעתי, הקיפוח והאפליה ניתנים לצמצום רק באמצעות מאבק פוליטי מתמשך על שינוי באותם סדרי עדיפויות", מרגיש מפרע.

במסגרת תפקידיו האחרים הוא משתדל ליישם את התיאוריה. הוא מרכז את הכפרים הערביים בעמק יזרעאל, והצליח לאחרונה לגייס מאיזור זה יותר מ־200 צעירים. כחבר מזכירות מרכז "הפועל" הצליח להביא לבניית 4 מגרשי כדורגל בכפרי העמק. כחבר המועצה הארצית של קופ"ח, הצליח לדחוף להקמת 2 מרפאות.

"לכל אלה יש השפעה גם על הצד הפוליטי", מציין מפרע.

מחמוד מפרע

■ עברון מצביע מפ"ם

עלון קיבוץ עברון, "דפים", מקדיש בגליונו האחרון מקום נכבד לדיון בסוגיות פוליטיות. כך, בין התייחסות ל"קללת היתרושים" ו"הפיתה הירוקה", מעלים חברי הקיבוץ רשמים מהוועידה ה־10 של מפ"ם, מסבירים מדוע זה לא יבחרו הפעם במפלגת העבודה ולא חוששים לגעת בנושאים רגישים.

"הלכתי לוועידה בהסתייגות מוחלט וספקות על מה יהיה שם ואיך, אולם ספקותי נמוגו במהלכה", כותב אתגר כהן, "גציגי ועדי עובדים שהכריזו על הצטרפותם למפ"ם, (אשר גילם הממוצע הינו 40), בנוסף לחברי השומ"צ ונוער מפ"ם שברו את הסטיגמה של מפלגה זקנה. הדיבורים היו מאד מעשיים, מאד עכשוויים ולא באוויר, כפי שנהוג לחשוב על מפלגתנו... מפ"ם הינה מפלגה צעירה ברוחה ודינמית ביותר, אשר האידיאולוגיה הוותיקה שלה רק מאפשרת לה להחליט החלטות צודקות ואובייקטיביות".

תמיר, לא שוכח להזכיר בתחילת מאמרו "מדוע אצביע למפ"ם וגם מי מפחד ממדינה פלשתינית", כי היה מנותק מהמערך (עבודה ומפ"ם) כ־18 שנה. "הפעם אתן את קולי למפ"ם" הוא מצהיר ונותן רשימה ארוכה של נימוקים.

סיום הפרק הפוליטי מופיע בשיחה עם כמה צעירים מבוגרי המוסד החינוכי. לשאלה למי הייתם מצביעים בבחירות, עונים רוב המרואיינים: מפ"ם. אילה: "יש לי הרגשת מחוייבות. הייתי מצביעה מפ"ם. זאת המפלגה אשר קרובה לדעותי ומייצגת אותי הכי טוב". ועדן: "יש לי הסתייגויות כלליות ושונות ממפ"ם, אך כחבר קיבוץ לעתיד ותניך תנועת השומ"צ אני רואה את עצמי חבר מפ"ם ואת אי הסכמתי אבטא בדרך של נסיון לשינוי מבפנים".

אזעקת־אש לדוגמה

אעקת־אש אמיתית נשמעת בשבוע שעבר בבתי הזיקוק באשדוד, עת ביקרו שם אפרים זילוני, יו"ר סיעת מפ"ם בהסתדרות, שלמה אלקבץ, מזכיר הסניף המקומי ומזכיר האיגוד המקצועי במועצת הפועלים, ושושנה רון ממרכז מפ"ם. לאחר שכובתה ה"שריפה הקטנה", כהגדרת התנהלה, נמשך הסיור כמתוכנן. במהלכו ביקר הצוות במועצת הפועלים לחרצאה ובמפעלים נוספים באיזור, ביניהם מפעל רוגוזין המפורסם. "ברגע שאתם לא בכותרות, אזי המצב טוב", אמר זילוני לנציגי המנהלים והעובדים שנפגשו איתו.

מימין: אפרים זילוני, משמאל: שלמה אלקבץ, במרכז הבקרה בבית־הזיקוק.

בעריכת צביה בן־שלום

סקנדינביות בפיסגה

סקנדינביה צועדת בראש בשוויון הזכויות לגבר ולאשה. זה התחיל „לפני כל העולם" — בתיקון לחוקת דנמרק שהתקבל ב־1915 ושהיקנה לאשה את הזכות לבחור ולהיבחר. גם השינוי החוקתי הבא, ב־1953, היה הישג: הזכות לאשה לרשת את כס המלכות, זכות שהתגשמה לגבי יורשת העצר מרגרטה, לאחר מותו של אביה ב־1971. הנשים החלו להיראות במסדרונות הפרלמנטים של סקנדינביה, כבר שנים רבות לפני ישראל, בריטניה והודו שהיו נשים בתפקיד ראשי ממשלות. אמנם סקנדינביה יכולה עד כה להתפאר רק בראש־ממשלה — אשה אחת: גרו הארלם ברונטלאנד בנורבגיה, אך הנשיאה הנבחרת הראשונה בעולם נבחרה באיסלנד, שהיא חלק מעולם זה.

בפרלמנטים במדינות סקנדינביה מכהנות נשים כחלק איטגראלי ושווה כוח. יש נשים שהן ראשי מועצות עירוניות ובבירת נורווגיה מחצית חברי מועצת העיר הן נשים. בנורווגיה, שבה אשה מכהנת תקופת כהונה חדשה כראש ממשלה וברונטלאנד כיהנה כבר על סף שנת חייה ה־40 כראש ממשלה מטעם מפלגתה, המפלגה הסוציאל־דמוקרטית, ותקופת מה ניטלה מן המפלגה הוו השלטון והיא היתה באופוזיציה, כמעט מחצית הממשלה הן נשים.

כשוודיה הסמוכה „רק" 6 נשים בתפקיד בממשלה. בממשלתה החדשה של דנמרק 4 שרות. אחת הנשים, שהיו בממשלה הקודמת, אשה משוחררת שהיתה שרת התרבות ואחרי כך שרת הסעד, מקבלת בימים אלה ממש את התפקיד הבכיר של „מעצב מדיניות המפלגה" („המרכז הדמוקרטי", סי.די.) לעוד שלוש נשים תפקיד במפלגתן: ריט ביירגורד, שהיתה כבר בתפקיד של שרת החינוך בגיל 32, היא היום „מעצבת מדיניות" המפלגה הסוציאל־דמוקרטית. עלייה מטאורית נרשמה בימים אלה למאריאנה יילבאר, שתקבל את הנהגת המפלגה הראדיקלית, לאחר פחות משנת חברות בפרלמנט של דנמרק, ואחרית פייה קייר סגורר, בת־40, נחשבת יורשת העצר בהנהגת „מפלגה הקידמה". אחת הנשים בממשלתה החדשה של דנמרק, שרת איכות החיים, לונה דיבקייר, מתכוונת ליישם איכות חיים: היא תילחם בזיהום האוויר באופן אישי מאוד על־ידי... רכיבה על אופניים, כמימים ימימה.

העובדה ששר בממשלה הוא אשה אינו מונע ביקורת חריפה, כאשר היא ראוייה לה: שרת המשפטים השוודית היתה מעורבת בשערורייה קטנה, וכשבוע התפטרה. בזמנו היתה ביקורת חריפה נגד בזבוז בנסיעה, ששרת החינוך בממשלת דנמרק דאז (ביירגורד) עשתה.

וישנה כמובן „מפלגת נשים" של איסלנד שזכתה בניצחון מרהים, אך זה נושא לרשימה בפני עצמה.

גרו הארלם ברונטלאנד, ראש ממשלת נורבגיה ומקצות שריה – נשים

עלי כהן

מחמיא וקרוב לגוף

זוהי תגיגה לצפות בתצוגת קולקציות של מירי שפיר. לא צריך לבדוק את התפרים ולא את טיב חיבור הכפתורים. הגימור תמיד מקצועי ומושלם. כל פריט שמעוצב לבוקר, אפשר גם ללבוש בערב וההופעה תהיה אופנתית וטובה. בגדי ערב שמורים רק לערב, כי הם מהודרים, עשויים שיפון, משי נקי, אורגנצה ובד ליינן.

מערכות בעלות שני חלקים מאוד מחניפות לכל אשה. הטלייה צמודה, החצאיות בעלות שכבות, והחולצות המשמשות בדרך כלל כמקטורן קייצי, הן בעלות וולנים, כיווצים, או אפילו שובל קטן מאחור. שמלות קייציות בלי שרוולים או סטרייפלס, מכנסיים, גופיות, חצאיות רחבות או צרות היפות ביותר הן השמלות הפירהוניות, המדגישות את המותן ומתרחבות כסיומת. אפילו הצבעים הכהים, שחור ולבן, חום־קפה, קליפת ביצה, נראים קרירים. הקו אפילו הרומנטי, תמיד מחויט, של אופנת עלית. בבגדי הערב מוסיפה מירי שפיר רקמת־פרחים מחורזים ורקמת פנינים שזורות בחוטי זהב מחוררים על המגוררות והכתפיים. המחירים: אופנת בוקר: החל מ־250 ש"ח עד 650 ש"ח. אופנת אחר הצהריים: החל מ־650 ש"ח עד 1200 ש"ח, אופנת ערב: החל מ־1000 ש"ח עד ... השמיים הוא הגבול.

חיה יוסף

קיץ 1988 מבית האופנה „מירי שפיר" צלם: סמי בן גד

ספרים למדף

ימים רחוקים רגשות מוכרים

חוים. מאת אסתר פיין. הוצאת ספרית מועלים) רומן היסטורי לבני נעורים.

הימים ימי המרד הגדול, המקום — כפר דייגים קטן על שפת כינרת. הבנות, בשמלות לבנות ושאולות, יוצאות לחגוג את ט"ו באב. הדס בת ה־14 אינה מקבלת על חברותיה, שלא כמו אחותה רות, שאי־אפשר לא לאהבה. רות היא גדולה, כבר בת 16, מאורסת, אך לא באלה הדס מקנאה כי אם באהבת אביהן...

הימים רחוקים כל־כך והרגשות כה מוכרים, כל בת עשרה של ימינו תזדהה עם הדס היתומה מאם, המתבגרת מול עינינו. עולמה של הדס — עולם קטן של משפחה ושכנים — פושט ולובש צורה, מסתבר שהאנשים אינם כפי שהם נראים, שהמאורעות משנים את רפוסי החיים, שכתנאים מסוימים יש ערך עליון מלבד החיים.

אסתר פיין, חברת עין גב, מכירה את הגליל העליון של היום ורואה בעיני רוחה את המקום לפני כאלפיים שנה. בצורה ציורית ומשכנעת היא מתארת את הורשות התמרים והזיתים, את סירות הדייג, את הלבוש והארוחות, את מנהגי הכפר ואת היחסים שבינו לבינה. אולי לא כך היו הדברים, אבל ככה הם יכלו להיות. את ההיסטוריה אי־אפשר לשנות. קורות המרד ידועים. גם גורלן של גמלא וסוסיתא. הקורא, המלווה באהבה ובחרדה, את הדס, המשתתפת במרד לצד בחיר ליבה, יודע מה יהיה הסוף. אין לו אשליות. ובכל זאת — הסוף הוא אופטימי: יש חיים חדשים, יש תקווה.

אם יש סמליות בסיפור — היא מוסווית היטב ואינה גוגבת את ההצגה מהעלילה המרתקת. הספר כתוב בגוף ראשון ולהדס, המספרת, שפה פיוטית מעט אך לא מליצית; טיפה מיושנת אבל לא ארכאית. כמעט ואין מלים שאינן בשימוש יומיומי אצלנו (ויש לסמוך על המחברת, בעלת תואר אקדמי בספרות עברית שהיו בשימוש גם אז), ואילו מבנה המשפטים אינו מקשה על הקריאה ועם זאת משרה אווירה של היסטוריה.

288 עמודים, כריכה קשה, לא מנוקד.

דארל אחרת

„חובב טבע" של ג'ראלד דארל (הוצאת ארם) הוא מדריך לחובבי־טבע. מי שמכיר את דארל רק מספרי החיות והמשפחה שלו, יפגשו כאן איש מדע יסודי וקפדן, אם כי לא משעמם. הוא לוקח אותנו לסיור מודרך בסביבה הקרובה, מלמד לגלות עקרב מתחת לאבן, שממית על הקיר, כיצד זבוב הבית ונדל מתחפר בגינה. הוא מסביר כיצד נוהג חובב טבע, מה הציוד הנדרש (לפעמים די בקופסת גפרורים ריקה וסכין גילוח), כיצד מגלים, מתקינים מלכודות, אוספים, מייבשים, מקטלגים, שומרים, בודקים... „הטבע" של דארל מקיף את כל ברואי האל, החל בריסית שעל מי השלולית ועד לקרנף המתחבא בביצות אפריקה. וצמחים גם, אין להפריד בין החי והצומח.

מסביבת הבית מרחיק חובב הטבע, בהדרכת המחבר, אל אזורי השיחים (שם ניתן לפגוש חזיר־בר, למשל), ערבות עשב, מדבריות, הטונדרה והיער הצפוני, הוא מטפס אזור ההר, יורד לחוף החולי והסלעי ואף למצולות ים. הספר גדוש איורים ותצלומים, קריקטורות ותרשימים. הרבה צבע והרבה יופי. אף כי רק מעט מהחי והצומח, שדארל מביא לפנינו, יש לנו הזדמנות לפגוש באזור שלנו — התאורים מעניינים. המחבר משתף אותנו בזכרונות, בחוויות ובהרפתקאות שהיו מנת חלקו בעשרות השנים שהקדיש לחקר הטבע.

הספר נועד למי שחובב טבע בנפש — לאו דווקא בפועל, אם כי הוא עשוי לדרבן אנשים אקטיביים לצאת מהספרייה אל החצר, האחו, החוף... ועד ליערות טרופים, מדבריות אפריקה והטונדרה הצפונית.

ספר מהודר מאוד, אלבומי, 320 עמודים, כריכה קשה ונייר משובח, שטיבו מורגש באיכות התצלומים. מתנה נאה ויוקרתית מאוד לבר־המצווה, הידוע כחובב־טבע. גם לגדולים יותר.

צב"ש

סלטים בטעם אוווזי

באווזי שבשכונת התקווה אוכלים שיפודי כבד־אווזים. זוהי המומחיות, שיצאה לה מוניטין, אם כי המחיר כבר לא מה שהיה פעם (10 ש"ח לשיפוד, לעומת 6־4 בשרים אחרים), זה המעדן המבוקש ביותר.

מרוב להיטות לכבד, המתמסמס בפה, מקפחים את הסלטים. רק מי שבא לארוחה שלמה, רצוי בחבורותא, ומסכים שיכסו לו את השולחן בשפע צלוחיות עם כל טוב - מגלה דברים שבשום מקום אחר לא מוצאים כמותם. זה מפני שאווזי בעצמו ממציא את המאכלים — אומר שמשון, קרוב משפחה, העוזר לבוס בניהול שתי המסעדות. המירשמים סודיים, ידועים רק לאווזי, לשמשון ולשף דוד יעקב. אולי פעם, אומר שמשון, יוציא אווזי ספר־בישול עם המרשמים שלו, וזה יהיה להיט.

בינתיים סחטנו מהשף שני מרשמים. ברכם של השפים, הוא לא דייק בכמויות, אבל זה מה שיש.

סלט חצילים יווני

שמים חצילים על גחלים, קולים עד שהקליפה נחרכת, קולפים. טוחנים גס את בשר החצילים בסכין העבה של המיקסר. מוסיפים מלפפון חמוץ (קצוץ), פטרוזיליה קצוצה, עגבניה טריה קצוצה, גמבה כבושה (משימורים) ומתבלים במלח־בישול דק, מלח־לימון מעט כמון, שמן רגיל ושום כתוש. במקום מלפפון כבוש אפשר להשתמש במלפפון טרי.

סלט חצילים פיקנטי

קולפים את החצילים בצורה יסודית, פורסים ומטגנים בשמן עמוק. מאיידים עגבניות טריות. לאחר שרתחו, מוסיפים את החצילים המטוגנים ומאיידים כיחד. מתבלים במלח, פלפל שחור, שום, סיסת פפריקה אדומה.

אני לא בטוחה, שזה ייצא אותו דבר, אבל אפשר לנסות.

צב"ש

זה מה שיש

השתלמויות האגודה לתכנון המשפחה

לחודש יולי מתכננת האגודה הישראלית לתכנון המשפחה 4 השתלמויות של יומיים, המיועדות לאנשי מקצוע בתחומי הבריאות, החינוך, הייעוץ, הפסיכולוגיה והעבודה הסוציאלית. ב־11 ו־12 ביולי תיערך סדנא למתחילים ובתאריכים 18־19, 20־21 ו־25־26 ביולי יתקיימו השתלמויות בנושאים שונים. כל הסדנאות ייערכו במשרדי האגודה, רח' רמב"ם 9, תל־אביב: התשלום תמורת כל סדנא הוא 80 ש"ח (אין אפשרות להרשם ליום אחר). ההרשמה עד 4.7.88 ובשל מיגבלות המקום כל הקודם זוכה. פרטים באגודה: 03־5101511־2.

מכירות פומביות בתערוכה

בין האטרקציות של תערוכת ה־40 הנערכת בתל־אביב גם שלוש מכירות פומביות, שהכנסותיהן קודש. במכירות יוצעו לכל המרבה במחיר פריטים היסטוריים, בין היתר מארכיונים הפרטיים של אבא אבן (מכתבים שלא פורסמו), שלמה הלל, יצחק שמיר וכולל מתנות שקיבל מרייגן ומשולץ) ואספנים שחרמו מפות סודיות של מודיעים בריטי, כתבי אישום נגד אסירי ציון, כרטיס כניסה לנשף אגדתי, ספר אורחים של „מרתף ראשון" וכו'. בתחום האמנות יימכרו אוריגינלים של ינקו, ראובן וגוטמן לצד קריקטורות דל זאב, דוש וכס. במכירות שייערכו ב־14.6, 21.6 ו־28.6, בחסות של שולמית שמיר, סוזי אבן ואקי"ם כולם באולם הקונגרסים, כל ההתחלות ב־20.30.

קייטנות בטבע

קייטנות הקיץ של החברה להגנת הטבע ייפתחו בסוף יוני ויועדו לקבוצות גיל שונות, החל ב„עולים" לכתה א' וכלה בבוגרי י"ב. בבתי ספר שדה יתקימו קייטנות במחזורים של 4 ימים, למסיימי כתות ג' והלאה, כשלכל קבוצת גיל ובכל אזור מוצעות אטרקציות אחרות, כגון ו'חצה בנחלים, שייט קייאקים, צלילה בים, רכיבה על סוסים וגמלים, תצפיות בצפורים ומכרסמים, גלשני רוח, שראות וכו'. המחיר הוא מ־220 ש"ח לילד (ל־4 ימים), כולל לינה בחדרים, כלכלה מלאה, באוטובוס צמוד והבטחה בתיאום עם גורמי הביטחון. במקביל מקיימת החברה קייטנות יום ללא אכסניה, בישובים עירוניים וסביבתם ומחירן בין 90 ל־200 ש"ח לילד ל־5 ימים. פרטים במודיעין טבע 03־375222.

בצלום: מהווי השראות.

אנגליה בתקציב צנע

להרפתקאנים ולתפרנים המעוניינים לראות את בריטניה בתקציב מצומצם מוצעת „עיסקת חבילה", ששמה „טיול גדול". 12 יום של נסיעה באוטובוס ל־15 איש במסלול הכולל את באת, ויילס, אזור האגמים, ארנבורו, יורק, סטראטפורד־א/אבון וגבעות קוטסוולד. המחיר, 227 ליי"ש, כולל נסיעה ואבל לא הגעה ללונדון, כמובן) לינה באוהלים ובאכסניות, כניסה לאתרים, ערב בסגנון ימי הביניים וארוחת ערב בלילה האחרון ומכאן מסתבר שהכלכלה אינה כלולה במחיר, כדאי לברר) המארגנים מספקים את ציוד הקמפינג. פרטים נוספים: PETER OR JYSHYA HODDER. TRAVELBUG LTD.. RICHARD HOUSE. 30-32 MORTIMER STREET: LONDON WIN 7RA TEL: 01-255 2975

קורנפלקס בגדול

הצרכן 'דורש — הצרכן מקבל — אמרו בתלמה ו„לפי בקשת הצרכנים" הוציאו לשוק קורנפלקס באריזה גדולה, בת 500 גרם. עד עכשיו נמכרו פתיתי תירס קלויים אלה באריזה בת 375 גרם וההבדל בין השתים גדול, כי זה חומר קל מאוד. הקורנפלקס מעושר בברזל וויטמינים ומנה ממוצעת של 30 גרם מכילה רבע מהצריכה היומית של הוויטמינים, המומלצת לאדם מבוגר. כמעט שכחתי: בכל אריזה סרגל צבעוני בקשיש, שלא תשכחו את שם הפירמה. מחיר האריזה הגדולה 5.33 ש"ח וזה יוצא 1.06 ש"ח ל־100 גרם לעומת 1.14 באריזה של 375 גרם. משמעותי?

עד גיל שש

המבחר כרשת שילב מתרחב כלי הפסק, עכשיו צורפו לכל מוצרי ה„אמרות" (הריון ותינוקות) גם בגדים לילדים עד גיל 6, כשנכנסים לאחת מ־20 חנויות הרשת לקנות משהו לתינוק לא צריך לקפוח את אחיו הגדול. עניין של כסף. הקולקציה לקיץ זה עשויה כותנה וטריקו, בלבן, כחול, ורוד, צהוב, ירוק ותכלת עם הדפסים. יש גם אביזרים כמו חגורות, כובעים, סיכות, גרביים וכו'. המחירים נורמלים. שמלות 50־60, מערכות 45־75, סרבלים 20־70, לפי הגודל והדוגמה.

טוסט כארוחה

לכל סועד מכינים פרוסת לחם או חלה, חצי לחמניה גדולה או פיתה. מורחים בחמאה (מרגרינה) מעורבבת היטב קטשופ. מכסים בפרוסת גבינה ו־2־3 פרוסות של ביצה קשה. זורים ביד נדיבה גבינה צהובה מרוסקת ומקרימים בתנור. מגישים עם רוטב מיונית מדולל בשמנת חמוצה ומתובל בעירית קצוצה או בפטרוזיליה.

הרהיט הגדל

הרעיון עלה במוחו של המעצב ההולנדי מרטין הקסטין לאחר הולדת בנו הבכור. אם — לפי השקפתו — „על הרהיט להתאים את עצמו לאדם ולמצביו המשתנים" לא יתכן שההורים יאלצו לרהוט שוב ושוב את חדרי הילדים ככל שהתינוק גדל... וכן, אחרי חמש שנות תכנון, נולדה מערכת רהיטים לחדרי הילדים, שהכל בה מחושב לפי יעוד, פונקציונלי ובטיחותי: הקווים מעוגלים, הברגים מכוסים כיפות פלסטיק, אין פינות חדות, והחשוב מכל — הרהיטים גדלים עם התינוק. בשלב הראשון מכילה המערכת מיטת תינוק, שידת טיפולים (עם מדפים) וארון בגדים קטן; בשלב שני נוספת להם מיטת נוער, המשתלבת במה שהיה שידה טיפולית, מבלי לפגוע ביכולת תפקודה (כי אולי בינתיים יש תינוק חדש); בשלב הבא הופכת מיטת התינוק למכתבה, השולחן יכול לשנות גובה, השידה תהיה לארונית לילה — אולי כלבלתי משהו, אבל זה העיקרון. יש שתי מערכות, אחת קליפסו ואחת טיבולי, לפי התצלומים לא מצאתי כל הבדל משמעותי ביניהן. טוב, עכשיו גם אצלנו. מיובא על־ידי הולנדיה אינטרנשיונל, בלבן, או לבן עם כחול/ורוד/צהוב. המחיר: 4040 ש"ח, כולל הבטחה שהמערכת תשרת שני ילדים במשך 20 שנה. מעניין, אם ה־40 ש"ח שבמחיר זה לכבוד מ' שנות המדינה או כדי שנוכל לעמוד על המקח.

ריח רע מהפה

לשניים מכל שלושה אנשים יש ריח רע מהפה. בעזרת שיטה חדשנית, ניתן היום לאבחן את הגורמים לריח ולטפל בבעיה. מכשיר ה־R.S.H. HALIMETER, הנמצא אומנם מדויק לחווק הריח, מאפשר לרופא מעקב על התקדמות הטיפול לחיסול הריח. הבדיקה באמצעות המכשיר פשוטה: כל שעל הנבדק לעשות הוא להכניס לפיו קשית המחוברת למכשיר. המכשיר יצביע על עוצמת הריח, ולאחר תהליך אבחוני קצר שמבצע ד"ר רוזנברג־נבו מרצה למיקרוביולוגיה באוניברסיטת ת"א, יזוהה אף מקור הריח: מחלל הפה או עקב בעיות אחרות. זיהוי גורם הריח הינו תנאי לטיפול יעיל.

לדברי ד"ר רוזנברג־נבו, ב־90% מכאות המקרים שנבדק עד כה, מקור הריח הוא בבעיות הקשורות לפה, כגון: בעיות חניכיים ומחסור ברוק, וברוב המכריע של המקרים ניתן להגיע לפתרון הבעיה.

ד"ר רוזנברג־נבו עומד בראש מעבדה למיקרוביולוגיה. שם הוא עוסק בפיתוחם של תכשירים ואמצעים דנטאליים חדשניים נוספים, בין השאר עובדת המעבדה על תכשיר חדש לשטיפת הפה, שיהיה יעיל במיוחד נגד ריחות רעים; כמו כן, על טסט פשוט וזול לבדיקת היגיינת פה אישית — טסט פשוט וזול שישווק בעתיד גם לשימוש ביתי.

בדיקות הריח מהפה מתקיימות במרפאת השיניים בצפון ת"א, טל: 241919.

פרס שר־החינוך־והתרבות לתרגום הוענק לראשונה

כתב „על המשמר"

פרס שר־החינוך־והתרבות לתרגום ספרים מעברית לשפות זרות ולהיפך הוענק בפעם הראשונה בסוף השבוע, עם פתיחת שבוע הספר העברי, על־ידי השר יצחק נבון לאסתר כספי ולדליה בילו.

את הפרס, שנועד לעודד ולקדם את ענף התרגום הספרותי בארץ, יזמו שר־החינוך ואגודת המתרגמים. א. כספי קיבלה את הפרס על תרגום מעברית לאנגלית של „ידיד ההבלים" מאת ו.מ. תיאקרי וד. בילו על תרגום מעברית לאנגלית של „זכרון דברים" מאת יעקב שבתאי.

השר נבון הודיע בטקס, כי החליט להעניק, החל מהשנה הבאה, גם פרסי יצירה לשני מתרגמים שיאפשרו להם, בעזרת מילגה ממשרד החינוך, לעסוק בתרגום במשך שנה ולקבל משכורת ממשרד החינוך.

בתמונה: אסתר כספי (מימין), יצחק נבון ודליה בילו. (צילום: רוני נעמן)

מפעל מוצרי נייר בירושלים ייסגר ו־65 עובדיו יפוטרו

כתב „על המשמר"

מפעל „רציף" למוצרי נייר בירושלים, השייך לחברת העובדים, נמכר בסוף השבוע לחברת „סלרו כרמל תעשיות" ואדמתו נמכרה לאדם פרטי בשם קיסמן מתעשיות עצים בעטרות.

65 עובדיו של המפעל יפוטרו והמפעל, על ציודו, יועבר כנראה לשדרות, שם יש לחברת „כרמל תעשיות" מפעל מוצרי נייר. זאת מסר חיים ממן, דובר ההסתדרות בירושלים.

מפעל מוצרי נייר נוסד בשנת 1953 על־ידי חברת העובדים וייצר יומנים וקלסרים. בשנת 1974 התמזג המפעל עם מפעל מוצרי נייר שהיה שייך למשה גורליניק. לפני חצי שנה מכר גורליניק את חלקו (26 אחוז ממניות המפעל) לחברת „כור".

מזכיר ההסתדרות בירושלים, ניסן הרפז, אמר, כי תוך חודש מוכרת חברת העובדים מפעל שני בירושלים ואם המגמה הזו תימשך תמצא עצמה ירושלים בלי תעשייה. „נטישת מפעלים תעשייתיים הסתדרותיים את בירת ישראל תגרום לזעזועים כלכליים וחברתיים לירושלים", אמר הרפז ותקף את דני רוזוליו, מזכ"ל חברת העובדים, שאינו מונע, לדבריו, מכירת מפעלים הסתדרותיים.

ניסן הרפז אמר עוד, כי בשיתוף המזכירות הארצית של עובדי הדפוס נשקלת תביעה לרשות השופטת של ההסתדרות, משום ש„כור" פעלה באופן חד־צדדי ומכרה מפעל מבלי לדאוג תחילה לזכויות העובדים, וזה עומד בניגוד לחוקת ההסתדרות ובניגוד להבטחתו של דני רוזוליו.

כתגובה להאשמות אלה אמר דובר חברת העובדים, כי סגירת מפעלים מחייבת קבלת אישור ממוסדות חברת העובדים. בקשה כזו לא הוגשה לגבי מפעלי נייר בירושלים, ולפיכך הנושא לא נידון ואף לא אושר.

„יש להצטער על כך שמזכיר מועצת פועלים ירושלים יצא בהכרזות קודם שבירר את מצב העניינים לאשורו", אמר הדובר.

בן 74 סיים בהצטיינות את אוניברסיטת בן־גוריון

עתי"ם

בין כ־1000 מקבלי תארי „בוגר" ו„מגיסטר" שהעניקה בסוף השבוע אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, היו 4 סטודנטים, שלראשונה במוסדות ההשכלה הגבוהה בארץ קיבלו תואר ראשון בהנדסה גרעינית.

הדמות הבולטת יותר בין מקבלי התארים הוא ארגאר לוצאטו, בן 74, שסיים בהצטיינות את לימודי התואר הראשון בספרות ובלשון עברית. לא היה זה התואר האקדמי הראשון של הבוגר המבוגר של אוניברסיטת בן־גוריון: באמתחתו שני תארי דוקטור בהנדסה כימית ובמשפטים ואילו לפרנסתו הוא עוסק בעריכת פטנטים.

ד"ר ארגאר לוצאטו נולד באיטליה למשפחה מעורה ומכובדת בקהילה האיטלקית. הוא למד הנדסה כימית באוניברסיטת מילאנו. בשנת 1933 הוא נדרש להירשם בפנקס מהנדסים, שנועד למהנדסים יהודיים בלבד. לוצאטו דחה תביעה אנטישמית זו, היגר לארה"ב ועסק בעבודות מזדמנות, כמו סבלות, עד שהתגייס ושירת 5 שנים בצבא ארה"ב.

אחרי שחרור אירופה מהכיבוש הנאצי חזר בשנת 1948 לאיטליה, התחתן והחל בפעילות ציונית. בין היתר כיהן כיו"ר הקרן הקיימת לישראל באיטליה.

באיטליה נולדו לבני הזוג לוצאטו 5 בנים, מה שלא הפריע לאב ללמוד גם משפטים באוניברסיטת מילאנו ולקבל תארי דוקטור בהנדסה כימית ובמשפטים.

בשנת 1971 החליטה משפחת לוצאטו לעלות ארצה. „לא רצינו לקרוא על המלחמה בעתונים, אלא להיות ולחיות פה", אומר ד"ר לוצאטו. כעבור פחות משנתיים פרצה מלחמת יום כיפור.

זו לא היתה תחושת המלחמה האחרונה של ד"ר לוצאטו. בספר שהוציא לא מכבר, „אנטישמיות העומק", הוא חווה את מה שמוכר היום כ„אינתיפאדה".

הקריירה הספרותית של ד"ר לוצאטו החלה עוד באיטליה, ולצד ספרים מקצועיים כתב שני רומנים וספר סיפורים אחד. עם עלותו ארצה עסק 5 שנים בלימוד השפה העברית והחוק הישראלי (וב־1976 זכה ברישיון ישראלי לעריכת דין. מאז הפעיל במשך 7 שנים את משרדו לעריכת פטנטים באשקלון וכאשר הצטרף למשרד גם בנו, ד"ר כפיר, העתיק את המשרד לבאר שבע. שם הם עוסקים בהגנה משפטית על זכויותיהם של ממציאי פטנטים (כן בפיתוח פטנטים וסיוע למחקר תעשייתי. חלק ניכר מזמנו עושה ד"ר לוצאטו האב בייעוץ בחו"ל.

טלוויזיה

(כ) כתוביות מיוחדות ללקויי שמיעה.

08.00 עד כאן, חדשות קול ישראל. 08.05 שעת כושר. 08.15 תלמוד. שניים אוחזין דיוק (כ). 08.40 כסף לספרות (יסורי הנמלים והצרצר (כ). 09.00 אנגלית ו'. 09.20 השעה שלנו, חקלברי פין (כ). 10.10 אנגלית ו'. 10.30 פרפר נחמד, קולות וצלילים. 11.00 חשבון ה' חילוק בשברים עשרוניים. 11.15 צרפתית (על יסודי). 11.30 גיאוגרפיה כללית (ה' ו') ברזיל: ההגירה מהכפרים אל העיר. 12.00 ספרות (ו' ט') בלדות א' (כ). 13.00 אנגלית י"ב. 13.30 הסטוריה כללית, יש למרד. 14.00 עד כאן חדשות קול ישראל. 14.05 בהוטאן ממלכה בודהיסטית בהרי ההמלאיה. פסטיבל מסכות. 14.55 גברת פלפלת. 15.05 רחוב סומסום, מקרה אף. 15.35 יוצא מן הכלל. לקראת בחינת הבגרות משדר 6: החיטוף. עם רודית רביד. 15.50 מאתיים שניות להרסה נעורים. 15.55 הקוסם מארץ עוץ. 16.20 כך היו חיינו. 17.00 ערב חדש. 17.30 חיות חבר. סדרה חדשה. על חיות בר מרגע לידתן. פרק א': תורן, סוס פוני. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 עם הכוכבים. עם הצמד הבריטי: נערי חנות חיות השעשועים. 18.45 חידושים והמצאות. 19.00 יומן השבוע (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 להיט בראש, מצעד לחיטים עבריים על פי מצעד הפזמונים של רשת ג', בהשתתפות קהל. 20.30 על גלגלים, סדרת תכניות בענייני רכב, תחבורה והזהירות בדרכים. מנחה: דניאל פאר. 21.00 מבט לחדשות. 21.35 לקראת שידור. 21.50 שושלת. פרק 88: פאלון נעלמת באורח מסתורי. סטיבן מאשים את אמו ברצח מארק בלייק למר, שאלקסיס היא שהביאה למפלתו. סמי ג'ו תוקפת את דני. 22.40 מצב הרוח, מגזין דו־שבועי לענייני תרבות ואמנות. בתכנית משולבים מופעים, ראיונות ושיחות בתחומים אחרים. גם הפעם תיאור התכנית לפסטיבל ישראל־ירושלים. מנחה: ירון לונדון. 23.30 משדר ספורט מיוחד. תקציר מאליפות אירופה לאומות בכדורגל ושידור ישיר של משחק הכדורסל האנ.בי.אי. 02.00 פסוקו של יום. חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 הרפתקאות הדבורה מאיה. 19.00 סרט תיעודי: הים. 19.30 ועשי חופשי. 19.55 פינת המתכונים: פירות הקיץ. 20.00 דרמה תיעודית: פרדריך הגדול. 21.00 נקודת זינוק, מגזין ספורט.

רדיו

קול המוסיקה

(ת) תקליטור (קומפקטדיסק)

06.02 „צלילי בוקר". 07.09 „בהאוונה ניגונה". 08.00 „קונצרט בוקר" וולטון (לפי באך): סוויטה מן הבלט „הבתולות הנבונות" מרטנר: קונצרטו מס' 1, ברו מינור, לפסנתר ולתזמורת ברהמס: רביעייה בסול מינור לפסנתר ולכלי־קשת, אופ. 25 בטהובן: סונאטה מס' 3, בלה מז'ור, לצ'לו ולפסנתר, אופ. 69 רחמנינוב: סמפוניה מס. 2, במי מינור. 11.57 „פינת השיר" משירי ישראל אלידו. 12.00 „אמנים באולפן" עירית שמרו חליל; דוד רולן — פסנתר באך: סוויטה מס' 5, ברה מינור, ק.אברבנאל: בקשה מוצרט: נושא וריאציות ברה מינור, מתוך ק. 377 (במקור לכנור) רוסלו „גנני החליל". 13.05 „בהאוונה ניגונה: ויואלדי: קונצרטו גרוסו בסי מינור, אופ. 10 מס. 3 כויס: פתיחה ברה מינור בוקריני: קונצרטו בסי במול מג'ור לצ'לו ותז. בטהובן: הפתיחה „חנוכת הבית" ברהמס: 4 שירים רציניים אופ. 121 שומאן: רביעיית כלה מינור לכלי קשת, אופ. 41 מס. 1 מנדלסון: דפי אלבום, אופ. 117 שוברט: 2 שירים: „הבל יכולי", „אל הירח". 15.00 „מוסיקה: כאן ועכשיו". 16.00 „מוסיקה ליום ראשון" (מונטוורדי: ניסי דומינוס הנדל: הפסיון למלים של ברוקס (חלק ראשון). 18.00 „לה מי סידוריהו — לה סה סול" (ש"ח). 19.00 „מוסיקה קלאסית קלה". 20.05 „אינטרלוד". 20.27 „פינת השיר". 20.30 שידורי פסטיבל ישראל — ירושלים רביעיית כרמינה מוצרט: רביעייה בסול מז'ור, ק. 387 ברטוק: רביעייה מס' 2 היידן: רביעייה במול מז'ור. אופוס 76 מספר 1. 22.30 „מן המקורות". 23.00 „מחזורי יצירות" קונצרטו גרוסו מאת קורלי וג'מיניאני יצירות לכלי סולו מאת טרטיני.

רשת א'

07.30 „רדיויקל". 08.05 „חוגה" עם בני הגדל. 08.55 „ספרות על הגל". 09.05 „טלרדיו", שירות מידע למאזינים. 10.05 „פניני בוקר", מגיש גדעון הור. 10.55 „ספרות על הגל". 11.05 „ירוק ירוק" שירים עבריים. 12.05 „מעורב ים־תיכוני". 13.00 חדשות ותוכניות באנגלית. 13.30 חדשות ותוכניות בצרפתית. 14.06 „בראש צעיר", מגזין יומי לילדים. 15.25 „האוניברסיטה המשודרת". 15.55 „ספרות על הגל". 16.05 „רדיו־עשרה" מגזין נוער. 17.10 „צבעי הקשת": „מסגרת ממערב וגם משלנו". 17.55 „ספרות על הגל". 18.06 „מינחת ערב". 19.05 סיכום המשנה היומית. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 „תפוח ועץ": תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם עורכת ומנחה רבקה מיכאלי עם ד"ר עמירם רביב פסיכולוג חינוכי קליני „קו פתוח".

רשת ב'

07.00 „הבוקר הזה". 07.55 „ספרות על הגל". 08.05 „עושים עניין". 08.55 „ספרות על הגל". 09.05 „ביקור בית", עם רבקה מיכאלי. 09.55 „ספרות על הגל". 10.05 „כל צבעי הרשת" עם יואב גינאי. 10.55 „ספרות על הגל". 11.55 „ספרות על הגל". 12.05 „אלף־אלף" „ב.בית" עם חיים קינן. 12.55 „ספרות על הגל". 13.05 „בחצי היום", חדשות ופזמונים. 13.55 „ספרות על הגל". 14.05 „לראות או לא לראות", יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 „בת צחוק", הווי והומור. 14.55 „ספרות על הגל". 15.05 „שירים ושעורים". 15.55 „ספרות על הגל". 16.05 „יומן כלכלה". 16.55 „ספרות על הגל". 17.05 „רגעי קסם". 17.55 „ספרות על הגל". 18.06 „בעין בוחנת", שאלות וסוגיות במחלוקת. 18.45 „היום בספורט". 18.55 „ספרות על הגל". 19.00 „היום הזה". 19.35 „עם ישראל", מוסף לעניינים יהודיים בעולם. 19.55 „ספרות על הגל". 20.05 „שלום לבן דודי". 20.55 „ספרות על הגל". 21.55 „ספרות על הגל". 22.05 „משחקי לילה", עם משה טימור ואב ענר שידור חי מתערוכת ה־40 ב„גני התערוכה" בתל־אביב. 22.55 „ספרות על הגל". 23.55 „ספרות על הגל". 00.15 „להאזין בחלום", שירים לסיומו של יום.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת. מרע הנגיפים בעידן האיידס, הרפס מס' 2 ונגיף היבלות. מרצה: פרופ' יחיאל בקר. 06.30 „מוקדם עוף", החדשות הראשונות. 07.07 שבע אפס שבע, עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 „אילה בוקר", עם אלי ישראלי. 10.05 „עשר", שירים עבריים. 11.05 „נכון לעכשיו", עם רפי רשף. 13.05 „רו רח, יומי". 14.05 „פגישה יומית", עם יצחק כרנר. 15.05 „שירים לחג", עם ארז טל. 16.05 „ארבע אחר הצהריים". 16.54 „באוזן מילולי", פינתו של אבשלום קור. 17.00 „ערב טוב ישראל". 18.05 „שעה קלה על כלכלה". 18.45 „חמש עשרה קטנות". 00.05 „ציפורי לילה משוחחות", גדעון רייכר משוחח עם מאזינים. 02.00 לא רוצים לישון. 05.00 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 1

19.05 „אין נופים אבודים" מעולמם של יוצרים. תוכנית שליסית, מגיש הסופר משה שמיר. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 „כוכב הערב" משינה. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת. מרע הנגיפים בעידן האיידס, הרפס מס' 2 ונגיף היבלות. מרצה: פרופ' יחיאל בקר. 22.05 „על הדנש ועל הכפאק". 23.05 „עשרים וארבע, היום שהיה". 23.55 „שיחת חצות", עם המשפטן ד"ר זאב סגל.

שידורי צה"ל 2

19.05 „שליסה מהמותך". 20.05 „צד"ש", תכנית יומית. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 „הפסקת עשר", עם מיכל ניב. 23.05 „קול הג'אז הזה" עם דני קרמל.

רשת ג'

06.04 „בחורה לאוזור". 07.07 „שיר בבוקר בבוקר". 09.05 „גימלים", עם מיכל שמואלי. 10.05 „דברים טובים". 11.05 „שבעים מי יודעי". 12.05 „אהבה יומיומית". 13.05 „רק בימי חול", עם מנחם פרי. 14.05 „לי ולך", שיר וברכה. 15.05 „חדש, חריש ומחורש". 16.05 „הצגה יומית", עם יקיר אביב. 18.05 „מצעד הפזמונים הלועזיים". 21.05 „ארום עתיק" עם מיכל שמואלי. 23.05 „הלילה הוא שירים".

קולנוע

תל־אביב

4.30, 7.15, 9.30
אסתר: אשליה גורלית 5, 7.15, 9.40
אורליו: מוכת ירח 7.15, 9.30
בן־יהודה: תינוקת בירושה 4.30, 7.00, 9.30
בית ציוני אמריקה:
גברת מס הכנסה 7.15, 9.30
גת: גיטל ג'ויס 6.00, 9.00
גורדון: יוסיף של החמא 7.00, 9.30
דקל: משודרים חדשות 5, 7.00, 9.30
דרייב אין: ערות במבחן 7.45
סקס 12.00
הוד: תקועה בדרך 5, 7.15, 9.30
לימור: הדשא סמטאות הפשע 4.30, 7.15, 9.30
טיילת 1: ערות במבחן 7.25, 9.40
טיילת 2: שם המשחק 7.20, 9.40
טיילת 3: חנה סבש 6.15, 9.30
פאר: בשם העם 5, 7.30, 9.30
סאריס: לוידי איב 7.15, 9.30
רב־חן:
חן 1: וול סטריט 5, 7.30, 9.50
חן 2: פעמיים אשתי 5, 7.25, 9.45
חן 3: הקיסר האחרון 6.40, 9.45
חן 4: שלושה גברים ותינוקת 11, 2, 5, 7.40, 9.45
חן 5: מעקב צמוד 11, 2, 5, 7.30, 9.40
שחף: זרוק אותה מהרכבת 4.30, 7.00, 9.30
תל־אביב: ללא מסתור 5, 7.15, 9.30
תכלת: שנת ההתבגרות שלי 6.30, 9.35
לב:
לב 1: חופשה בכפר 2, 5, 7, 10.00
לב 2: החבר של החברה שלי 2, 4.30, 7.15, 9.50
לב 3: אהבנו כל לך 2, 5, 8, 10.00
לב 4: המבצר הנסתר 7.50, 10.00
סינמטק ת"א: עיניים סתורות 7.00, 9.30

רמת־גן

אואזיס: שלושה גברים ותינוקת 4, 6.40, 9.30
לילי: שם המשחק 7.15, 9.30
רב־גן:
גן 1: אשתי פעמיים 5, 7.20, 9.40
גן 2: וול סטריט 6, 9
גן 3: החשוד 5, 7.30, 9.40
גן 4: הקיסר האחרון 6.15, 9.15

ירושלים

אריסון: תקועים בדרך 9.30
אורנע: שאלה של שפיות 9.15
רון: משודרים חדשות 9.00
בית אגרון:
שם הוורד 17.30
ללא מוצא 19.45
אות משמים 21.45
כפיר: שם המשחק 4.30, 7.15, 9.15
אורגיל: שלושה גברים ותינוקת 8.30
מיטשל: מוכת ירח 9.15
סמדר: סיפור זיג זג 9.15
חבירה: סגור לרגל שיפוצים
עדן: כלא מתאבדים 9.00
תיאטרון ירושלים:
מוריס 9.30

חיפה

אורה: רב־מכר 7.00, 9.15
חן: התפוז המכני 4.30, 7.00, 9.00
עצמון 1: ללא מיסתור 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2: מוכת ירח 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 3: תשוקה באפריקה 6.00, 9.15
רון: תקועה בדרך 4, 6.30, 9.00
רב־אור:
רב־אור 1: וול סטריט 6.45, 9.15
רב־אור 2: הקיסר האחרון 6.00, 9.15
רב־אור 3: תינוקת בירושה 6.30, 9.15
אמפי: חופשה בכפר 7.00, 9.15
קרן אור המזרחי:
חכמת רחוב 4.30, 7.00, 9.15
פאר: 3 גברים ותינוקת 5.00, 7.30, 9.30

נתניה

שרון: יוסיף של חמא 5, 7, 9.15

חולון

סביון: נשואה לשניים 5, 7.15, 9.30
מגדל: 3 גברים ותינוקת 7.00, 9.00
ארמון: לילה מגעיב 5, 7.30, 9.30

בת־ים

עצמאות: הקידה בסייגון 5, 7.15, 9.30

הרצליה

היכל: סגור

פתח־תקוה

היכל 1: מוכת ירח 7.00, 9.15
היכל 2: שם המשחק 6.15, 9.30
היכל 3: הקיסר האחרון 6.15, 9.30

עפולה

מופתרוי: חשוד 9.00

ראשון־לציון

רון 1: הקיסר האחרון 6.00, 9.40
רון 2: תינוקת בירושה 7.15, 9.30

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום א', 12.6
מעגל הגיר הקווקזי: 20.30
אנשים קשים: 20.30
מירלה אפרת – בנצרת: 21.00

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום א' 12.6 בשעה 20.30
חקירה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
מור – חבינה רייק 20

חולון
אהרון – הוטיין 52
עין יהב – עין יהב 2

ירושלים
מ. זאב – שד' משה דיין 18

נתניה
פורת – פ"ת 76

פתח־תקוה
רסל – רוטשילד 89

רמת־גן
יהלום – קרינצי 63

תל־אביב
נצח ישראל – נצח ישראל 11
קופ"ח – בן־יהודה 26

חיפה
יבנה – אבן סינא 7

רעננה, כ"ס
השרון – דרך השרון 55, הוד־השרון

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 244; חדרה – 22444.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

● ביה"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

הדסה ע"כ — ילדים, עיניים א.א.ג.
שערי צדק – פנימית, נשים
ביקור חולים – כירורגית

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יספק מידע טלפוני בימים א'־ה' ב־08.00–20.00. בימי ו': 08.00–15.00. טלפונים: 03־433300, 03־433500.

יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנער – קו לנוער במצוקה
ירושלים – 02־243358
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04־219488 (11.00–20.00)
גליל מערבי – 04־922222

קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ד' – טל. 222782.

„קו פתוח" – אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03־221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל

בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 24.00—18.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 21.00—15.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל: 523566. פתוחה בכל יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00־9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל: 294869, 03־285822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס

לרעננה האיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'—ה' בשעות 21.00—17.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 02־227171.
ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111.
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־261113.
ער"ן חיפה — טל' 04־672222.
ער"ן כרמיאל וגליל מערבי — 04־988410.
ער"ן נתניה — טל' 053־335316.
ער"ן כפר־סבא — 052־913999.
ער"ן באר־שבע — טל' 057־118111.

סילוק מוטרדים

מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111. לוד/רמלה — 101, טל' 08־221022. עפולה — טלפון 065־93334. טבעון — 101. טלפון 04־931401. נהריה — טל' 04־823333. בת־ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057־74767. טחה"ל גוש דן, טל' 03־330848.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'־ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים: א'־ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה: בימים א'־ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה: בימים א'־ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב: בימים א'־ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ותל־אביב: בימים א'־ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.

• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

כבאים משתלטים על האש במפעל המאווררים ביפו.

צילום: מאיר פרטוש

מפעל מאווררים עלה באש ביפו

שני כבאים נפצעו במהלך פעולות הכיבוי • חוקרים חשד להצתה • שריפות גדולות פרצו גם במפעל השימורים „יפו־מור" באשדוד ובמסעדה סינית בתל־אביב

עזרא אבירן, יהושע מרקוס, עתי"ם

מפעל המאווררים „אלקטרו מטאור" בבית התעשייה של מרכזים ביפו עלה אתמול בבוקר באש וכל תכולתו נשרפה כליל. המשטרה בודקת אם מדובר בהצתה.

סמוך לשעה 9 בבוקר התקבלה קריאה לעזרה במוקד תחנת המשטרה ביפו ובמוקד מכבי האש בתל־אביב. 12 מכוניות כיבוי, 6 כבאיות וכוחות משטרה גדולים הגיעו למקום השריפה. המשטרה מיהרה לסגור את האיזור לתנועת כלי רכב ובמשך כשש שעות עמלו קשות כ־25 כבאים בפעולות הכיבוי.

קצין המשמרת בתחנת מכבי האש בתל־אביב, יהודה רימון, סיפר לכתב עתי"ם, כי הכבאים הצליחו לאתר במהירות את מוקד השריפה ומנעו בקושי רב מהאש העזה מלהתפשט אל מפעלי תעשייה סמוכים.

במהלך פעולות הכיבוי נפצעו שני כבאים, אחד נחתך בידו כתוצאה מחתיכת ברזל שעפה לעברו והכבאי האחר נפגע מבליעת עשן.

בעל המפעל, בצלאל גורלי, אמר במשטרה, כי לפני שנעל את שערי המפעל ביום ו' אחר הצהריים דאג לנתק את מערכת החשמל, כך שלדבריו לא ייתכן כי הסיבה לדליקה היא קצר חשמלי.

חוקר מכבי אש יקבע היום את סיבת הדליקה.

המשטרה פתחה בחקירה.

שריפה ב„יפו־מור"

שריפה גדולה פרצה ביום שישי אחה"צ בחצר מפעל השימורים „יפו־מור" באיזור התעשיה של אשדוד. האש החלה בערמת אריזות וקרטונים ואחזה בכמויות גדולות של אשכוליות שנועדו לתעשיית המיצים. האש התפשטה במהירות והיתה סכנה למפעלים סמוכים.

27 כבאים ו־10 מתנדבים הגיעו ב־9 מכוניות כיבוי ו־3 מכוניות עזר ועסקו במשך 4 שעות באיתור האש ומניעת התפשטותה. הכבאים הצליחו למנוע התפשטות האש למבנים ולקווי הייצור של „יפו־מור" ולמפעל הכימי „תעשיות שרוך". כמו־כן מנעו התלקחות מכל שהכיל 10 מ"ק מתנול, הוא חומר דליק, ומספר ניכר של חביות מלאות סולר.

מפקד הכבאים בנפת אשקלון, ישראל לאחו, אמר, כי הנזק לא ברור והיום תסתיים החקירה לקביעת סיבת הדליקה.

שריפה במסעדה סינית

שריפה פרצה ביום ו' בבוקר במסעדה הסינית „יידינג" בשדרות רוטשילד בתל־אביב. המסעדה שייכת למסעדן ישראל אהרוני.

עובדי המסעדה ושכנים בדירות הסמוכות פונו מיד. אין נפגעים.

מכבי האש הגיעו למקום איתרו דליפת גאז חזקה, סגרו את המיכלים והשתלטו על האש.

נזק חמור נגרם בעיקר למטבח המסעדה. חלקיה האחרים נפגעו קלות. האש פלשה במקצת גם לדירות הסמוכות.

דליקה בצומת הרצליה

בליל שבת פרצה דליקה בשדה קוצים ליד מסי הרכבת סמוך לצומת הרצליה. האש התפשטה ומכבי האש שהגיעו למקום כיבו את הדליקה ולא נגרם כל נזק.

חוקר מכבי האש קבע שמדובר בהצתה.

טלקס

• הוחזרה תעודת העיתונאי למרטין פלטשר

מנהל לשכת העתונות הממשלתית, יורם אטינגר, החזיר בסוף השבוע למרטין פלטשר, כתב רשת הטלוויזיה אנ.בי.סי. בישראל, את תעודת העיתונאי שלו, אשר הושעתה בגלל אי־היצגות כתבה לביקורת הצנזורה הצבאית.

התעודה הוחרמה לאחר שפלטשר הגיש מכתב המדגיש מודעותו לחוקי הצנזורה.

מנהל לשכת העתונות אמר, כי העיכוב בהחזרת התעודה חל עקב חקירה שנעשתה על־ידי מערכת הביטחון בעקבות אי־הגשתה לצנזורה של הידיעה אשר שודרה ברשת אנ.בי.סי. בתאריך 4.5.88 לפני קיומה של פעולת צה"ל במיידון. החקירה לא התנהלה נגד פלטשר, אלא נגד הרשת עבורה הוא עובד.

לדברי אטינגר הושלמה החקירה אך הוחלט שלא לנקוט הפעם בצעדי ענישה. יחד עם זאת הבהירה מערכת הביטחון לקהילת הכתבים הישראלים וכתבי החוץ בישראל, כי היא תתייחס בעתיד בחומרה רבה לכל מקרה של פגיעה בביטחון ישראל. (שע"ח)

• דיון על חברת העובדים ב„יד לוינסון"

עמירם סיון, יו"ר הנהלת בנק הפועלים, יפתח היום בבית ברל בצופית את הדיון הראשון של „יד לוינסון", שהוקם לזכרו של יעקב לוינסון. הדיון יימשך 5 שעות ויעסוק לדיון במצבה של חברת העובדים במציאות החדשה.

לרשות הדיבור נרשמו עד כה 45 חברות וחברים והוא יינעל בדברי מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר.

„יד לוינסון" הוא מוסד חדש, הרואה מתפקידו להעלות לדיון ציבורי נושאים שונים בחיי החברה, המשק, הכלכלה, החינוך, הנוער והתרבות — נושאים שהעסיקו את יעקב לוינסון בחייו. בראש המוסד עומד אהרון הראל, מנכ"ל בית ברל ויו"ר רשות השידור, וחברים בו דוד לוינסון, מנכ"ל בנק קונטיננטל, אריה אבנר, משנה למנכ"ל בנק הפועלים, מיכאל ארנון, נשיא חברת „אמפל" ואהוד קריב, המנהל את פעולות „יד לוינסון". (שע"ח)

פקחי שמורות הטבע עצרו גולשים ל„חור" בהר מירון

יהודה צור

שלושה גלשני מצוקים, שגלשו לתוך „חוטה" בהר מירון, נעצרו ביום שישי בערב על־ידי פקחי שמורות הטבע ואנשי משמר הגבול.

מדובר בחור שנכנס לבטן האדמה בעומק של למעלה ממאה מטרים ובאלה. יש שושה בהר מירון. השלושה נכנסו למסוכן שבהם, שכינויו „חוטה ג'רמק".

רשות שמורות הטבע אסרה באורח מוחלט כניסה לחורים אלה. דובר רשות שמורות הטבע, עופר גרינשטיין, מסר לכתבנו, שהכניסה נאסרה כדי לא לפגוע בנטופים ובערכי טבע אחרים שבתוך החורים.

שלושת הגולשים היו בתוך החור משעה 8 בבוקר עד 9 בערב ביום שישי. ביציאתם מהחור התפתח ויכוח בינם לבין פקחי שמורות הטבע, שתבעו מהם למסור לידיהם את ציוד הגלישה שמחירו נאמד במאות אלפי דולרים. כאשר אלה סירבו נקרא למקום משמר הגבול אשר החרים את הציוד.

רשות שמורות הטבע הגישה תביעה למשטרה נגד השלושה.

ברשות שמורות הטבע נמסר, כי יש מספיק מקומות לגלישה בארץ לפי מפה שמפיצה הרשות.

בג"ץ יחליט היום בעניין ביטול דחיית הגיוס לתלמידי ישיבות

עתי"ם

בג"ץ יאמר היום את החלטתו בעניין עתירתם של שלושה קציני מילואים הדורשים ששר־הביטחון יימנע מלדחות את שירותם הסדיר של תלמידי הישיבות ויקרא אותם להתייצב לשירות סדיר.

המצב החוקי כעת הוא שתלמידי ישיבות הדורשים זאת מקבלים צו שדוחה את התייצבותם לשירות סדיר, כאשר הם עוסקים בלעדית בלימוד תורה ואינם עובדים בעבודה כלשהי שתמורתה הם מקבלים שכר.

שלושת העותרים, רב־סרן (מיל.) עו"ד יהודה רסלר, סרן (מיל.) זאב קיסין וסמ"ר (מיל.) רמי דקל אומרים בעתירתם, כי דחיית שירותם של אלפי תלמידי ישיבות פוגעת בהם אישית מכיוון שהיא מביאה להארכת ימי המילואים שהם חייבים לשרת. השלושה צירפו לעתירתם חוות דעת של ד"ר עימנואל ולד, שקבע שאם יגוייסו בני הישיבות יגדל סדר הכוחות הלוחמים בצה"ל.

בג"ץ הוציא במהלך הדיונים בעתירה צו על תנאי, שהורה לשר הבטחון לנמק מדוע לא יבטל את הסדרי הגיוס הנוגעים לבני הישיבות.

בתשובת הפרקליטות לעתירה נאמר, כי בג"ץ החליט כבר שלוש פעמים מ־1970 לדחות עתירות בנושא זהה ואין שום חדש בפנייתם הנוכחית של העותרים.

הפרקליטות גם טוענת, שההנחה כי ביטול דחיית גיוס תלמידי הישיבות היתה מגדילה את הכוח הלוחם של צה"ל אינה עומדת במבחן המציאות, משום שתלמידי הישיבות שהיו מתגייסים היו חסרי מוטיבציה ברובם.

עוד טוענת הפרקליטות, כי שאלת גיוסם של בני הישיבות היא שאלה פוליטית במלוא מובן המילה והתערבותו של בג"ץ בכך תלבה את הסערה הציבורית בנושא.

בפלילים

מנהל ב„תדיראן" חשוד במעשה מגונה בפקידה

עתי"ם

מנהל מחלקה בתדיראן הובא ביום ו' לבית משפט השלום בתל אביב כחשוד בביצוע מעשה מגונה בכפיה בפקידה באחד ממשרדי המחלקה.

בא־כוח המשטרה טען, כי החשוד, שלמה מירן (56) מחולון, נכנס למשרד בו שהתה הפקידה בשעות הצהריים, נעל את הדלת וביצע בה מעשה מגונה נגד רצונה. „מדובר במנהל מחלקה שניצל את מעמדו" — אמר החוקר בציינו, כי החשוד טען בחקירתו, כי רק נישק את הפקידה בצחוק, והכחיש כי ביצע בה מעשה מגונה. מאחר שחקירתו הסתיימה, אין התנגדות לשחררו בערבות.

הסניגור טען, כי מרשו בסך הכל התבדח עם הפקידה וזוהי תלונה ראשונה המוגשת נגדו. הסניגור אמר עוד, כי בעקבות המקרה מופעל על החשוד לחץ כדי שיגיש את התפטרותו מהעבודה.

השופט הורה לשחרר את החשוד בערבות עצמית של 5000 שקל.

חייל חשוד במעשי שוד במלונות בירושלים

עתי"ם

חייל בן 20, תושב ירושלים, החשוד בביצוע מספר מעשי שוד במלונות בבירה, נפצע מירי שוטרים במהלך נסיונות המשטרה לעצרו.

בשבוע שעבר היה מספר מעשי שוד ונסיונות לשדוד במלונות בירושלים, ביניהם „אויה סונטה", „הילטון" ו„המלך דוד".

במשטרת ירושלים הוקם צוות חקירה מיוחד, מורכב מאנשי היחידה לפשעים מיוחדים מיחידת הבילוש במשטרת ירושלים, שחקר את הנושא.

רכב פרטי מסוג „פורד סיירה" שהיה מעורב במקרי השוד אותר במהלך השבוע בירושלים והמשטרה ביצעה תצפיות על הרכב. ביום שישי בערב, בעת שהרכב חנה בשכונת רמות אשכול בירושלים, הגיע אליו חייל, נכנס לרכב וניסה לנסוע. אנשי המשטרה ביקשו ממנו לעצור, אך החשוד ניסה להימלט. השוטרים ירו מספר יריות באוויר, ומשלא עצר — נורו יריות לעברו, כתוצאה מהן נפגע הצעיר בעכוזו והועבר לביה"ח „הדסה" הר הצופים.

ברשותו של החשוד, חייל תושב שכונת רמות אשכול, נמצאו רובה, שבכל הנראה הוא נשקו האישי בצבא, וכן אקדח, כנראה גנוב.

מהמשטרה נמסר כי לחייל אין עבר פלילי. החשוד נחקר עתה ומשתף פעולה עם חוקריו.

30 חודשי מאסר למייבא קוקאין מקולומביה

עתי"ם

תושב עכו, דן חזן (25), נידון ביום ו' בבית־המשפט המחוזי בחיפה ל־30 חודשי מאסר, לאחר שהורשע על־פי הודאתו ביבוא קילוגרם קוקאין מקולומביה באמצעות הדואר לישראל. כן נדון האיש ל־40 חודשי מאסר על־תנאי.

פרשת יבוא הקוקאין נחשפה על־ידי המשטרה ומערכות הבטחון של הדואר בחודש דצמבר אשתקד בעת שהנאשם הגיע אל מרכז חלוקת דואר בשיכון עמידר בעכו, מקום שם היה לו תא דואר, להוציא 2 חבילות שנשלחו עבורו באמצעות הדואר מקולומביה. שתי החבילות הכילו בתוכן קילוגרם של קוקאין.

השופט אליהו כהן ציין בגזר־הדין, כי יש להחמיר בעונשם של מייבאי סמים שעתידים היו להפיק רווחים גדולים מעיסקות אלה.

כתב עתי"ם בחיפה מציין, כי שני האחים דני ושלמה אורדי, המעורבים בפרשת שיגור הקוקאין מקולומביה לישראל, נעצרו על־ידי המשטרה, וכתב־אישום נגדם הוגש לבית־המשפט המחוזי בחיפה. אחד האחים, דני אורדי, חמק מידי אנשי החוק וצו מעצר עומד ותלוי נגדו.

לרבקה דותן ובני המשפחה
אתכם בצערכם על מות האם
פסיה
בית דביר

לאלן שפירא ומשפחתה
אתכם באבלכם במות
האחות
קיבוץ עין־שמר

ליאון פסח והמשפחה
אתכם באבלכם הכבד במות האח
יעקב (ז'יק) פסח
קיבוץ מסילות

ההסתדרות תאשר ההחלטה על השבתת המשק הציבורי

נוכח הסחבת במו"מ על השכר • בהתאם להצעת הברפלד יוכרז סכסוך עבודה ויחלו בהכנות לשביתה בתום תקופת הצינון בת השבועיים • עובדי המדינה יפתחו בשביתה ביום ג' והאקדמאים יצטרפו אליהם ביום ה'

אבשלום קווה

הוועד הפועל של ההסתדרות המתכנס הבוקר יאשר, כפי הנראה, את הצעתו של יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, להכריז סכסוך עבודה בשירות הציבורי ולהתחיל בהכנות לשביתה בתום תקופת הצינון בת השבועיים.

ההצעה תונח על שולחן הוועד הפועל נוכח הסחבת במשא ומתן על הסכמי שכר חדשים בשירות הציבורי ובעקבות פיצוץ הדיונים בין נציגות העובדים ונציגות מטעם האוצר בסוף השבוע שעבר על רקע הפניות ההולכות וגוברות מצד המעסיקים לבתי־הדין לעבודה, כטענת ראשי האגף לאיגוד מקצועי.

עובדי המדינה מתכוונים להשבית את העבודה כבר ביום שלישי הקרוב והאיגודים המקצועיים האקדמיים מתכוונים להצטרף אליהם ביום חמישי הקרוב.

עימות עם הליכוד

בישיבת הוועד הפועל הבוקר צפוי עימות בין המערך לבין הליכוד. יו"ר סיעת הליכוד, יעקב שמאי יבקש מהוועד הפועל להביע אי־אמון במזכ"ל ישראל קיסר. שמאי יאמר, כי „קיסר נכשל בכל התחומים שהוא מופקד עליהם ועליו ללכת". על השבתת המגזר הציבורי יאמר שמאי: „תקתוקי שעון הבחירות מעוררים את ההנהגה הרדומה של המערך בהסתדרות להפגנת כוח".

מאבק על תוספת היוקר

לקראת ישיבת הוועד הפועל פנה „ועד 1" — מועצת ועדי העובדים ליד מס"ם — בתביעה להסתדרות להיערך למאבק ארגוני לשמירתם של הסכמי תוספת היוקר במתכונתם הנוכחית.

נוכח עליית מדד המחירים ב־2.7 אחוזים והמשך המגמה של עליית המחירים, דוחה „ועד 1" את המגמות המסתמנות במשק לביטול או להכנסת שינויים בהסכמים. „כל שינוי בהסכמי תוספת היוקר יביא לפגיעה בהכנסתם של העובדים ורמת חייהם" — טוען „ועד 1".

14 גרעינים חדשים של השוה"צ הוכרזו בביתניה עילית

שלמה גלזר

500 בוגרי תנועת השומר הצעיר, חברי 14 גרעינים חדשים המיועדים להתיישבות, עלו אתמול בשעות הערב לביתניה עילית, לטקס הכרזת גרעיני התנועה שצויין במיפגן אש מרשים. קדם לטקס מפגש של חברי הגרעינים עם נציגי הקיבוצים אותם הם מיועדים להשלים.

חמישה מבין הגרעינים שעל הקמתם הוכרז אתמול מורכבים מתלמידי בתי־ספר חקלאיים, ולראשונה נערך טקס ההכרזה במשותף לחניכי התנועה ויוצאי בתי־הספר החקלאיים.

בשומר הצעיר מציינים את הסמליות שיש לעלייה המחודשת לביתניה עילית, מקום שהוא כור מחצבתו של השומר הצעיר, המבטאת את רצף ההתיישבות הנמשך עד עצם היום שחברי הגרעינים החדשים מקיימים אותו.

רכז השומר הצעיר, מוטי ורהפטיג, אמר בדברי ברכתו, כי ההצטרפות לגרעין היא נקודת התחלה משמעותית בתהליך התנועתי. זהו שלב של קבלת אחריות לא על הקבוצה והקן, אלא גם על עתידה ודמותה של מדינת ישראל.

הוא עמד על הקשיים הצפויים לאלה שיגיעו להתיישבות, אבל „ניתנת לכם ההזדמנות לעצב את עתידכם במו ידכם", אמר בפנותו לחברי הגרעינים.

„התחיה" מברכת

תנועת „התחיה" שלחה אתמול את ברכתה לטקס הכרזת 14 גרעיני השומר הצעיר. דובר „התחיה", אבי פרחן, תושב אלי־סיני, אמר, כי הגיע הזמן שתנועות ההתיישבות והציונות ידברו זו עם זו במעשי התיישבות ולא בביקורת הרסנית. „אנו מברכים", אמר פרחן, „על כל מעשה התיישבות ומוכנים להגיש כל עזרה".

קיסר ובלום סיכמו על חידוש הפעלתו של מפעל „אליאנס"

העובדים מתנגדים לעבוד תחת „שוט המפרק הזמני"

אבשלום קווה

בדיון שהתקיים בסוף השבוע בלשכת מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר סוכם, כי המפרק הזמני של מפעל „אליאנס" יפנה בתחילת השבוע אל בית־המשפט בבקשה להורות על פתיחת וחידוש העבודה בו בימים הקרובים.

בדיון השתתפו המפרק עו"ד עמרם בלום, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, סגנו אפרים זילוני ומנכ"ל המפעל הודרתי ינון עורוני.

יו"ר ועד העובדים היומיים, רפי בוהדנא, אמר אמש, כי עדיין לא הגיע לידי הנציגות כל מסמך בנדון אך בכל מקרה, העובדים מתנגדים לעבוד תחת שוט המפרק הזמני. לדבריו, עצם הפנייה אל המפרק מעידה על פשיטת רגל של ההסתדרות.

נציגות הוועדים תתכנס הבוקר כדי להחליט על המשך הצעדים בהם ינקטו העובדים.

ביום חמישי האחרון קיימו העובדים הפגנה בשערי הוועד הפועל בתל־אביב אשר הידרדרה לידי עימות קשה עם כוחות המשטרה. שישה עובדים נפצעו ושישה אחרים נעצרו ושוחררו לאחר מכן.

יו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות, יעקב שמאי, יעלה היום בישיבת הוועד הפועל הצעה להביע אי־אמון במזכ"ל קיסר בין היתר נוכח „הטי־פול הכושל שלו בפרשת „אליאנס".

דירקטוריון בל"ל עשוי להחליט היום על הפסקת תשלומי הפנסיה לבכירים

איל שגב

מועצות המנהלים של בנק לאומי ואוצר התיישבות היהודים (החברה האם של הבנק) מתכנסות היום לישיבה משותפת בה עשויה להתקבל החלטה בדבר הפסקת תשלומי הפנסיה לבכירים בעלי החוזים האישיים שפרשו מהבנק.

כזכור, המליצה מועצת אוצר התיישבות היהודים בישיבתה בשבוע שעבר על השעיית תשלומי הפנסיה לבעלי החוזים האישיים שפרשו מהבנק עד השלמת הבדיקות הנערכות בעניין זה, או עד להגשת תביעות משפטיות נגד הבכירים.

בישיבה המשותפת היום יעלו חברי דירקטוריון אוצר התיישבות היהודים דרישה זו בפני דירקטוריון בל"ל. כן ידרשו מדירקטוריון בל"ל להגביר את הריווחים לחברה האם, כדי למנוע הישנות המצב כפי שהוא היום, כאשר לחברי מועצת אוצר התיישבות היהודים לא היה כל מידע על פרשת החוזים האישיים.

בתום הישיבה המשותפת יתכנס דירקטוריון בל"ל כדי להחליט אם יש בסיס משפטי להפסקת תשלומי הפנסיות לפני גמר הבירורים.

במקביל נודע, כי חלק מבעלי החוזים האישיים, המקבלים פנסיה של אלפי דולרים בחודש, פנו גם ליועצים משפטיים על מנת לקבל מהם חוות דעת כיצד לנהוג בעניין, אם אמנם יוחלט על הפסקת התשלומים.

גביע המדינה בשחמט לבאר־שבע

אבי אמיר

אלופת ישראל בשחמט, באר־שבע א', זכתה אתמול גם בגביע המדינה בשחמט.

האלופה סיימה בתיקו 2.5:2.5 עם סגניתה, הפועל תל־אביב. בזכות נצחונות ליד שני הלוחות הראשונים נקבע בהתאם לתקנון, שבאר־שבע זכתה בגביע.

נבון דחה תביעתו של ולבר לקצר את שנת הלימודים

יצחק שור

מזכ"ל הסתדרות המורים, יצחק ולבר, וסגניתו דליה איציק נפגשו בסוף השבוע עם שר־החינוך־והתרבות ותבעו ממנו לקצר את שנת הלימודים של מורי ז"ח, הנכללים בבתי־הספר היסודיים, בעשרה ימים, כדי להשוותם למורי ז"ח המלמדים בחטיבות הביניים. השר דחה את תביעת המורים על הסף.

ולבר ואיציק אמרו לנבון, כי לא ייתכן שמורי ז"ח בחטיבות הביניים יסיימו את עבודתם מדי שנה ב־20.6, ואילו מורי ז"ח שבמסגרת בתי־הספר היסודיים יסיימו את עבודתם כמו הגננות ומורי א"ו, בסוף חודש יולי.

כתבנו מעיר, כי בכיתות ז"ח ביסודיים לומדים עתה קצת פחות ממחצית התלמידים של שנתונים אלה.

נבון השיב לנציגי המורים בלאו מוחלט: „באבקתי נגד הקיצוצים בתקציבי החינוך לא כדי שמורים ילמדו פחות".

נכשל נסיון פיוס

מלשכת נבון נודע לכתבנו, כי במסגרת שיחתו עם יצחק ולבר ודליה איציק ניסה השר לפייס בין מזכ"ל המורים וסגניתו, הניצים ביניהם, על רקע עריפת ראשי מתנגדיו של ולבר בתוך סיעת המערך. נסיון הפיוס לא עלה יפה.

ולבר ודיבור מבית מפתיעים לדו"ח ועדת בדיקה שמינה מזכ"ל „העבודה", ח"כ עוזי ברעם. הוועדה מורכבת מאשה אחת, מזכירת נעמ"ת מאשה לובלסקי. לאחר שולבר הודיע כי לא יילך אליה, כיוון „שלא המפלגה תנהל את הסתדרות המורים", באה מאשה לובלסקי אליו. השבוע היא אמורה להגיש לברעם את מסקנותיה על מלחמת ולבר בחבריו למפלגה בתוך הסתדרות המורים.

הקשר היהודי של מרסדס סוסה

שלמה סלוצקי

קבלת פנים רבת־משתתפים נערכה שלשום בלילה לזמרת העם הארגנטינאית מרסדס סוסה, שזהו ביקורה הרביעי בארץ.

בין עשרות העיתונאים ואנשי הבמה אשר קיבלו את פניה של סוסה במלון הילטון, בלט במיוחד המפגש המרגש של הזמרת עם דודתה הישראלית.

הדודה, רבקה שמה, היא אחותה הגיורת של אמה של סוסה, שעלתה לארץ עם בעלה לפני יותר מ־20 שנה והיא היום אם לשני טייסים בחיל האוויר.

מרסדס סוסה נמנעה מלענות על מטר השאלות שהופנו אליה בנושאי המזרח־התיכון והשיבה רק בנושאים הקשורים לשירתה ולגבשת הלטינית, וזאת מתוך החלטה שלא להיות מעורבת במצב הקשה שבו שרויה מדינת ישראל, שממנה יש לה זכרונות נעימים במיוחד מביקוריה הקודמים.

מרסדס סוסה תופיע היום ב„צוותא" ת"א בערב סולידריות עם אמריקה הלטינית, שבו אמורים להופיע אמנים ישראליים שישירו בעברית שירים שהמקור שלהם בספרדית.

כנסים אזוריים לבירור רעיוני בקיבוץ הארצי

דני בירן

בסדרה של שלושה כנסים אזוריים מקיים הקיבוץ הארצי סיכומי ביניים של התהליך הרעיוני שהחל לפני חודשים מספר והתקיים עד כה במסגרת פנימית של הקיבוצים.

בכנס הראשון שנערך אתמול בקיבוץ עין השופט השתתפו כ־160 נציגים מכל קיבוצי הצפון, כאשר בולטת בהשתתפות משלחת גדולה מקיבוץ דליה ונעדרים נציגיהם של כמה מהגדולים בקיבוצי העמק.

את הכנס פתח המזכיר החדש של הקיבוץ הארצי, אלישע שפירא, שהיה זה יומו הראשון בתפקידו החדש.

אלישע שפירא התמקד בשלושה מרכיבים של המשבר בתנועה הקיבוצית: בתחום החברתי־אישי, הכלכלי־קיומי והערכי־פוליטי, שיוצרים יחדיו את משמעות הקיום של התנועה הקיבוצית, ואמר, כי משבר זה אינו נחלתם של הקיבוצים בלבד, כי אם של החברה הישראלית והעם היהודי בכלל.

„בין שתי החלופות הקיימות, התרפקות על העבר ושמירת החומות מחד גיסא, וההסתגלות למה שנעשה סביבנו מאידך גיסא, עלינו ליצור חלופה שלישית שאינה קיימת", אמר אלישע שפירא וקרא לחברי הקיבוץ הארצי לקיים שותפות המחייבת התמודדות ויצירתיות.

אחריו דיבר מרטין בן־מורה מניר־עוז שביקש להעביר את הדגש מן ההחלטות הבאות מקרב מוסדות הקיבוץ הארצי אל ההחלטות והמעורבות של החבר מן השורה.

„אנחנו זקוקים למכשיר חדש, לא הנהגת התנועה ולא כנסים אזוריים, אלא יצירת מנהיגות מקומית בקיבוצים שהאחריות בידי חבריה", אמר בן־מורה.

הכנס נמשך בדיונים בקבוצות עבודה והסתיים ברב־שיח בהשתתפות אפרים ויינר, נתן שחם, ויאיר צבן.

החברה להגנת הטבע נגד שינוי חוק התכנון והבניה

דני בירן

בחברה להגנת הטבע הובעה השבוע דאגה מכוונת ועדת המשנה לוועדת הפנים של הכנסת לשינוי חוק התכנון והבנייה, שכוונתו לקצר את התהליכים הקשורים באישור תוכניות ומתן היתרים לבניה. על אף הייעול והדאגה לאזרח שביסוד השינוי, חוששים אנשי החברה להגנת הטבע, כי התיקון ישרת מטרות של גופים אינטרסנטיים.

בירחון החברה להגנת הטבע, „טבע וארץ", טוענת נורית שטרוך, העומדת בראש מחלקת שמירת הטבע, כי בתיקונים לחוק „לא הובאו בחשבון במידה מספקת טובת הציבור, דרכי שמירת הטבע והסביבה ושימור אתרי ראשית ההתיישבות".

בעיקר מעוררים חשש שני סעיפים שבתיקון לחוק: אלה העוסקים בשמיעת „התנגדויות" ובהליך התכנוני המתקרא „תוכנית מצומצמת". העובדה, כי מועצות המחוזיות לתכנון ובנייה אפשר יהיה לקבוע שהתנגדות מסויימת היא זהה, דומה או קנטרנית, תאפשר בידי קומץ בעלי אינטרסים להחליט שאכן ההתנגדות היא קנטרנית מבלי להיכנס לעומקה של ההתנגדות עצמה. כך גם כאשר ל„תוכנית המצומצמת" שיכולה לאפשר שינוי יעוד של שטח שאינו עולה על 5 דונם בהליך תכנוני מיוחד.

הדרוזים קובלים על סחבת סורית באישור ביקוריהם

יהודה צור

בקרב הדרוזים בגולן שוררת התמרמרות על הסחבת שנוהגים שלטונות דמשק במתן אישורים לביקורם בסוריה של 25 דרוזים תושבי הכפרים בגולן.

שלטונות ישראל אישרו נסיעתם של 25 דרוזים לבקר אצל קרוביהם מדמשק, מתוך 600 איש שהגישו בקשות. הרשימה הועברה באמצעות הצלב האדום לדמשק, אך שם מתעכב האישור לבואם של הדרוזים.

לפני כשלושה חודשים נסעה קבוצה של 20 דרוזים לביקור של 20 חודש בסוריה. ישראל הודיעה, שהיא מוכנה להמשיך לאשר ביקורים של דרוזים בסוריה במספרים גדלים והולכים. מאז החלת החוק הישראלי ברמת הגולן, ועד ליציאת הקבוצה של ה־20 איש, היו רק ארבעה אנשים שאושר ביקורם בסוריה מטעמים הומניטריים.

הדרוזים ציפו, כי לאחר ששלטונות ישראל אישרו עקרונית את הביקורים, יקלו שלטונות סוריה על ביצוע ההחלטה.

כלכלת בחירות של מנכ"ל משרד־הפנים

בצלאל עמיקם

כלכלת הבחירות של מנכ"ל משרד הפנים אריה דרעי תעלה למשלם המיסים הישראלי כמיליון ש"ח. המדובר בתשלום שיימסר לעיריית ירושלים לצורך מימון פינוי האשפה ממוסדות הדת, הישיבות ורשת החינוך הדתי.

היוזמה באה לאחר מו"מ ארוך בנושא אגרת פינוי האשפה. עיריית ירושלים נאותה להפחית השנה את דמי האגרה ב־50 אחוז בתנאי שסכומים אלה יינתנו לה מקופת משרד הפנים. על־פי החוק היבש, פוטרת פקודת מיסי העירייה בתי־תפילה, בתי־חולים, גני־ילדים, הקדשים וארגוני התנדבות מתשלום ארנונה. למרות זאת גבתה מהם העירייה סכום השווה לשליש מהארנונה.

בעקבות מאבק ממושך הודיע מנכ"ל משרד הפנים לראש עיריית ירושלים, כי יש לבטל את האגרה כליל, אולם מאחר והוא מודע לנזק שוויתור על הגבייה יגרום לעירייה — הוא מאשר הקצבת מיליון ש"ח לכיסוי ההוצאות.